

VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

JEKLO TEHNA
Mi poznamo rešitev!
PRODAJNI CENTER
MURSKA SOBOTA
Cvetkova 2a
tel.: 31760
5% POPUSTA - CISTERNA ZA KURILNO OLJE 1900
l - cena 31.800 SIT. - S KARTICO ZVESTOBE ŠE DODATNIH
5% POPUSTA!

Po novem mesečno
plačevanje električne
energije
stran 6

VREME

Spremenljivo
oblačno bo in
topleje.

Vestnikov koledar

- 5. maj, četrtek, Angel
- 6. maj, petek, Dominik
- 7. maj, sobota, Stanko
- 8. maj, nedelja, Željko
- 9. maj, ponedeljek, Gregor
- 10. maj, torek, Izidor
- 11. maj, sreda, Žiga

Pregovor

Maja mora biti tri dni
mrzlo, če ni na začetku,
je ob koncu tako.

45 let
VESTNIK

Murska Sobota, 5. maja 1994 • Leto XLVI • Št. 18 • Cena 110 SIT

V ljuto-
merski
Vitrini
spet delajo
stran 5

Po analizi gospodarskih gibanj, ki jo mesečno pripravljajo v ekonomskem inštitutu pravne fakultete v Ljubljani, slovenska industrijska proizvodnja v prvih letošnjih mesecih maja. V drugi polovici lanskega leta je bilo zanj še značilno pospešeno naraščanje, v začetku tega leta pa se je umirila, v februarju je nekaj padla. V Pomurju takšnih mesečnih analiz sicer ne pripravljamo, vendar stanje tudi pri nas ni bistveno drugačno. Sodeč po trenutnem stanju v pomurskem gospodarstvu, bi celo lahko napovedali, da tudi v prihodnjem obdobju ni pričakovati kakšnih bistvenih pozitivnih premikov. Le malo je namreč podjetij, ki so se uspešno zoperstavila nastoječim težkim razmeram v zadnjih dveh treh letih, in ta podjetja, ki so razmere uspela obvladovati in obvladati, tudi zdaj poslujejo uspešno. Mnoga podjetja, na katera smo v pre-

ziorirala, vendar je njen položaj povsem drugačen. Mura namreč svojega razvoja ni gradila na domačem tržišču in je bila vselej v koraku s svetovnimi razvojnimi težnjami. Naj samo spomnimo, da je bila med prvimi v Sloveniji in prva v Pomurju pri uvajanju računalništva v proizvodnjo, že pred desetletji pa se je začela načrtno usmerjati v izvoz. Za večino preostalih pomurskih podjetij to ne velja in od teh tudi v bližnji prihodnosti ni mogoče kaj več pričakovati.

Ob poznavanju razmer v pomurskem gospodarstvu pa lahko pridemo tudi do enega od bistvenih vzrokov, ki nas je pripeljal v stanje, v kakršnem trenutno smo. In ta vzrok je potrebno iskati predvsem v kadrih, povedano drugače, v pomanjkanju ustreznih kadrov, ki bi bili sposobni peljati razvoj v pravo smer. Pri tem imamo v mislih predvsem vodilni kader

Kje so dobri menedžerji?

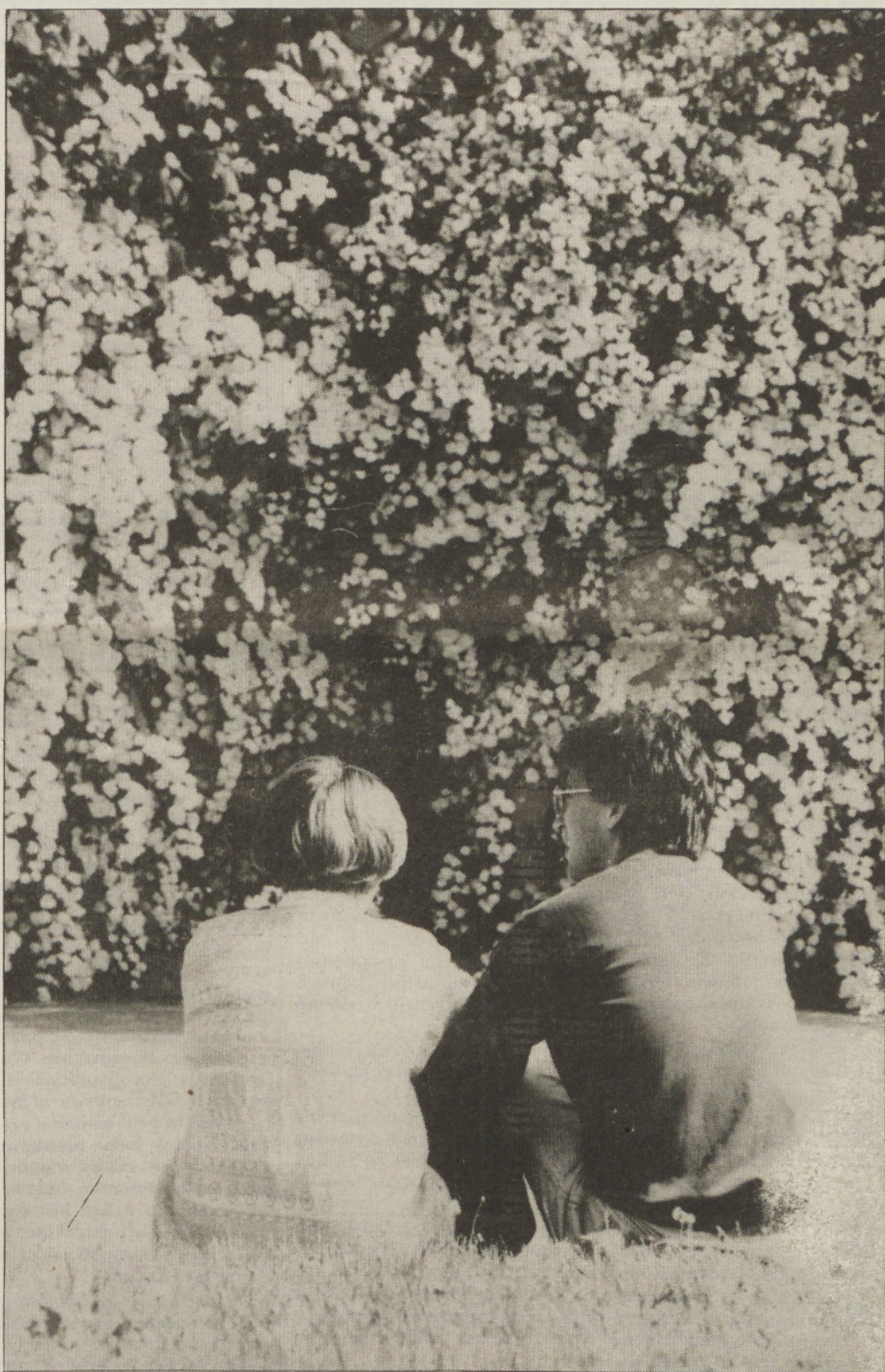
teklosti tako radi stavili in smo jih celo poimenovali z nosilci razvoja posameznih dejavnosti, so medtem že propadla ali so prizvojni in zaposlenosti skrčila na minimum. Pa še med temi je večina takšnih, ki si še prizadevajo za preživetje. Povedano nekoliko drugače: ta podjetja le životarijo in vprašanje časa je, ali bodo sploh preživela.

Ob tem se zastavlja vprašanje, kje so prava prava vzroki za takšno stanje. Odgovor na to bi seveda zahteval temeljito analizo, eden od osnovnih vzrokov pa je gotovo v premalo načrtovitosti, nesporno je, in to se je zdaj potrdilo, predimenzionirane, največja napaka pa je bila, da so se vodstva v teh podjetjih zadovoljila s trenutnim stanjem in razvoju niso namenjala posebne pozornosti. In če so s svojim početjem imela še podporo pri najrazličnejših političnih borih, so posledice zdaj toliko težje. Trditvam o predimenzioniranosti proizvodnih zmogljivosti bi se sicer dalo oporekati, vendar je pri tem potrebno graditi na drugačnih argumentih. Ne nazadnje bi lahko tudi za soboško Muro trdili, da je proizvodne zmogljivosti predimen-

v podjetjih, vendar je očitno, da Pomurje premore na takšnih ključnih mestih le malo zares sposobnih posameznikov. Zato tudi ne prese- neča, če je v Pomurju težko najti človeka, ki bi ga postavili na vodilno mesto v podjetje, ki ga je potrebno spraviti iz težav. Praksu je to doslej že velikokrat potrdila, saj za večino podjetij, ki so zabredla v težave, rešitev takorekoč ni bilo. S tem ne želimo trditi, da v Pomurju nimamo sposobnih kadrov, vendar pa kaže, da ti nimajo priložnosti, da bi se dokazali in izkazali.

Z razvojem podjetništva in zasebne pobude se tudi na tem področju ponujajo nove možnosti in priložnosti. Žal pa Pomurje tudi na tem področju zaostaja za Slovenijo. Pojavljajo se sicer novi podjetniki, vendar je na področju proizvodnih dejavnosti zaenkrat v glavnem praznina. Zgolj ambicije so namreč premalo, saj je za uspešen razvoj podjetništva potrebno predvsem znanje. Pri nas pa bi za zdaj vsi radi le trgovali in čez noč obogateli, vendar bi bilo potrebno obstoj in razvoj iskati v glavnem v proizvodnji. Za to pa je že potreben kapital. Žal je še vedno tako, da imajo eni kapital, drugi pa znanje, zato bi kazalo razmišljati o združevanju obeh potencialov.

LUDVIK KOVAČ

Kaj bi človek dejal ob pogledu na tole fotografijo? Kako romantično, zape- ljivo, skrivnostno, cve- toče... Oh, to so bila naj- lepša leta, boste najbrž vzdihnili tisti, ki vam je mla- dost že nekoliko ušla. Ampak ta čas, ko vse cveti in brsti, nas naredi skoraj vse mlajše. Naše misli se vra- čajo k lepim trenutkom pomladnega maja... Morda ste prav takrat doživeli prvi poljub, iz katerega se je raz- vil velik cvet ljubezni? Ali pa ste bili srečni že zato, ker vas je on/ona nežno pobo- žal(-a), prijel(-a) za roko...? Imejte se tudi na ta pomladni maj sepo- - mislih ali doživetjih!

Fotografija: NATASA JEZINOV

Prazniki so naposled minili. Le še zastave
pospravimo, pa gre življenje po starih tirih
naprej. Kdaj bo že naslednji praznik?

Fotografija: N. J.

DNEVI MURE
v BLAGOVNICI

M. Sobota na oddelku MBM od 5. do 14. maja '94

PESTRA PONUDBA OBLAČIL za pomlad in poletje
99

Strokovni nasveti Murin oblikovalk vsak dan razen sobote od 16.30 do 19.00

OB NAKUPU **20% popust**

VABITA VAS

MURN

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Slovenska vlada je obravnavala predloga dveh zakonskih aktov. Prvi bo urejal področje uporabe sredstev, pridobljenih na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, drugi pa bo prispeval k omejevanju uporabe tobačnih izdelkov.

LJUBLJANA – Tu je bila skupščina Sveta Evrope. Člani, ki so k nam prišli na povabilo državnega zbora, so se ob rednem delu seznanili tudi z razmerami v naši državi, predvsem pa razpravljali o BiH, o odnosih z OZN in o morebitnih novih članicah Sveta Evrope.

LJUBLJANA – Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je imel redno tiskovno konferenco, na kateri je govoril predvsem o svojih obiskih v Grčiji in na Portugalskem, v državah, s katerimi je Slovenija odpravila vizume, kmalu pa jih bo še z Argentino in Urugvajem.

CELJE – Tu je potekal 1. mednarodni glasbeni sejem, na katerem je sodelovalo 64 razstavljalcev, od tega 15 iz tujine. Predstavili so se največji glasbeni založniki, velika pa je bila tudi ponudba glasbil in tehnike.

LJUBLJANA – Podatki o inflaciji v aprilu niso tako razveseljivi, kot so bili prejšnje mesece. Iz državnega statističnega zavoda so namreč sporočili, da so se drobnoprodajne cene aprila povečale kar za 2,1- odstotka. To je najvišji prirastek po lanskem januarju.

LJUBLJANA – Sedmerica državljani, ki je približno en mesec gladovno stavkala v Cankarjevem domu, se je odločila končati stavko. Kot je znano, so zahtevali odstop predsednika Kučana in predčasne parlamentarne volitve.

PO SVETU

RIAD – Ameriški državni sekretar Warren Christopher je bil na daljši turneji po Bližnjem vzhodu. Najprej se je sestel z zunanjimi ministri šestih držav iz Sveta zalivskih držav za sodelovanje, da bi pospešili mirovna pogajanja. Obiskal je še Egipt, Izrael in Sirijo.

BRUSELJ – Evropska komisija je sprejela predlog mandata za začetek pogajanj o pridruženem članstvu Slovenije v Evropski uniji. Predlog Evropske komisije naj bi svet Evropske unije predvidoma obravnaval in potrdil že junija letos.

BONN – Nemški zunanji minister Klaus Kinkel se je več ur pogovarjal z ruskim kolegom Andrejem Kozirjevom. Ruski gost je razložil načrt za sklic nove mirovne konference za rešitev krize v BiH.

KAIRO – Vodja PLO Jaser Arafat in izraelski zunanji minister Šimon Peres sta se ob navzočnosti ameriškega državnega sekretarja Warrena Christopherja dogovorila o podpisu končnega sporazuma o omejeni palestinski samoupravi v Gazi in Jerihu.

VARŠAVA – Splošne stavke, h kateri je pozval sindikat Solidarnost, se je udeležilo več kot 70 odstotkov delavcev v tovarnah po vsej Poljski. Stavkajoči so zahtevali odpravo zakona o nadzoru nad plačami, 40-urni delovni teden in reformo finančnega sistema.

MOSKVA – Ruski predsednik Boris Jelcin je predstavnikom oblasti in opozicije ponudil v podpis sporazum o civilni spravi. Med drugim naj bi za obdobje dveh let prekinili spopade med političnimi nasprotniki, predvsem pa izključili nasilje v prizadevanjih za doseg političnih ciljev.

RIM – Italijanski predsednik Luigi Scalfaro je kljub nekaterim pomislekom in celo odporom v zmagoviti koaliciji medijskega mogotca Silvia Berlusconija imenoval za mandatarnja za sestavo nove vlade. 57-letni Berlusconi naj bi se s parlamentarno zaupnico soočil v sredini maja. V Italiji bo tako po skoraj 50 letih vladavine krščanske demokracije zavladala konservativna vlada.

VILNIUS – Sporazum o prijateljstvu, ki sta ga podpisala litovski predsednik Algirdas Brazauskas in poljski predsednik Lech Walensa, odpira novo zgodovinsko poglavje v odnosih med državama.

NEW YORK – ZDA so pozvale vojaško vodstvo na Haitiju, naj v 15 dneh odstopi oziroma zapusti državo, sicer bo OZN uvedla popoln trgovinski embargo proti tej državi.

VATIKAN – Papež Janez Pavel II. si je v kopalnici zlomil nogo in so ga prepeljali v rimsko bolnišnico Gemelli, kjer so ga operirali. Papež bi moral odpotovati na tridnevni obisk na Sicilijo, kjer so predvideni pogovori o vprašanih brezposelnosti in organiziranega kriminala.

YEREVAN – Spopadi v Gorskem Karabahu so se nadaljevali, temu da je Armenija s posredovanjem Rusije podpisala premirje, h kateremu pa niso hoteli pristopiti Azerbajdžanci.

BELFAST – Neznanci so na Severnem Irskem ubili nekega protestanta, nekdanjega pripadnika pomožnih sil britanske vojske na Severnem Irskem. To je že deveti politični umor na Severnem Irskem v zadnjem tednu.

SARAJEVO – Tu je bila osrednja svetovna prireditev ob 1. maju. Glavno mesto BiH so obiskali generalni sekretarji mednarodne zveze svobodnih sindikatov, svetovne zveze dela in evropske sindikalne zveze, s čimer so izrazili mednarodno solidarnost s sindikalisti v BiH.

Belci predali oblast črnecem

Po približno polovici prešteti glasovi je Afriški nacionalni kongres črnega voditelja Nelsona Mandele že zmagovalc prvih večrasnih parlamentarnih volitev v Južni Afriki. Omenjena stranka je dobila skoraj dve tretjini glasov, Nacionalna stranka zdajšnjega predsednika de Klerka pa približno 23 odstotkov. Mandela je že pozval prebivalce vseh ras, naj pozabijo na stare zamere in naj s skupnimi močmi gradijo novo demokratično Južnoafriško republiko.

Tako je Južna Afrika pred pomemno zgodovinsko prelomnico. Najnovejše večrasne volitve so prinesle spremembo oblasti. Dolgotrajna oblast belske manjšine je prenehala in na površje so prišli pristni Afričani pod vodstvom predsed-

nika Afriškega nacionalnega kongresa Nelsona Mandele, ki je dobršen del svojega življenja preživel v zaporih belcev. Nektanja rasistična oblast apartheida je s tem postala resnično preteklost, čeprav si nekateri prizadevajo vnesti nov razdor med belci in črnici. Vsekakor je prav, da so v Južnoafriški republiki končno prevzeli »vajeti v svoje roke« črnici, saj statistika dokazuje, da je v tej državi od desetih prebivalcev sedem črnec, en in pol belca, en mešanec in pol Azijca.

S tem je usoda belcev, ki so v Južni Afriki gospodovali tri stoletja in pol, postala naenkrat negotova. Vprašanje je, kolikšno število belcev se bo moralo izseliti, kar se je že zgodilo v drugih afriških državah. Dobri poznavalci razmer na trdijo, da se kaj takega v Južni Afriki ne more zgoditi. Afriški nacionalni kongres jih namreč celo spodbuja, naj ostanejo in sodelujejo pri preoblikovanju nove države. Približno šest mi-

lijonov belcev še danes postavlja vrh inteligence, so premožni ter imajo dovolj znanja in sposobnosti, da se prilagodijo novim razmeram.

Kljub vsem črnoglednim govorim pa so greve belcev volitve vendarle lep ožet in prihodnost nove Južne Afrike. Predsednik Afriškega nacionalnega kongresa Nelson Mandela, ki bo postal prvi črniški predsednik v zgodovini države, je že zdaj pokazal veliko naklonjenosti do belcev. Danjši predsednik de Klerk je meni, da mu bo ustava zagotovila vodilno mesto v vladni rodne enotnosti. Kljub vsej se bo morala nova vlada s številnimi težavami, saj s številnimi plemeni od različnih črnjskimi plemeni od različnih bo pokazal, koliko bodo uspeli kimalu premostiti večina belci in uveljaviti novo demokratično parlamentarno oblast v Južnoafriški republiki.

MILAN JERŠE

Natov ultimatum zalegel

Severnoatlantska vojaška in politična zveza Nato je sprejela več pomembnih odločitev v zvezi z BiH. Tako je bosanski Srbom postavila ultimatum, po katerem so se morali umakniti vsaj tri kilometre od središča Goražda, potem pa zagotoviti nemoten dostop v mesto vojakom Združenih narodov, humanitarnim konvojem in medicinskemu osebju. Če se to ne bi zgodilo, bi Natova letala napadla njihove vojaške cilje v premeru 20 kilometrov okrog Goražda. Nato je od Srbov zahteval tudi takojšnjo ustavitev napadov in nemoten prihod pripadnikov Unproforja na območje oblegane enklave. 16 držav članic Nata se je tudi odločilo, da bodo s svojimi letali branili vsa t. i. varovana območja.

Bosansko-hercegovski Srbi so po dolgotrajnih pogajanjih z Unproforjem naposled vendarle privolili v ustavitev napadov na Goražde in umaknitev vse težke oborožitve, pripadnikom mirovnih sil pa so dovolili prihod na območje oblegane enklave. Svet Nata je zahteval tudi od muslimanske vlade, naj na varovanem območju ne začneja nobenih ofenzivnih vojaških akcij. Varnostni svet OZN je sprejel novo resolucijo o BiH, ki določa, da se morajo sile bosanskih Srbov nemudoma umakniti z območja Goražda, ki so ga Združeni narodi razgla-

sili za varnostno območje. Resolucija hkrati poziva Evropsko unijo, Rusijo, OZN in ZDA, naj po svojih najboljših močeh sodelujejo pri pripravljanju ustreznih diplomatskih pobud, na podlagi katerih naj bi poiskali politično rešitev za Bosno in Hercegovino. Zatenkrat so ta prizadevanja obrodila sadove, toda ker je previdnost mati modrosti, bo treba še nekaj časa počakati in se prepričati o zares »dobri volji« Srbov v Bosni in Hercegovini, še posebno zato, ker prihajajo novice o kopičenju srbskih sil na drugih območjih BiH.

MILAN JERŠE

Slovo od tvorca

»afere Watergate«

Prejšnji teden so se množice ljudi v ZDA in po svetu poslovile od nekdanjega predsednika svetovne velesile Richarda Nixona. Za posledicami možganske kapi je umrl v bolnišnici v New Yorku. Zapomnili si ga bomo zlasti po » aferi Watergate«, zaradi katere je moral kot prvi ameriški predsednik odstopiti. V tej aferi je namreč naredil vrsto napak, pri čemer je bil vpleten v vlom v pisarno demokratske stranke v poslopu, imenovanem Watergate, s protizakonitimi postopki in odstranitvijo državnega tožilca pa je poskušal preprečiti potek sodne preiskave. Potem ko so odkrili obremenilne magnetofonske trakove, na katerih so v Beli hiši snemali vse njegove pogovore, je bil prisiljen odstopiti, sicer bi ga odstavil kongres.

Nixonov največji uspeh pa je bil nedvomno normalizacija odnosov z Ljudsko republiko Kitajsko. Bil je namreč prvi ameriški predsednik, ki je obiskal Peking. Skupaj z državnim sekretarjem Henryjem Kissingerjem je bil vnet zagovornik t. i. realne politike, ki je slonela na ravnotežju moči med velikimi silami. V zvezi s to teorijo je Nixon tudi postavil temelje t. i. detantu, to je kontroliranemu rivalstvu in sodelovanju med velikimi silami, posebej med ZDA in nekdanjo Sovjetsko zvezo.

Kljub hudemu moralnemu porazu, ki ga je doživel z afero Watergate, se je Nixon kot nekakšen ptič Feniks v zadnjih letih vrnil na politično prizorišče. Postal je eden od najuglednejših in vplivnih ameriških zunanjepolitičnih strategov. Še pred dobrim mesecem je bil na obisku v Moskvi. Njegov zadnji obisk v tujini je bil, tako kot njegovo življenje, protisloven, hkrati pa zelo odmeven. Kljub dejstvu, da ga je

predsednik Rusije Boris Jelcin grobo zavrnil, ker se je srečal z njegovim velikim nasprotnikom Ruckojem, je Nixon javno priporočil, naj z vsemi močmi podprejo ruske demokrate, ki jih vodi Jelcin. Sicer pa je bila Nixonova politična kariera polna vzponov in padcev, pri čemer pa bodo nepozabna predvsem njegova dobra dela.

MILAN JERŠE

Iz Ljubljane piše

Rožnik je preživel še en prvi maj

Prvi maj je v Ljubljani vsako leto; praznovanje prvega maja na Rožniku pa le od leta 1893. Take tradicije pa niti župan Jože Sirgar ne more prekiniti. Davnega leta 1893 so se delavke Tobačne tovarne podale na hrib nad Ljubljano in delile rdeče nageljnje. Takrat so seveda živle v tujini, v sovražni državi, mačehi narodov, avstroogerski. No, zdaj ko živijo v svoji državi in s svobodnimi rokami delajo cigarete, je vse drugače. Skoraj vse drugače; to, da je tovarno pokupil nemški kapital niti ni tako važno. Proslavo so organizirali območni (rdeči) sindikati Ljubljane, za red in črpanje pa so skrbeli gasilci. Predvidevajo, da se je na predvečer na Rožniku zbralo do 15 tisoč ljudi, ki so v prečudovitem vremenu lahko med drugim poslušali Tomaža Domiceleja, nekateri med njimi pa so se naslednje jutro pozibavali in kotalili proti Ljubljani. Pleskavica je še vedno najboljša domača jed!

Ko bo Ljubljana po novi zakonodaji enotna občina, bo morda tudi mesto lepše. Zdj trenutno stojijo vse gradnje v mesto, župan Jože Sirgar pa to razlaga kot posledico sporov med mestom in občini. Slednje imajo namreč vso pravico odločanja o gradnjah. Predvsem to zadeva mestni grad, katerega obnova se ne premakne v končno fazo. Prav tako naj bi bile zaradi sporov ustavljene vse priprave na gradnjo Mesarskega mostu, Pogačarjevega trga, garaže hiše pod Kongresnim trgom in čolnarne v Tivoliju. Predvsem dokumentacija za slednje je že popolnoma pripravljena, občina Center pa ne da gradbenega dovoljenja za gradnjo, češ da je to živi razvrat, da bi otroška restavracija ob čolnarni bila odprta od 5. ure zjutraj do 24. ure zvečer. Ta del Tivolija se bo imenoval »Park prijateljstva«, pri njegovi ureditvi bo sodelovalo 14 tujih Ljubljani prijaznih mest in ga bodo odprli 18. junija. Ta del parka je urejen, v njem so otroška igrišča, drugače pa je v Tivoliju med Čekinovim gradom, Halo Tivoli in kopalščem. Tam je en sam obup, en sam Balkan,

ena sama neurejenost. Neurejene steze, zavarovalni objekti, polomljena igrala, odsluženi športni objekti, Tudi obnova Hale Tivoli je izpadla iz Mesarskega programa. Samo pasji dreki niso izumrli! Tudi kamen za Mesarski most pa naj bi bil postavljen 18. junija, ko se bodo pričele osrednje prireditve ob 850. obletnici prvega zapisa o imenu Ljubljana. Tudi del bo kar precej cirkusa, predstave pa naj bi imale vsako leto.

Ker so fantje v Cankarjevem domu prenehali z gladovno stavko, pa tudi Milan Kučan, kot se zdi, jeklenega borca spodobijo, ni odstopil, je prav, da vsaj seznanimo z nekaterimi bolj zanimivimi podatki o ljubljanski tržnici: strožji fižol je od 250 do 300 tolarjev za kilogram, grozdje od 400 do 500, paradižnik od 300 do 400, korenje od 180 do 250, paradižnik od 150 do 200 tolarjev, jagode od 500 do 700 tolarjev/kilo. Vendar pa je gladovna stavka političnih prireditev. Vendar pa je gladovna stavka političnih prireditev. Vendar pa je gladovna stavka političnih prireditev.

Čeprav je pred prazniki in središču mesta še niso postavljeni šankov in gostinskih vrto. Tudi zadnja leta priljubljen shajališče Konjski rep pri Tromostovju, ki je meva. Razlog je banalen: komite za gospodarsko obnovo občine Center še ni izdal dovoljenj za postavitev šankov, ker so urejali administrativne ovire. Na zadnji dan, kar naj bi Ljubljano uvrščalo med najboljše mesta v Evropi. Menda naj bi najemnikom znižali ceno za 30 odstotkov. Pred Prekmursko ambasadom pri Medexu, pa se na srečo številnih prekmurščakov abstinencov, že šopiri vrt.

Marjan Horvat

VESTNIK

Izdaja Podjetje za Informiranje
Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šitar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Nastav uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenanarodnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1994 je 1.350,00 SIT, celoletna naročnina 4.800,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Takoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/AB z dne 30. 1. 1992 se šteje tisk Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Pred nami je del odloka o določitvi referendumskih območij

Končna odločitev 29. maja

Na odlok o določitvi referendumskih območij za oblikovanje novih občin je bilo vloženo precej ugovorov in pripomb. Po obravnavi v matični komisiji za lokalno samoupravo so o tej problematiki razpravljali tudi na izredni seji državnega zbora. Vladna služba za reformo lokalne samouprave je imela nedvomno težavno nalogo, saj je morala v kratkem času pripraviti vrsto konkretnih odgovorov na dokaj občutljiva vprašanja, ki zadevajo neposredne interese občanov. Gre namreč za strokovne odgovore o predlogu referendumskih območij, s katerimi so ljudje izrazili svojo voljo na zborih občanov v mesecu marcu. Na državni zbor je prispelo okrog 150 ugovorov, ki so seveda terjali tehten odgovor. Ob tem pa lahko izrazimo število obrobne pripombe, ki so bolj redakcijskega pomena ali pa poprava napak v zapisanem odluku o določitvi referendumskih območij za oblikovanje novih občin.

Kot smo zvedeli, je bilo največ ugovorov iz Nove Gorice, Ptuj, Ljubljane, Litije in Raven na Korškem, pa tudi iz Gornje Radgone, kjer je prišlo do dvojnega napaka pri določitvi referendumskih območij. Hkrati so iz nekaterih območij posredovali več ugovorov, medtem ko so ponekod občani kar sami dali pobudo, da ne želijo referendumskega območja, ki so ga sprva predlagali. V vladni službi za reformo lokalne samouprave me-
... da kakih 20 predlaganih referendumskih območij ne izpolnjuje zakonskih pogojev za ustanovitev nove občine. Koliko pa bo dejansko novih občin, bo seveda jasno šele po referendumih, ki bodo po vsej Sloveniji 29. maja letos.

Štiri referendumski območja v zdajšnji gorajradgonski občini?

V občini Gornja Radgona, kjer je bilo v minulih dneh največ zapletov o določitvi referendumskih območij, je zdaj dokončno potrjen predlog za oblikovanje novih občin. V primerjavi s prvotnim predlogom, ko so predvidevali tri referendumska območja, in sicer Gornje Radgono, Radence in Videm ob Ščavnici, so kot četrto vključili območje največje občine bo seveda gorajradgonska s sedežem v Gornji Radgoni. Poleg mesta Gornja Radgona bodo vanjo vključena tudi bližnja naselja Hercegovščak, Mele, Noriški Vrh in Podgrad.

Za občino Gornja Radgona so se odločili tudi prebivalci **Krajevne skupnosti Spodnji Ivanjci**, kamor sodijo poleg Spodnjih Ivanjcev še Ivanjski Vrh, Stavešinci in Stavešni Vrh. Iz **Krajevne skupnosti Negova** bodo priključili naselja Negova, Kunova, Gornji Ivanjci, Radenci, Lokavci, Ivanjševci ob Ščavnici, Ivanjševski Vrh in Rodni Vrh. V občini Gornja Radgona bodo tudi prebivalci **Krajevne skupnosti Spodnja Ščavnica** (Za-
... mterci, Ažanski Vrh, Spodnja Ščavnica in Lomanoše), **KS Črešnjevci-Zbigovci** (Orehovski Vrh, Zbigovci, Črešnjevci, Police, Orehovci in Ptujška cesta).

V prihodnjo **občino Radenci** s sedežem v Radencih seveda sodi zdajšnja **Krajevna skupnost Radenci** s sedežem v Boračeva, Hrasnje-Mota, Jančev Vrh, Melanjski Vrh, Rihtarovci, Šratovci in Turjanci. Iz **Krajevne skupnosti Kapela** naj bi priključili naslednje vasi: Hrasnjski Vrh, Kapelo, Karpeljski Vrh, Kobilščak, Kocjan, Pantičak, Murščak, Okoslavci, Pantičak, Radenski Vrh, Rački Vrh, Spodnji Kocjan, Turjanski Vrh, Zgornji Kocjan in Žrnova. Sporni ostajata še vedno naselji Meleščak in Okoslavci, kjer naj bi se občani na referendumu dokončno odločili, ali so za občino Radenci ali pa za občino Sveti Jurij

(Videm ob Ščavnici). Iz Krajevne skupnosti Spodnji Ivanjci pa bodo priključili Očeslavce.

Nobenih dvomov pa ni glede oblikovanja občine **Sveti Jurij ob Ščavnici**, kot so zdajšnji Videm ob Ščavnici že preimenovali v odluku o določitvi referendumskih območij. Vanjo so vključili kar 25 naselij iz sedanje **Krajevne skupnosti Videm ob Ščavnici**: Videm, Biserjane, Blaguš, Brezje, Čakova, Dragotinci, Gabrc, Galušak, Grabšinci, Jamna, Kočki Vrh, Kokolanjščak, Kraljevci, Kupetinci, Kuntinci, Mali Moravščak, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Stara Gora, Terbegovci, Zihlava in Zemik. Poleg tega so v prihodnjo občino Videm ob Ščavnici vključili še **Grabonoš** iz KS Spodnji Ivanjci in **Bolehnečice** iz KS Logarovci-Berkovci v Ljutomerški občini.

Zvedeli smo, da so na državni ravni upoštevali pritožbo krščanskih demokratov, ki so se zavzeli

Apače. Po najnovšem predlogu bi k občini Apače priključili še kraje iz KS Stogovci. To so: Drobntinci, Grabe, Janhova, Novi Vrh, Podgorje, Pogled, Spodnje Konjšče, Stogovci, Vratja vas, Vratji Vrh, Zgornje Konjšče in Ziberce.

Del naselja Brezovec k občini Lendava

V lendavski občini ugotavljajo, da so na državni ravni upoštevali njihove predloge za oblikovanje referendumskih območij. Tako so tudi sprejeli njihov ugovor, ko je bil del naselja Brezovec (drugi del sodi na Hrvaško) pomotoma uvrščen v občino Polana, zdaj pa je priključen k občini Lendava. Zdajšnja občina Lendava bodo na ta način razdelili na osem referendumskih območij za ustanovitev novih občin. Največja občina bo **Lendava** z delom Brezovec, Banuto, Benico, Čentibo, Dolgo vasjo, Dolgovaškimi Goricami, Dolino pri Lendavi, Dolnjim Lakošem, Gaberjem, Gornjim Lakošem, Hotizo, Kapco, Kotom, Lendavo, Lendavskimi Goricami, Mostjem, Petišovci, Pincami, Pinče-Marofom in Trimlini. Prihodnjo **občino Dobrovnik** bodo sestavljala naselja: Dobrovnik, Genterovci, Kamovci, Radmožanci, Strehovci in Žitkovci. K občini **Turnišče** bodo sodili Gomilica, Nedelica, Renkovci in Turnišče, samostojni občini pa naj bi bila tudi kraja **Kobilje** in **Odranci**. K pri-

Sitarovci, Slamnjak, Spodnji Kamensčak, Stara cesta, Stročja vas, Vidanovci, Vogričevci, Zgornji Kamensčak in Zelezne Dveri. **Občino Križevci pri Ljutomeru** sestavljajo: Berkovci, Berkovski Prelogi, Boreci, Bučevci, Dobrava, Gajševci, Grabe pri Ljutomeru, Grilava, Iljaševci, Ključarovci pri Ljutomeru, Kokočiči, Križevci pri Ljutomeru, Krištanci, Logarovci, Lukavci, Stara Nova vas, Šalinci, Vučja vas in Zasadi. Za prihodnjo **občino Mala Nedelja** so se odločili v Bodislavcih, Bučkovcih, Drakovcih, Kuršincih, Mali Nedelji in Moravcih v Slovenskih Goricah. **Občino Razkrižje** bi po novem sestavljali Gibina, Globoka, Kopriva, Razkrižje, Šafarsko, Sprinc in Veščica, **občino Verzej** pa Banovci, Bunčani in Verzej.

Število murskosoboških občin skrženo z 22 na 19

Dokončno je padla odločitev, da bo zdajšnja murskosoboška občina razdeljena na 19 in ne na 22 referendumskih območij, kot so se sprva zavzemali. Tako bi **občino Beltinci** sestavljala naselja Bratonci, Beltinci, Dokležovje, Ižakovci, Gančani, Lipa, Lipovci in Melinci, **občino Bodonci** naselja Beznovci, Bodonci, Puževci, Strukovci, Vadarci in Zenkovci, v **občino Bogojina** pa so uvrstili poleg Bogojine še Bukovnico, Filovce in Ivance. **Občino Cankova** bo obsegala poleg Cankove še Domajince, Gerlince, Gornje Črnce, Korovce, Krašče, Topolovce in Skakovec, **občino Gornji Petrovci**, kjer je največ sprememb, pa Budince, Čepince in Markovce (tu so hoteli imeti svojo občino), Dolence in Salovce (za občino Salovci), Gornje Petrovce, Peskovce in Stanjevce iz KS Šulinci. Ni pa bilo sporno pri **občini Grad**, kamor so uvrstili Dolnje Slaveče, Grad, Kovačevce, Krupljinik, Motovilce, Radovce in Vidonce. K **občini Hodoš** sodi poleg Hodoša še Krplivnik, k **občini Kuzma** pa Dolič, Gornji Slaveč, Kuzma, Matjaševci in Trdkova. Za **občino Križevci** so se odločili v Domajševcih, Košarovcih, Križevcih, Kukeču in Panovcih. **Občino Mačkovi** sestavljajo Dankovci, Kušanovci, Mačkovi, Moščanci, Otovci, Poznanovci in Prosečka vas, **občino Martjanci** pa Andrejci, Ivanovci, Krnci, Martjanci, Noršinci in Sebeborci. Za novo občino so se odločili tudi v **Moravskih Toplicah**, kamor bi sodila naslednja naselja: Lukačevci, Mlajtinci, Moravske Toplice, Suhu Vrh, Tešanovci, Fokovci, Kančevci, Ratkovci, Selo in Vučja Gomila. Pri tem velja omeniti, da so v Selu in Fokovcih želeli imeti svojo občino, za priključitev drugam pa so se odločili tudi v Kančevcih in Ratkovcih.

Brezovci, Lemerje in Predanovci k Murski Soboti?

Dolg spisek novih občin kaže, da bi **občina Pertoča** obsegala Fikšince, Pertočo, Ropočo in Večeslavce, **občina Prosenjakovci** pa Berkovce, Čikečko vas, Lončarovce, Ivanjševce, Motvarjevce, Pordašince, Prosenjakovce in Središče. **Občina Puconci** bi imela naselja Bokrači, Dolino, Gorico, Pečarovec, Puconce, Šalamence in Vaneco, **občina Rogoševci** pa Kramarovec, Nusko, Ocince, Rogoševce, Serdico, Sotino in Sveti Jurij. V **občino Šulinci** so uvrstili Adrijance, Borec, Lucovo, Martinjce, Neradnovce, Šulince in Zevnavlje, v **občino Tišina** pa Borejce, Gederovce, Gradišče, Krajno, Murske Črnce, Murske Petrovce, Petanjce, Rankovce, Tišino, Sodišince, Tropovce in Vančo vas. Precej sprememb je nastalo tudi v predvideni **mestni občini Murska Sobot**. Poleg naselij Bakovci, Černelavci, Krog, Kupšinci, Markišavci, vseh šestih KS v mestu, Nemčavci, Polana, Rakičan, Satahovci in Veščica so sem pozneje uvrstili še Brezovce, Lemerje in Predanovce. MILAN JERŠE

V lenarški občini sedem referendumskih območij

Če bodo glasovalci odločili tako, kot so sklenili na zborih volivcev in kakor je zapisano v državnozbornem odluku o določitvi referendumskih območij za ustanovitev (novih) občin, potem bodo imeli na območju sedanje občine **Lenart sedem občin**. Pa poglejmo, kje naj bi bili sedeži novih občin in kateri kraji naj bi spadali vanje.

OBČINA BENEDIKT: Benedikt v Slovenskih goricah, Drvanja, Ihova, Ločki Vrh, Negovski Vrh, Obrat, Spodnja Ročica, Spodnja Bačkova, Stara Gora, Sv. Trije Kralji v Slovenskih goricah, Štajngrova, Trotkova, Trstenik in Zjenjak.

OBČINA CERKVENJAK: Andreanci, Brengova, Cenikova, Cerkvenjak, Cogetinci, Čagona, Grabonoški Vrh, Ivanjski Vrh, Kadrenci, Komarnica, Peščeni Vrh, Smolinci, Stanetinci, Vanetina in Župetinci.

OBČINA JUROVSKI DOL: Jurovski Dol, Malna, Spodnji Gasteraj, Srednji Gasteraj, Varda, Zgornje Partinje, Zgornji Gasteraj in Žitence.

OBČINA LENART: Hrastovec v Slovenskih goricah, Lenart v Slovenskih goricah, Lormanje, Močna, Radehova, Spodnje Partinje, Spodnji Žerjavci, Spodnji Porčič, Šetarova, Vinička vas, Zamarkova in Zgornji Žerjavci.

OBČINA SV. ANA V SLOVENSkih GORICAH: Dražen Vrh (del), Froleh, Kremberk, Krivi Vrh, Ledinek, Lokavec, Rožengrunt, Sv. Ana v Slovenskih goricah, Zgornja Ročica, Zgornja Ščavnica, Zgornja Bačkova in Žice.

OBČINA SV. TROJICA SLOVENSkih GORICAH: Gočova, Osek, Spodnja Senarska, Spodnje Verjane, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Zgornja Senarska, Zgornje Verjane in Zgornji Porčič.

OBČINA VOLIČINA: Črmljenšak, Dolge njive, Gradenshak, Nadbišec, Rogoznica, Selce, Spodnja Voličina, Straže, Zavrh in Zgornja Voličina. S. S.

za ustanovitev samostojne občine Apače. Vanjo bi sodila naslednja naselja: Apače, Črnci, Lešane, Mahovci, Nasova, Plitvica, Segovci, Zepovci in Lutverci. Prav občani iz Lutverec pa so se želeli priključiti novi občini Gornja Radgona, kar jim bo verjetno uspelo, če se občani na bližnjem referendumu ne bodo odločili za občino

hodnji občini Črešnjevci so priključili še naselja Trnje in Žizki, k **občini Polana** pa Brezovico ter Malo in Veliko Polano. **Občina Bistrica** pa bi obsegala vse tri Bistrice, in sicer Doljno, Gornjo in Srednjo.

Banovci k Verzeju, Globoka pa k Razkrižju

Kot so nam povedali v Ljutomeru, so uspeli z ugovorom, po katerem so Banovce priključili občini Verzej in ne h Križevcem pri Ljutomeru. Ni pa bil upoštevan predlog krajanov Globoke, ki so se želeli priključiti k referendumskega območju Ljutomer, ampak so jih uvrstili v občino Razkrižje, kamor so sodili že prej. Tako bi **občina Ljutomer** zajemala kar 34 naselij: Babinci, Branoslavci, Cezanjevci, Cuber, Cven, Desnjak, Godemarci, Gresovščak, Illovci, Jeruzalem, Krapje, Ljutomer, Mekotnjak, Mota, Noršinci pri Ljutomeru, Nunska Graba, Plešivica, Podgradje, Precetinci, Presika, Pristava, Radomerje, Radomerščak, Radoslavci, Ričetova Graba,

Izvoljena nova vlada lendavske občine Mlada je – bo tudi ustvarjalna

Kandidati predsednika lendavske vlade, ki jih je postavil na listo za člane vlade, so na zadnjem skupščinskem zasedanju dobili dovolj glasov odbornikov, tako da bodo prav vsi z liste lahko sedli na vladne stolčke. Po številu glasov, ki so jih dobili novi člani vlade, lahko torej rečemo, da so bili večini poslancev predlagani kandidati Štefana Gjerkeša povšeči in zato je vladni predsednik po volitvah z glasovanjem, pa tudi s svojimi odločitvami pri izboru lahko bil zadovoljen.

Kakšno vlado je torej sestavil in kaj je pri tem upošteval? Prva sprememba je v številu članov vlade. Po novem jih bo s predsednikom vred za vladnim omizjem sedelo devet, od osmih članov so štirje v vladi tudi zaposleni, ostala četverica pa bo na vladne seje prihajala neprofesionalno. Doslej zaposlenim ali profesionalnim članom vlade tudi novi predsednik ni dal odpovedi, saj mu je bilo pri sestavljanju liste kandidatov vodilo, da vendar starih profesionalnih članov za teh nekaj mesecev, dokler bo občina kot taka, ne bo odslovil. In ti so tudi na volitvah dobili, v primerjavi z novimi člani, več glasov odbornikov. Prvo mnenje o novi lendavski vladi je torej lahko, da bo že povečano število članov, sploh pa novi ljudje prineslo novega vetra in dinamiko na vladne seje.

Izvoljeni člani lendavskega izvršnega sveta so Miran Lovrin, dipl. inž. agronomije, podpredsednik in odgovoren za kmetijstvo ter razvoj infrastrukture; Helena Kramar, dipl. ek., za gospodarstvo in družbene dejavnosti, občinski proračun ter sodelovanje s sosednjimi regijami; Marija Stanislavjevič, ek., za področje državne uprave in izvedbo lokalne samouprave; Franc Žizek, predmetni učitelj, za obrambo in zaščito, delo s krajevnimi skupnostmi in stike z Občinsko madžarsko samoupravno narodnostno skupnostjo; Angela Šarbelič, dipl. pravnica, odgovorna za razvoj podjetništva in obrtništva; Sonja Kreslin, dipl. ek., za turizem; Angela Hozjan, socialna delavka, za področje družbenih dejavnosti s podudarkom na reševanju socialne varnosti; Cveto Žalik, dipl. ek., odgovoren za področje industrije s podudarkom na reševanju Nafta Lendava.

Strokovnost in stopnja izobrazbe je lahko druga raven ocenjevanja, presojanja nove občinske vlade. Od osmih članov vlade jih ima pet visoko izobrazbo ter trije višjo. V vladi bodo sedeli kar trije diplomirani ekonomisti, oziroma s predsednikom štirje, dip. pravnik pa tudi dipl. inženir agronomije.

Kakšna je delitev dela med člani ali katera področja, dejavnosti bodo na novo dobile prostor v vladi? Podjetništvo in obrt, potem turizem ter industrija oziroma reševanje Nafta, to so dejavnosti, ki bodo imele v vladi po enega člana. In za izbrane člane, odgovorne za posamezna področja, lahko rečemo, da niso le teoretiki, ampak prihajajo iz dejavnosti, ki jih bodo tudi zastopali.

Strankarska barva vlade je nerazpoznavna, oziroma je bilo pri izbiri predsednika vlade, ki tudi sam ni strankarsko opredeljen, pomembnejše strokovno delo posameznikov kot politična opredeljenost. Pri sestavljanju liste je imel skoraj gotovo »resne nasvete« posameznih strank, kako naj izbira, da bo zadoščeno tudi strankarskim pričakovanjem. Kakorkoli že, volitve članov so se mu izšle in to, sodeč po glasovih, zelo dobro.

Lendavska občinska vlada je mlada. Povprečna starost osmerice v vladi je nekaj več kot 39 let, ali polovica jih je stara trideset in nekaj let. Za to življenjsko obdobje pa poznavalci ugotavljajo, da je menda zelo ustvarjalno. Se bo to potrjevalo tudi z delom nove vlade lendavske občine? MAJDA HORVAT

Skład stavbnih zemljišč občine Ljutomer začel resneje delati

Kritika zalegla

Potem ko je občinska vlada dokaj kritično ocenila (ne)delo Sklada stavbnih zemljišč občine Ljutomer, negodovali pa so tudi poslanci občinske skupščine, se je kmalu nekaj premaknilo. Pripravljen je namreč dokaj dober program dela, ki obeta, da bo poslej občutno boljše pri pridobivanju in gospodarjenju s stavbnimi zemljišči, pa tudi z denarjem, ki se zbira v skladu.

Lani je bilo zbranih nekaj čez 17 milijonov letos pa naj bi znašali prihodki blizu 30 milijonov tolarjev. Največ denarja se »nateče« iz nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč, ki jih »kasirijo« v Ljutomeru in Verzeju, precej pa tudi od prodaje zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, obrtniških objektov in poslovno-stanovanjskih stavb. Za odkup novih zazidalnih površin (in objektov) v Ljutomeru bodo letos namenili okrog 7,5 milijona, za urejanje zemljišč 12,1 milijona, za »infrastrukturno« ureditev tržnice okrog 4,2 milijona, komunalno opremljenost zemljišč ter infrastrukture za garaže 4,5 mili-

jona in za komunalno ureditev zemljišč v Verzeju 748.000 tolarjev. V Ljutomeru bo možno graditi individualne stanovanjske hiše v Uziški ulici, kasneje pa še ob Razlagovi ulici in na Mestnem bregu.

Skład pa ni podprl predloga, da bi s tem denarjem sofinancirali tudi obnovo Mestne hiše v Ljutomeru, ker bi bilo to nenamensko trošenje, razen nekaterih infrastrukturnih del (na Glavnem trgu) v povezavi z mestno tržnico, saj gre za projekt, ki je medsebojno povezan. V Ljutomeru pa ne nameravajo imeti klasične tržnice. J. GRAJ

SDK REPUBLIKE SLOVENIJE
Podružnica Murska Sobot

razpisuje
prosti delovni mesti za dela s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. Inšpektor I

Pogoji: - VII. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
- 1 leto delovnih izkušenj
- izpit iz kontrolnega postopka
- prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK-ju
- poznavanje osnov računalništva in praktičnega znanja za delo z osebnimi računalniki
- reelekcija vsaka štiri leta

2. Inšpektor II

Pogoji: - VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj
- izpit iz kontrolnega postopka
- prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK-ju
- poznavanje osnov računalništva in praktičnega znanja za delo z osebnimi računalniki
- reelekcija vsaka štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba podružnice 8 dni po objavljenem razpisu.
Kandidate, ki se bodo prijavi, bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po razpisnem postopku

Niste sami, Vestnik je z vami!

Na območni gospodarski zbornici o gospodarjenju

Vladni optimizem vržen za plot

Premlevanje gospodarskih gibanj iz lanskega leta je sedaj, ko smo že pred poletjem tega leta, lahko jalovo početje. Toliko bolj, če jih nizamo v odstotnih deležih, statično, brez vezi z gospodarskimi gibanji v tem letu oziroma primerjalno s preteklim, ne pa s sedanjim časom ali aktualnim gospodarskim trenutkom. Še manj nam lahko služijo za okvir optimizma, ki se z zastarelimi podatki predolgo prodaja.

Še odzvanja vladna optimistična ocena uspešnosti gospodarskih gibanj, ki je bila tudi medijsko dobro predstavljena, vendar pa gospodarstveniki, kot je direktor Mure Božo Kuharič, že sprašujejo, kje je sedaj vlada z novimi ocenami, saj so vendar že znani podatki po bilanci in prvega trimesečja. Sestavljalca poročila s seje odbora območne gospodarske zbornice za Pomurje, na kateri so sodelovali tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Šuster ter pomurski parlamentarni poslanci, postavlja njegova mnenja, ki so hkrati kritika vladne gospodarske politike, v uvodni del zapisa.

Dokler so izgube nekajkrat večje od akumulacije, dotlej ni mogoče pozitivno ocenjevati gospodarskega gibanja, so bile njegove besede. Čudi ga optimizem vlade, še posebno po tem, ko je primerjal podatke lanskega leta in izvoza.

Izvoz nazaduje, je ugotavljal, ob tem pa raste uvoz, razmere so katastrofalno slabe tudi letos, tečaj za izvoznike še vedno ni spodbuden. Stimulacije za izvoz ni, je opozoril Božo Kuharič. Tudi na tej seji je ponovil svojo že znano ugotovitev, da je domače gospodarstvo ostalo povsem nezaščiten. Gre seveda za objektivno zaščito domačega gospodarstva, ki jo poznajo vse razvite ekonomije. Osebnih dohodki nenadzorovano rastejo, neodvisno od rezultatov, je menil govornik na seji odbora območne gospodarske zbornice ter pozval in opomnil vlado ter parlamentarce, da takšne rasti dajatev ali obremenitev ne morejo vzdržati. »Tu zadnje tečejo nekontrolirano in bolj-ših trendov ne moremo pričakovati.

Nisem optimist,« je rekel Božo Kuharič, in to smo lahko razumeli kot odziv na vladno razglašane optimistične ocene gospodarskih gibanj v lanskem letu.

Optimizma pri gospodarskih gibanjih pa iz lastnih izkušenj ni vrigel za plot le direktor Mure, ampak tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Šuster.

Že nekaj let se namreč vlečejo nekateri problemi v gospodarstvu, za rešitev katerih po njegovem mnenju ni več potrebno iskati receptov. Ti so znani, vendar gre za drug problem, za nesposobnost izpeljati stvari.

Kot da se v Sloveniji nečemo pogovarjati o tem, da ima slovensko gospodarstvo že šest let zapored neto izgube, to pomeni, da se žari v substanco, torej v premoženje, pa tigavo koli že bo.

Delamo vedno nove dolgove in kup problemov se bo zaradi tega pokazal čez čas. Gospodarski rasti v slovenskem gospodarstvu, ki jo je vlada tako na veliko razglasila, je predsednik gospodarske zbornice nadel, čeprav se nekateri ne bodo strinjali z mnenjem, da pravo, pa zagotovo drugačno barvo.

»Naravnost je treba povedati, da je ta rast problematična, saj je posledica pregretega domačega povpraševanja. Javna poraba se je povečala za 13 odstotkov in plače so porasle za 10 odstotkov. Če tega ne bi bilo, tudi rasti ne bi bilo.« (Dagmar Šuster) Če smo 78 odstotkov ustvarjenega bruto domačega proizvoda razdelili za osebno in javno porabo, koliko potem sploh ostane za vse drugo, predvsem pa za investicije, odplačevanje dolgov in drugo? Recept: povečati bruto domači proizvod, saj drugače ne moremo preživeti.

»Gospodje, hvala za enodstotno rast. Slovenija potrebuje hitro gospodarsko rast,« je opozoril Dagmar Šuster. Odgovoril je tudi na vprašanje, kateri so vzroci za njo. Izvoz je postavil na prvo mesto, vendar po njegovem še vedno nadaljujemo s samomorilsko revalvacijo domače valute, kar pa seveda ne gre hkrati s pričakovanji

povečevanja izvoza. Dagmar Šuster je na laž postavil tudi vse, ki trdijo, da je slovensko gospodarstvo izvozno in da pretežni del svoje realizacije uresniči za tuje trge. Delež slednjega za lansko leto je le 21,5-odstoten.

»Praksa pa je vedno sodnik in lanskeletni podatki izvoza so povedali, da je bila tečajna politika napačna. Za zunanji trg je tečaj najuinkovitejša politika. Stimulacije so lahko le bergle. Do konca leta bi moral tečaj rasti od 9 do 11 odstotkov hitreje od inflacije,« je menil gost iz Ljubljane. V svojem ostrem in slikovitem nastopu v prostorih območne gospodarske zbornice pa je nekaterim zagotovo hitreje poglaval kri po žilah tudi z naslednjo izjavo: »Čeprav sem pol stoletja na svetu, tako močnih centralističnih teženj ne pomnim.« Pripomba se je namreč nanašala tudi na uvajanje lokalne samouprave. Svojo trditve je podkrepil še s podatkom, da je centralna država povečala porabo bruto domačega proizvoda z 12 na 16 odstotkov in se približuje 25 odstotkom, medtem ko je delež porabe na lokalni ravni najbrž že manjši od štirih odstotkov.

MAJDA HORVAT

Četrtnina vseh zaposlenih v Pomurju dela pri zasebnikih

Zaposlovali zasebniki in družbenopolitične skupnosti

Povečan obseg investiranja v zasebni dejavnosti je za sabo optegnili povečano investiranje v delovna mesta, so v poročilu za lansko leto zapisali na soboški enoti Zavoda za zaposlovanje.

Zaposlenost se je v Pomurju namreč za spoznanje povečala predvsem na račun zaposlovanja zasebnikov. Brezposelnost se je za pet odstotkov povečala tudi lani, vendar, kot ugotavljajo na murskosoboški območni enoti zaposlitvenega zavoda, se počasi umirja, saj raste počasneje kot v preteklih letih.

In koliko Prekmurcev in Prelekov imamo sploh sposobnih za delo? Lani jih je bilo 51702 ali za 789 oseb več kot leto prej.

Število aktivnega prebivalstva se je zmanjšalo le v ljutomerski občini. Toda delež delovno aktivnega prebivalstva se iz leta v leto zmanjšuje in je lani predstavljala le še 83,2 odstotka aktivnih ljudi, oziroma na drugi strani se povečuje brezposelnost, ki je ob koncu lanskega leta bila 16,8 odstotka ali 8702 oseb. V celoti vzeto se je število zaposlenih v družbenem sektorju, torej skupaj v gospodarstvu in negospodarstvu, lani zmanjšalo, vendar se je za 7,4 odstotka ali za 454 oseb povečalo v negospodarstvu ter za 5,4 odstotka ali kar 1471 delavcev zmanjšalo v gospodarstvu. Povečanje v negospodarstvu je vendar treba pri-

pisati spremenjeni metodologiji zbiranja podatkov, saj je po novem sem šteta tudi policija.

Konec lanskega leta pa je imelo delo pri zasebnikih 10848 delavcev, to je petina aktivnih ljudi ali kar četrtnina delovno aktivnega prebivalstva.

Nazornejši pa je prikaz zaposlovanja ali zmanjševanja števila zaposlenih po posameznih dejavnostih. Zanimivo je, da so lani v Pomurju največ zaposlovali družbenopolitične skupnosti. Kar 431 ljudi (35,3 odstotka več kot leto prej) je našlo zaposlitev prav v tej dejavnosti in zaposlovanje v drugih dejavnostih je bilo zamejerno. Na primer za manj kot tri odstotke se je povečalo število zaposlenih pri finančno-tehničnih in posebnih storitvah, za poldruhi odstotek v izobraževanju, znanosti, kulturi in informacijah ter v zdravstvu in socialnem varstvu za

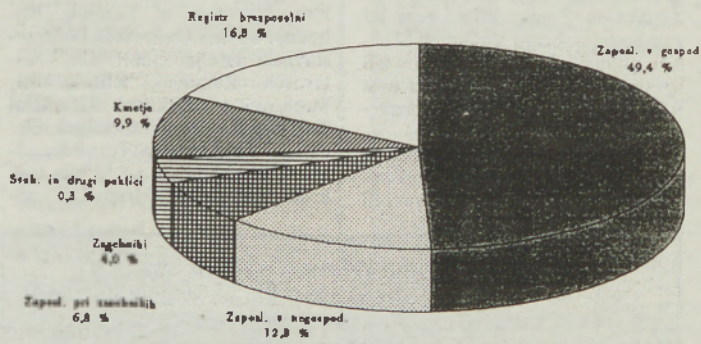
dober odstotek. Zaposleni pa se je najbolj zmanjšal v javnosti prometa in zvez (15,5 odstotka), potem v kmetijski in ribištvi (13,1), gostinstvu in turizmu (8,5), gradbeništvu in vodnem gospodarstvu in drugie.

Lansko leto je bilo v znamenju zaposlovanja pri zasebnikih, saj je bilo tu zaposlenih za 2143 delavcev več kot leto prej. Ali se je pomembno povečalo tudi število novih podjetnikov, obrtnikov, so pa poleg sebe zaposlili še legatno so število zaposlenih pri zasebnikih predvsem ti, ki že dotedaj opravljajo zasebno dejavnost ter so pri tem uspešni?

Zanimivo je, da se je število zaposlenih zasebnikov povečalo v gornjeradgonski občini za 13 in prav toliko v ljutomerski občini, novo zaposleni pri zasebnikih pa so dobili v lanskem letu 34, in v soboški občini 181.

Zato bo najverjetneje pravo razmišljanje, da ni mogoče zaposlovanje uspešni podjetniki, torej tisti, ki širijo svojo dejavnost.

Struktura aktivnega prebivalstva december 1993

Zavarovanje posevkov in plodov

Tudi kmetijstvo potrebuje varnost

Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki ji gospodarske razmere v zadnjih letih niso naklonjene. Prehod v tržno gospodarstvo je sicer pogoj za uspešno vključevanje Slovenije v svetovne gospodarske tokove, vendar kmetijstvo niti v najbolj razvitih državah ne prenese v celoti politike tržnega gospodarstva. Vsaka država ima zato oblikovan sistem, ki štiti domače kmetijstvo pred močno zunanjo konkurenco. V novi slovenski državi smo v začetku oblikovanja lastnega gospodarskega sistema kmetijstvo preveč prepuščali delovanju trga in tržnih zakonitosti, posledice pa so najbolj čutili kmetijci. Po sprejemu kmetijske razvojne strategije je čutili nekatere pozitivne premike tudi na tem področju, saj strategija predvideva tudi zaščito slovenskega kmetijstva.

Kmetijci pa pri svojem delu niso odvisni le od države in njene gospodarske politike, pač pa veliko tudi od narave. Kmetijstvo je največja tovarna na prostem in kmetijska pridelava je predvsem odvisna od naravnih razmer. Pred muhavostjo narave je človek največkrat še nemočen in tudi v Pomurju se je to že nekajkrat potrdilo. V spominu so nam ostala katastrofalna neurja, ko je toča v nekaj minutah uničila kmetijcem sadove celoletnega dela, v zadnjih dveh letih pa se je tem katastrofam pridružila še suša. Slednjo je sicer možno ublažiti z namakanjem, medtem ko pred neurjem in točo kmetijska pridelava nikoli ni dovolj varna. Pridelka, ki ga vzame neurje, ni možno nadomestiti, izpad dohodka, ki ga utrpijo kmetijci, pa se da nadomestiti z zavarovanjem posevkov in plodov.

V zadnjem času deluje v Sloveniji več zavarovalnic, ki kmetijcem omogočajo zavarovanje posevkov in plodov, najdaljšo tradicijo na tem področju pa ima prav gotovo Zavarovalnica Triglav. Vsaka konkurenca spodbuja h kakovosti in tega se zavedajo tudi v Triglavu, kjer želijo predvsem s kakovostnimi storitvami, hitrimi ocenami škod in takojšnjimi izplačili le-teh biti in ostati najboljši.

Pomurski kmetijci v teh dneh končujejo spomladanska dela na poljih. Bojli ali manj so

jih uspešno dokončali, saj razen krajših zastojev zaradi nekoliko obilnejših padavin večjih težav pri spomladanski setvi ni bilo. Zdaj je čas, da začnejo razmišljati o zavarovanju posevkov in plodov, saj je pred njimi dolgo leto in usoda pridelkov je še negotova. Pomurske kmetijce je namreč v preteklih letih že večkrat presenetilo neurje s točo, saj smo samo v zadnjih desetih letih imeli dve katastrofalni toči, poleg tega pa je toča še štirikrat močnejše poškodovala posevke in trajne nasade. Tako skorajda ne mine leto, da toča ne bi bolj ali manj poškodovala pridelkov, po podatkih, ki jih imajo v območni enoti Zavarovalnice Triglav v Murski Soboti, pa so morali v zadnjih 18 letih vsako leto izplačevati odškodnino za zavarovane posevke. Največjo škodo je toča povzročila pomurskim kmetijcem leta 1987, ko je izplačana odškodnina štirikrat preseгла vplačano tehnično premijo, pa tudi v letu 1991 je bila odškodnina za dvainpolkrat večja od vplačane premije. Še najmanj škode zaradi toče je bilo predlani, vendar je takrat katastrofalna suša razpolovila pridelek. V Zavarovalnici Triglav v Murski Soboti so se zato odločili, da zaradi zmanjšane pridelke vrnejo zavarovancem del plačane premije za zavarovanje posevkov in plodov.

Zavarovanje posevkov in plodov, postaja za kmetijce

nuja, vendar v Triglavu ugotavljajo, da obseg zavarovanih površin iz leta v leto niha. Družbeni sektor se je v preteklosti v glavnem v celoti odločil za zavarovanje svojih površin, medtem ko so zavarovane površine v zasebnem sektorju vsako leto različne. Obseg zavarovanja se običajno poveča v naslednjem letu po katastrofalni toči in tako je bilo tudi

Za kmetijce je zavarovanje posevkov in plodov na prvi pogled velik strošek, vendar se jim ob nesreči ta izdatek bogato poplača. Za primerjavo zapišimo, da je potrebno za zavarovanje hektarja pšenice nameniti 175 kilogramov pridelka, za hektar rži 122 kilogramov in za hektar koruze za zrno 156 kilogramov pridelka. Če boste zavarovali hektar sladkorne pese, boste za to namenili tona pridelka, pri kumarah boste za zavarovanje enega hektarja dali 1.920 kilogramov pridelka, nekoliko dražje pa je zavarovanje trajnih nasadov.

v letu 1988 (leto po katastrofalni toči) v zavarovanje zajetih kar 17.530 hektarjev kmetijskih površin, to pa je tudi največje doslej. Vendar škode ni mogoče predvideti vnaprej in tisti kmetijci, ki razmišljajo o svoji socialni varnosti, svoje pridelke zavarujejo vsako leto. Največ zavarovanih površin je v soboški občini, sledi občina Gornja Radgona, kjer je zavarovanje razširjeno predvsem v Apaški dolini, dokaj slabo pa se v zavarovanje vključujejo v ljutomerski in lendavski občini. Po podatkih Zavarovalnice Triglav je bilo lani v Pomurju zajetih v zavarovalno zaščito 12.872 kmetijskih površin, od tega 950 hektarjev traj-

nih nasadov. Družbeni sektor je imel zavarovanih 6.868 hektarjev svojih površin, medtem ko so kmetije zavarovali 6.004 hektarjev posevkov in plodov. Lani je toča v Pomurju padala kar devetkrat, od tega je dvakrat povzročila večjo škodo. Prvič se je to zgodilo 12. junija, ko so bili prizadeti predvsem posevki ozimnih žit, drugič pa 18. julija, ko so največjo škodo utrpeli trajni nasadi na območju Radgonsko-Kapelskih gor. V območni enoti Zavarovalnice Triglav v Murski Soboti so morali tako lani izplačati za 50 odstotkov več odškodnin, kot je bilo vplačane tehnične premije.

Tudi letos je za sklepanje zavarovanj že vse nared, v zavarovanje pa bodo skušali zajeti čim več kmetijskih površin v vseh štirih pomurskih občinah. Akcijo sklepanja zavarovanj so zato zastavili v več smereh, zavarovanci pa se lahko odločijo za najustreznejši način. Tako bo potekalo skupinsko zavarovanje prek vseh splošnih kmetijskih zadrug, seznane zavarovanj pa bodo po že običajnem načinu delali predstavniki zadrug. Naslednja oblika skupinskega zavarovanja bo potekala prek specializirane Pomurske mlekarke zadruge (sezname zavarovanj bodo delali v zbiralnicah mleka), poleg teh dveh oblik pa bo potekalo še sklepanje zavarovanj prek lastne zastopniške mreže po posameznih vaseh. Vse te oblike skupinskega zavarovanja so za zavarovance ugodnejše, saj bodo za 15 do 20 odstotkov cenejše od individualnega zavarovanja. V Triglavu bodo začeli s sklepanjem zavarovanj v začetku prihodnjega tedna in jih bodo končali v 14 dneh, zamudniki pa bodo po tem času še lahko sklenili individualno zavarovanje pri zavarovalnih zastopnikih. Velja pa pri tem še enkrat poudariti, da

je za zavarovanje ugodnejše skupinsko zavarovanje, ki je tudi cenejše.

Zavarovalnica Triglav s svojim zavarovancem ugodno plačilne možnosti, saj se pri skupinskem zavarovanju potrebno ob sklenitvi zavarovanja plačati 20 odstotkov premije, preostanek pa avgusta in septembra. Izjema je zavarovanje žita, kjer zapade plačilo koncu julija, zavarovalnica pa pri tem ne zaračunava obresti. Pri individualnem načinu zavarovanja je plačilo premije možno v več zaporednih obrokih, prav tako brez obresti, po gotovinskem plačilu celotne premije pa imajo zavarovanci 10-odstotni popust. Pri skupinskih zavarovanjih je potrebno še zapisati, da so pridelki in njihove cene določeni, medtem ko se pri individualnih zavarovanjih te lahko določijo po zavarovanju.

V letu 1992 pa so v Zavarovalnici Triglav uvedli novo obliko zavarovanja - tako imenovano kmetijsko paketno zavarovanje in takšno imajo sklenjeno že na 450 pomurskih kmetijah. Pri zavarovanju posevkov in plodov dajejo kmetijcem še posebno ugodnost, 20-odstotni popust, prave oprostitve plačila pravega obroka zavarovalne premije.

V Triglavu se zavedajo, da so pri nekaterih oblikah zavarovanja včasih morda dražji od konkurence, vendar pri oblikovanju cen izhajajo iz podatkov o zavarovalnotehniških razmerah v prejšnjih letih, saj jim je cilj, da so sposobni v vsakem primeru izplačati nastalo škodo. S tem doslej tečaj niso imeli, hitra ocena škode in najkrajše izplačilo odškodnine pa je pravilo, ki se je doslej že večkrat potrdilo. To pa je tudi za svojo zavarovalnico vedno izbere Zavarovalnica Triglav.

Sklad za razvoj je prodal Vitrino iz Ljutomera

Ob prodaji Vitrina ni bila vitrina

Novembra 92 je takratni direktor ljutomerskega podjetja Vitrina s podpisom pogodbe predal podjetje državi ali Korzetovemu skladu za razvoj. Podjetje je bilo v velikih težavah, od 73 delavcev, kolikor jih je bilo na listi zaposlenih, jih je delalo še 23, kar poldeset pa jih je bilo na čakanju. Zadnje plačo so dobili konec septembra, in to od 6 do 8 tisočakov ter štiri tisočake v bonih. Konec leta 92 so delavci tudi stavkali ter od sklada zahtevali, da čim prej ne izplača razlike v plačah ter denarnega nadomestila za čakanje na delo, bodo sami predlagali stečaj Vitrine. Dolžnik je to tudi storil in marca 1993 vložil predlog za stečajni postopek.

Ni bilo kupca

Vse je kazalo, da bo podjetje šlo v stečaj, saj sklad tudi po dveh javnih razpisih za prodajo Vitrine pred napovedanim stečajem ni našel kupca. Tudi midva z bratom takrat o tem nisva razmišljala, je rekel sedanji večinski lastnik Vitrine Franc Lovrenčič. O namenu Vitrine je začel razmišljati potem, ko je bila njegova brata ponujena možnost odkupa. Za deveti maj pa je bil objavljen stečaj Vitrine. »Sklad je mel jasno stališče, da če se do devetega maja ne zmenimo o nakupu ali prodaji, gre Vitrina v stečaj. Imel je torej dober argument ali pretinjo za nas, ki smo se takrat vključevali. V petek popoldne je bila podpisana pogodba, za ponedeljek pa je bil razpisani stečaj, tako da se je vse zgodilo tik pred zdajci,« je dejal Franc Lovrenčič. Takrat je novi lastnik moral izpolniti še nekatere pogoje, kot je delno plačilo kupnine in poročilo za plačilo pre-

ostanka, po pogodbi pa je prevzel tudi devetnajst zaposlenih.

Prodaja gre dobro

»Proizvodnjo smo uspeli po maju organizirati, bistveno dvigniti produktivnost in prodaja je šla dobro,« je povedal Franc Lovrenčič. Kljub prodornosti konkurenčnega podjetja LTH iz Škofje Loke na več trgov Vitrina proda vse, kar naredijo, tako v Sloveniji in Hrvaški, ozirajo pa se tudi na trge Madžarske, Poljske in Češke. »S tem pa se ne bomo zadovoljili, ampak želimo proizvodnjo spraviti na raven, kakršna je že bila, vendar z neprimerno manj ljudmi. Mi menimo, da bi 25 ljudi v proizvodnji uspelo narediti toliko, kot so v Vitri ni že nekaj, to pa je 80 do 100 vitrin na mesec. Mi jih naredimo 40, kratkoročno v enem mesecu jih bomo 60,« je povedal sogovornik.

Vitrina torej ima trg, vendar pa ostaja breme starih obvez-

nosti. O kupnini Vitrine je bilo po ulicah že veliko povedanega, in tudi sam lastnik izjavlja, da takrat, ko so podpisovali pogodbo o nakupu, ni bila visoka, vendar je potem, ko so zbrali dejanske obveznosti podjetja, postala taka, da je z obstoječo proizvodnjo ne bo mogel plačati. Kot smo razumeli sogovornika, se bo s skladom še pogovarjal o kupnini sedaj, ko so znane obveznosti podjetja.

Obveznosti kar enkrat večje

»Ob nakupu Vitrine smo tako sklad kot ljudje iz podjetja ter jaz uporabljali iste podatke, saj smo vendar vsi dobili podatke iz Vitrine. Ali namerno ali nenamerno, mislim pa, da je to drugo, so bili podatki o obveznostih in terjatvah Vitrine bistveno napačni. Dokumentacije ni ali je na izredno nizki ravni.

Takrat, ko smo podpisovali pogodbo, je bilo prikazanih 48 milijonov obveznosti in 25 milijonov terjatev. Sedanji razkorak je zagotovo enkrat več obveznosti, kot jih je bilo ob podpisu terjatev, tistih, ki jih bomo lahko izterjali, pa skoraj ni,« meni Franc Lovrenčič.

Vitrina ima blokiran žiroračun že od aprila 92 in posluje prek žiro računa drugega podjetja, vendar so uspeli znesek »blokacije« v tem času znižati s 86 na 26 milijonov. Zaradi

Mesečna proizvodnja v Vitri ni znaša deset milijonov, pred prodajo pa je znašala le milijon in pol do dva milijona. Bruto plače zaposlenih v proizvodnji so od 60 do 70 tisoč bruto ali neto med 33 in 35 tisoč tolarjev, v režiji pa nekoliko več. Lastniki Vitrine so: 75,71 odstotka ima podjetje Moneta Peruca oziroma Franc Lovrenčič, 18,93 odstotka Sklad za razvoj (svoj delež bo prenesel na delavce), 5,28 podjetje Novak B 92 in 0,08 inž. Jože Klemenčič.

nekaterih novih obveznosti so pristali pri 31 milijonih. Lastnik je najel tudi 500 tisoč mark posojila, da bi z njim posodobil proizvodnjo in uredil razmerja do dobaviteljev surovin.

Prisilna poravnava

»Dolgove veliki večini večjih upnikov smo uspeli izplačati, ne pa vseh, zato smo prejšnji teden predlagali prisilno poravnavo. Dokončno se bomo o pogojih prisilne poravnave seveda dogovorili, mi pa razmišljamo o tem, da bi dobili dveletni moratorij. Če bo prisilna poravnava uspela, potem menimo, da bi se lahko bolj angažirali pri širitvi proizvodnje, imamo dogovore za nove programe, z Nemčijo se dogovarjamo za dodelavne posle.« Vitrino pa namerava novi lastnik reševati tudi z ustvarjeno akumulacijo v drugih dejavnostih, na primer trgovini, pri prisilni poravnavi pa bo aktivno sodeloval tudi razvojni sklad.

»Redno izplačujemo osebne dohodke, prav tako vse obveznosti, z velikimi težavami pa tudi vse obveznosti do bank. Tu nam je republika obljubila regresirane obresti, vendar je potrebno počakati na sprejetje proračuna.«

MAJDA HORVAT

Znanje za razvoj

Avtomatika izdelava sod

V gornjeradgonski zasebni družbi z omejeno odgovornostjo Process, katere ustanovitelj je inženir Jože Rakuša, so razvili poseben stroj za izdelavo dog za sode. Vanj so vgradili Siemensov CNC krmilnik sinumerik. V eni uri je mogoče izdelati doge za 80 srednje velikih sodov. Kupec je neko češko podjetje.

Ta naprava (krmilna avtomatika) je samo eden od izdelkov, ki so jih razvili v tem podjetju, ki zaposluje samo 4 delavce, vendar si pomagajo tudi z zunanjimi sodelavci. Dejavnosti firme so: izdelave, razvoj elektronskih sklopov, avtomatizacija proizvodnje, svetovanje in trgovina.

Z inženirjem Jožetom Rakušo sem se pogovarjal predvsem o njihovih razvojnih snovanjih. Zdi se, da so se predvsem usmerili v reševanje problematike v zvezi z avtomatizacijo proizvodnih procesov. Na temelju Intelovega mikrokontrolerja (integrirano vezje) so razvili krmilni sistem za avtomatizacijo proizvodnih procesov. Le-ta je izdelan na modularni osnovi, kar omogoča prilagajanje specifičnim potrebam naročnika. Processove krmilne sisteme uporabljajo predvsem pri lesnoobdelovalnih strojih, ki jih izdeluje mariborsko zasebno podjetje Lestro Ledinek. Ker ta firma stroje tudi izvažajo v več držav Evrope, v Ameriko in na Daljnji vzhod, pomeni, da gre tako posredno v izvoz tudi znanje delavcev gornjeradgonskih novatorjev.

Za podjetje Haas iz Falkenberga v Nemčiji so v Processu razvili in izdelali krmilni mehanizem, ki les »depaletizira«, ga sortira po treh kakovostih, po vlažnosti, zagotovi štistransko obdelavo, iz lesa izrezuje razpoke in grče ter material pripravi za vdolžno lepljenje. Naprava tudi vodi evidenco o vhodnem lesu (kakovost, vlažnost, odpad, razrez).

Avtomatizirali pa so tudi kar nekaj žag in tako omogočili natančen razrez hlodovine (debelina, širina, dolžina). Di-

Pogled v razvojni oddelek Processa v gornjeradgonskem gradu. Ker firma napoveduje hiter razvoj, to pa pomeni tudi zaposlitev novih delavcev, bi bilo prav, ko bi ji občina dodelila prostore nekdanje vojašnice. - Fotografija: Š. S.

rektor Jože Rakuša je bil tudi tu konkreten in omenil žago Bresta v Cerknici. Z njihovo avtomatiko so modernizirali oziroma avtomatizirali tudi nekaj tujih žag. Pri tem je treba morda dodati, da so te naprave dodajali povsem novim žagarskim strojem, kot tudi »stariim«.

Zanimiv pa je tudi Processov program za krmiljenje in zajemanje celotnih podatkov v izdelavi polizdelkov za lepljenje lesenih nosilcev za ostrejšnja večjega razpona. Tako računalniški program kot tudi opremo samo so izdelali sami. Njihov je tudi prispevek k avtomatizaciji galvanike v gornjeradgonskem Elradu, kjer so vključili v svoj projekt še druge najnovejšo tehnologije.

Seveda si Processovi snovalci ne domišljajo, da so vsevedni. Poudarjajo, da skušajo rešiti še tako zahtevne naloge, ki zadevajo posodobitev izdelave. Ko se nekdo, ki ima določen tehnološki problem, oglasi pri njih, skušajo najprej svetovati. V teh razgovorih »pade« kaka nova ideja in potem, ko se zmenijo, kakšne »operacije« naj bi avtomatika (krmilni sistem) opravljala, gre zadeva v hiter računalnik. Na njem tudi projektirajo in z njegovo pomočjo (konkretno: s tiskalnikom) izrisujejo načrte za tiskana vezja. Potem pa naredijo module oziroma posamezne upravljal-ske enote.

Zgled 4-članskega kolektiva Processa iz Gornje Radgone dokazuje, da je lahko uspešna (ali pa predvsem uspešna) mala firma. Čeprav potem, ko že ima nekatere reference, lažje dobi delo, pa to ne pomeni, da se je mogoče ustaviti na določeni točki. Razvoj gre nezadržno naprej. Spremljati je treba tehnologijo (v njihovem primeru v lesarstvu, kjer so se doslej najbolj preverili), razvoj računalništva (tako programske kot strojne opreme), se nenehno izobraževati (na seminarjih in tudi v obliki samoizobraževanja)... Prav gotovo pa podjetniku godi, če ga upoštevajo ne le domači, ampak tudi tuji kupci, denimo podružnica Siemens v Gradcu, ki gornjeradgonsko zasebno podjetje Process uporablja za svetovanje in inženiring ter razvoj programov za različne kupce v Sloveniji in na Hrvaškem. Napovedujejo, da bodo že kmalu sami organizirali usposabljanje za uporabnike Siemensove opreme v računalniškem jeziku step-5.

Sogovornika sem pobaral, kako je s financiranjem razvoja. Odgovoril je, da ga plača naročnik določenega programa, to pomeni, da za razvoj novih programov denarja ne dobiva od državnega razvojnega sklada. Bo pa treba tudi tam malo popraskati, kajti v Processu razmišljajo tudi o novih izdelkih, za katere tačas še nimajo kupcev - plačnikov razvojnih nalog. V mislih imam izdelke večjih serij.

Š. SOBOČAN

Kako z državno upravo?

Oblikovanje novih občin je trši oreh, kot je sprva kazalo. Najbolj zapleteni sta nedvomno vprašanji delovanja prihodnjih uprav in zaposlenih v njih. Podatki kažejo, da je pri nas v državni upravi sedaj zaposlenih okrog 6 tisoč uslužbencev in funkcionarjev; od tega jih bo 4 tisoč prevzela državna uprava. Največ jih bo delalo v resorju okolja in prostora. Ker bi vsaj 20 odstotkov nalog, ki jih zdaj opravljajo zaposleni v občinskih upravah, sodilo na področje lokalne samouprave, je možno v trenutku govoriti o približno 1.200 presežnih delavcih.

Na to resno opozarjajo v svobodnih sindikatih, še posebno v sindikatu delavcev, zaposlenih v državnih organih. Vsekakor pa je mednje treba šteti tudi sedanje poklicne predsednike in člane občinskih izvršnih svetov. Po novem bodo namreč župani in občinski svetniki upravljali svojo funkcijo nepoklicno, razen v velikih mestnih občinah. Vse to terja, da vlada okrepí svojo vlogo v reformi lokalne samou-

prave. Zdaj mora levji delež nalog opravljati vladna služba za lokalno samoupravo, ki deluje le nekaj mesecev, v njej pa je le peščica zaposlenih. Za zdaj jih je premalo, da bi zmogli vsa opravila v občinah, ki se na novo oblikujejo. Težko je namreč pričakovati, da bodo občinske službe in naposled tudi funkcionarji v njih aktivno delovali pri ukinjanju sedanjih občin.

MILAN JERŠE

Uskladitev z zakonom

Kako ravnati ob usklajevanju družb z omejeno odgovornostjo z Zakonom o gospodarskih družbah?

Vse družbe z omejeno odgovornostjo, pa tudi druge družbe se morajo uskladiti z Zakonom o gospodarskih družbah do 31. 5. 1994. Pri tem se pojavlja vprašanje, kdo lahko to stori, zlasti za družbe z omejeno odgovornostjo, ki so najpogostejše.

Po Zakonu mora biti akt usklajen in overjen pri notarju, vendar kjer notarjev ni, imajo po 587. čl. ZGD vsa pooblastila vsi odvetniki na območju Slovenije. Nikakor pa nimajo pooblastil razne d.o.o. ali zasebniki, ki reklamirajo svojo dejavnost oz. pripravljenost urediti vse akte z Zakonom o gospodarskih družbah. Ne bi posebej naštevati nekaterih takih subjektov.

vendar pa vse zainteresirane stranke opozarjamo, da so za ureditev pristojni le odvetniki, zato se obračajte nanje. Tudi reklamna cena, ki jo omenjajo ti subjekti, ni resnična.

Da ne bo kaj narobe, se čim prej oglasite pri odvetnikih, četudi boste želeli svojo družbo le izbrisati iz registra.

ZBOR ODVETNIKOV POMURJA

Svetovanje in računalniške storitve
Kocljeva 7
69000 MURSKA SOBOTA
Tel. & telefaks: 069/31 610

SIRS
AKCIJA SIRS
V MAJU

RAČUNALNIK 386DX-40
* 4 MB RAM
* TRDI DISK 170 MB
* KONTROLER + I/O KARTICA
* 512 VGA GRAFIČNA KARTICA
* OHIŠJE MINI TOWER ALI BABY
* SLO TIPKOVNICA
* 3.5" DISKETNA ENOTA
* 14" BARVNI NISKORADIACIJSKI MONITOR
* MIŠKA + PODLOGA
CENA SAMO: 136.900,00 SIT

RAČUNALNIK 486DX-40, Local Bus
* 4 MB RAM
* TRDI DISK 250 MB
* KONTROLER Vesa Local Bus + I/O KARTICA
* GRAFIČNA KARTICA ET 4000 Local Bus
* OHIŠJE MINI TOWER ALI BABY
* SLO TIPKOVNICA
* 3.5" DISKETNA ENOTA
* 14" BARVNI NISKORADIACIJSKI MONITOR
* MIŠKA + PODLOGA
CENA SAMO: 188.900,00 SIT

RAČUNALNIK 486SLC-50
* 4 MB RAM
* TRDI DISK 250 MB
* KONTROLER + I/O KARTICA
* 512 VGA GRAFIČNA KARTICA
* OHIŠJE MINI TOWER ALI BABY
* SLO TIPKOVNICA
* 3.5" DISKETNA ENOTA
* 14" BARVNI NISKORADIACIJSKI MONITOR
* MIŠKA + PODLOGA
CENA SAMO: 166.900,00 SIT

Člani SIRS-kluba imajo še DODATNI 5% POPUST - Možen NAKUP NA POSOJILO NA 6 ALI 12 MESECEV!
Cene so brez 5% prometnega davka.

V študentski politiki

Kaj spremeniti?

Najbolj narobe je vsekakor, da le malokdo (podjetja, ustanove idr.) spodbuja izobraževanje prihodnjih strokovnjakov s kadrovskimi štipendijami. V pomurskih občinah so jih še pred leti razpisali skoraj 1.500, za to šolsko leto pa le še okrog 50. Eni jih ne podeljujejo zato, ker jim tega ne omogočajo stroški poslovanja (izgube, stečajni idr.), drugi taktizirajo, češ zakaj bi trošili denar, ko pa je kadrov tako in tako dovolj, tretji ... Tako je skoraj vsa skrb prepuščena državi, ki podeljuje »socialne« štipendije; v strokovnem jeziku se jim pravi republiške štipendije. Država pa namenja denar tudi za štipendiranje izrazito nadarjenih dijakov in študentov (Zoisovih štipendij). A tudi v »državni« študentski politiki je več stvari narobe.

V tem šolskem letu se je najprej zalomilo pri dohodkovnem cenzusu na družinskega člana, ki je temeljil na višini zajamčene plače v Republiki Sloveniji; le-ta pa je precej zaostajala za dejanskim stanjem, tako da je v prvem krogu reševanja prošnji izpadlo skoraj 60 odstotkov prosilcev republiške štipendije (v Pomurju so lahko ugodno rešili okrog 600 vlog od 1.483 novih prosilcev). Zato je morala vlada (državni zbor) omiliti cenzus, toda le z začasnim ukrepom, ki velja za to šolsko leto. Tako se lahko zgodi, da bodo podobne težave tudi v prihodnje, če ne bo sprejeta drugačna sistemska rešitev. Vsekakor bi bilo realneje, če bi bil cenzus odvisen od povprečne, ne pa zajamčene plače.

Spremeniti oziroma dodelati je potrebno tudi kriterije za štipendiranje prosilcev iz obrtniških družin oziroma zasebnih podjetnikov. Glede na davčno politiko so si lahko prikazali tako nizke osebne dohodke, da je prišlo povprečno manj kot 11.000 tolarjev bruto na družinskega člana. Tako so morali na skupnostih za zaposlovanje večino njihovih prošnji pozitivno rešiti (od 295 prosilcev v Pomurju 240 ali 81,4 odstotke). Znano pa je, da je gmotno stanje večine »obrnitiških« družin precej ugodnejše, kot bi lahko sklepali iz prikazanih dohodkov (plač). So primeri, da »obrnitiški« otroci dobivajo štipendije, starši pa jim kupijo motorje in celo avtomobile. Te probleme pa je skoraj nemogoče rešiti v okviru študentskih krogov, saj so povezani z delovanjem pravne države in njenih institucij.

Ali pa bi kazalo prijavljene dohodke zasebnikov pomnožiti z določenim faktorjem, tako kot je to uveljavljeno za prosilce iz »kmečkih« družin, saj se njihov katastrski dohodek množi s faktorjem 22. Tako je iz teh družin le okrog 40 odstotkov prejemnikov štipendij. Marsikdo se zaradi tega čuti prizadetega, in to upravičeno, še zlasti, če se primerja s sosedom obrtnikom. Tudi v tem primeru bi torej morali najti realnejše kriterije za ugotavljanje dohodkov. Če bi črtali faktor, kot zahtevajo predstavniki kmetov, potem bi skoraj vsi njihovi otroci dobili štipendijo. To pa tudi ne bi bilo realno.

Strokovni kriteriji za dodelitev Zoisovih štipendij pa so sicer dovolj objektivni, zlasti na prehodu z osnovne v srednjo šolo, a tudi pri teh štipendijah ni vse prav. Nekateri predlagajo, da za to štipendiranje ne bi bilo nobenega materialnega (dohodkovnega) kriterija; so pa tudi predlogi, da upravičenci sploh ne bi dobivali neposredno štipendije, ampak bi ta denar namenjali za razne dodatne izobraževalne programe. Verjetno bi bila še najboljša kombinacija obeh rešitev. Tisti nadarjeni dijaki in študenti, ki izhajajo iz socialno ogroženih družin, bi že morali dobiti štipendijo na roko, da bi si lahko plačevali stroške izobraževanja.

JOŽE GRAJ

Gospodarski sporazum med Pomurjem in Železno županijo

Da ne bi zamudili vlaka

V Sombotelu so pretekli petek podpisali sporazum o gospodarskem sodelovanju med Pomurjem in Železno županijo. Podoben akt so Pomurci pred nekaj meseci podpisali že tudi z madžarsko obmejno Zalsko županijo, cilj podpisanih pa je, na medregijski ravni ustvariti politične razmere za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje. Ob podpisu sporazuma v središču Železne županije sta protokolarna govornika, predsednik Železne županije Gyula Pusztai in soboški župan Andrej Gerenčer, nastela prednostne naloge, ki bi jih madžarski in slovenski podjetniki morali načrtovati za boljše gospodarske rezultate. Predvsem gre za sodelovanje pri gradnji prometne infrastrukture, torej tudi železniške proge, ki pa ne bo tekla skozi Porabje, kot je bilo prvotno načrtovano, ampak naj bi mejo prečkala pri Hodošu. Na obeh straneh je veliko skupnih točk tudi pri energetiki, varstvu okolja, v kmetijstvu, turizmu, industriji in na trgu delovne sile.

Direktor območne gospodarske zbornice za Pomurje Koloman Cigut, eden od pobudnikov in nosilcev sodelovanja z obmejnimi madžarskim gospodarstvom nasploh, pa je ob tej priložnosti izrazil prepričanje, da morata državi Madžarska in Slovenija narediti še korak naprej od pred nedavnim podpisanega sporazuma o brezarinski trgovini. Slediti bi mu moral še sporazum o obmejnem gospodarskem sodelovanju, v katerem bi obmejnimi pokrajinam, ki so po vrsti nerazvite, z ugodnostmi omogočili bolj razvejeno proizvodno in storitveno sodelovanje in čim bolj preprosto in sproščeno medsebojno trgovanje.

Sporazum so z naše strani podpisali predstavniki štirih občinskih izvršnih svetov, območne gospodarske zbornice in občinskih odborov obrtne zbornice, z madžarske pa ustrejni partnerji. Ob optimizmu, ki ga je izražala večina podpisnikov, ki so menili, da je tak program pospešenega sodelovanja potreben, da bi pripravljene pričakali nove in nove spremembe v gospodarskem in političnem ustroju tega dela Evrope, je prav izstopal nastop predsednika Gospodarske zbornice Železne županije Karolya Horvatha. Ta je namreč vnaprej povedal, da je Madžarska šele aprila sprejela nov zakon o delovanju zbornice, kar zanje pomeni predvsem obilo intenzivnega dela pri reorganiziranju, in se opravičili, če bodo zato včasih časovno zaostajali pri izvrševanju dogovorov s pomurskimi partnerji. Gre za dejstvo, da so bile zbornične povezave pri naših sosedih doslej povsem prostovoljna stvar, po novem zakonu pa gre za obvezno obliko povezovanja, kar pa bo zbornicam ob večji veljavi zadalo seveda tudi več čela. Navzoči politiki pa so priznali tudi, da jih močno obremenjujejo bližnje volitve, zaradi katerih ravno tako ne morejo obljubljati prevelike zavzetosti v prvih mesecih veljave sporazuma.

MARJAN DORA

Pomembna novost v plačevanju porabljene električne energije

Enomesečni obračun elektrike prinaša vrsto prednosti

V vsej Republiki Sloveniji je od aprila nov način obračunavanja in plačevanja porabljene električne energije. Gre za t. i. mesečni inkaso. To je posledica številnih dobronamernih pripomb uporabnikov električne energije, ki so terjali večjo razumljivost pri obračunavanju plačila elektrike, saj so bile dosedanje dvomesečne akontacije na položnicah precej visoke in plačila niso zmogli v vseh gospodinjstvih. Sicer pa so v Elektru Maribor začeli s poskusnim vzorcem v Mariboru že oktobra lani, v kar so vključili približno 20 tisoč uporabnikov (od skupnega števila čez 170 tisoč na njihovem območju).

Za porabnike enakomernjša obremenitev

»Glavne značilnosti tega novega načina obračuna so predvsem mesečno plačevanje obrokov za porabljeno električno energijo, za porabnika manjšo finančno obremenitev v tekočem mesecu, pa tudi razumljivejši obračun, saj so posamezni elementi takega obračunavanja zdaj jasneje prikazani. Bistveno pa je, da skrajšujemo letno obdobje obračuna, se pravi, od 12-mesečnega na 6-mesečni. Tako lahko pri uporabniku najmanj dvakrat letno izdelamo obračun. Praviloma je to ob odčitku odbirka pri spremembi sezone, to je v mesecih marcu in oktobru, ko pri vseh uporabnikih odčitamo gospodinjstvi odjem števca. Sam obračun je izdelan na novi, spremenjeni tiskovini,

Uporabniku električne energije bodo izračunali osnovo, ki bo prikazana v plačilnem dokumentu na podlagi povprečne dnevne porabe, upoštevajoč preteklo obračunsko obdobje letne sezone, pomnoženo s številom dni v mesecu. To pomeni, da vsi zneski v najnovejšem plačilnem dokumentu ne bodo enaki, ker bodo odvisni od dolžine meseca.

ki vsebuje dva dela. En je obračunski del, ki predstavlja račun za porabljeno električno energijo, drugi del pa je del posebnega plačilnega dokumenta, ki nadomešča prejšnjo položnico, poudarja Črtomir Brvar, vodja nakupa in prodaje električne energije pri javnem podjetju Elektro Maribor, kamor sodi tudi naše območje.

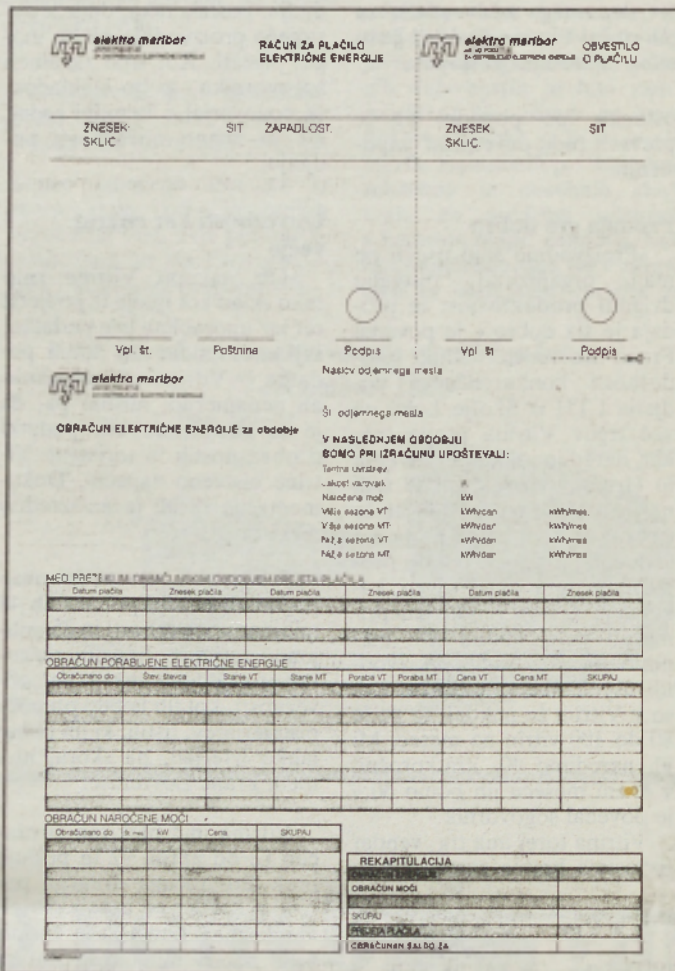
»Prednost v primerjavi s prejšnjo dvomesečno položnico je vsekakor v tem, da se zaradi tega mesečna akontacija manjša, krajše obračunsko obdobje pomeni tudi plačilo morebitnih manjših razlik na koncu leta glede preplačil ali doplačil. Včasih smo ugotavljali, da so bili pri tistih uporabnikih, ki so menjavali režim obratovanja, taki zneski precejšnji. Zaradi tega je velikokrat prihajalo do nejevolje pri občanah. Dane pa so tudi nove možnosti plačevanja elektrike. Poslej je ta dokument možno plačati v prvi vrsti pri blagajnah Elektra in na poštah, kjer je ta zadeva pravzaprav najprej stekla, za to pa se

ČRTOMIR BRVAR - Vodja nakupa in prodaje električne energije pri javnem podjetju Elektro Maribor.

zanimajo tudi banke. Z njimi so podpisane pogodbe, s katerimi je urejen način plačevanja, pri čemer je na našem območju kot ena prvih k temu pristopila LB-Pomurska banka. Plačila so možna tudi prek trajnikov. Naš interes je, da uporabniki več uporabljajo trajnik, ker je to za nas cenejši način. Ob vedno večjih vrstah pri blagajniških okencih Elektra se bodo uporabniki lahko na ta način izognili nepotrebnim gnečim,« dodaja Črtomir Brvar.

ment, kajti po novem to ni več položnica. Pri tem je uporabnike motilo to, da so dobili dva dokumenta, pa še zneska sta bila običajno enaka. Uporabnikom smo povedali: če ni plačal nobenega, velja novi plačilni dokument, če pa je morebiti plačal staro položnico in je bil znesek na novem plačilnem

NOV OBRAZEC ENOMESEČNEGA OBRAČUNA ELEKTRIKE - Na A 4 formatu, kombiniranem z rdečo barvo, je mnogo analitičnih podatkov, ki omogočajo jasnejši izračun stroškov za porabljeno elektriko.

ROBERT ŠUŠEK - Direktor poslovne enote mariborskega Elektra v Murski Soboti.

Pričakovane začetne težave

Zanimalo nas je seveda, kakšne so domače izkušnje pri novem plačevanju električne energije. »V mesecu dni, odkar smo uvedli ta novi način, so pričakovane začetne težave. V tem času se je namreč zelo povečalo število ljudi pri naših informacijskih službah in seveda pri blagajni. Pričakujemo, da se bo gneča sčasoma unesla, čeprav imajo stranke, ki tu plačujejo natančno določen znesek brez kakih dodatkov, interes, da prav tu poravnajo svojo obveznost. Zato pa je treba od določenih konicah, zlasti ob izplačevanju osebnih dohodkov, potrpeti tudi pri nas in nekaj minut počakati v vrstah. V ta namen smo okrepiли to službo in skušamo našim odjemalcem čim bolj poenostaviti plačevanje električne energije,« pravi direktor poslovne enote Elektra Maribor v Murski Soboti Robert Šušek.

»Vzrok za takšno stanje je tudi v tem, da so tisti uporabniki, ki so imeli odčitavanje v februarju, dobili končni stari obračun. Ti so potem za porabljeno električno energijo od februarja pa do 1. aprila dobili že tudi novi obračun. Ob njem je bil tudi novi plačilni doku-

Od 3.142 uporabnikov v našem območju Elektra Maribor Soboti se jih je 1.382 odločilo za trajnik. Z LB Pomurska banka je sklenjena pogodba, ki omogoča, da uporabnik električne energije ne plačuje stroškov. Dogovorjen je, da te stroške delno krijejo v Elektru in banki. Zato uporabnik priporočajo, da se v primeru meri odločijo za trajnik. Hkrati si tak uporabnik električne energije priplača, kar je tako nemogoče,« pravi Robert Šušek.

končana vsa zimska sezona. Tako bo izdelan plačilni dokument za meseca maj in junij, s čimer bodo uporabniki dobili dva plačilna dokumenta z zapadlostjo maja in junija, kjer bodo izračunani obroki. Potem bodo uporabniki dobili plačilna dokumenta za julij in avgust, v septembru pa je bil dokument. Oktobra, ko je bila letne sezone, bodo uporabniki električne energije dobili plačilni dokument za to sezono,« poudarja Boris Kukanja, vodja prevzemne in dajne službe murskosobotnega Elektra.

Kdaj so upravičene spremembe pri plačevanju obroka?

»Samo takrat, ko je uporabnik bistveno spremenil svoj režim odjema električne energije, je upravičen do spremembe plačila obroka. To pomeni, ali je zmanjšal porabo elektrike, ali jo povečal, ali je spremenil način uporabe, npr. prenehal uporabljati kot vročotoplo javo, ali pa povečal, pri čemer je sproti začunajo znesek, sicer bi obračunu nastala prevelika razlika. Pomembno je pripomniti, da pri teh zneskih ni obresti, ker gre za akontacijo plačila obremenitve električne energije. Mi smo se resirani, da ni nobenih velikih razlik pri preplačilih in podplačilih. Če pa že pride do takih razlik, odjemalec ni pravočasno splošno sprememb, se mu to saldira pri obračunu,« dodaja Robert Šušek.

»Elektra ne more biti socialna ustanova.«

Sicer pa je povprečna mesečna slovenska poraba električne energije 275 kilovatih ur. V naši državi krajini ugotavljajo ponekod povprečno višjo porabo elektrike, zaradi česar se pojavljajo problemi s plačevanjem. »Mi pa nismo socialna ustanova, da bi reševali njihove finančne probleme. Določeni uporabniki porabijo dosti več elektrike, zato se jim kot zmorejo plačati. Zato se stajajo problemi ob končnem obračunu, ko se znesek dvigne na 60 tisoč tolarjev, porabnik pa ne plača nima denarja,« je dejal Boris Kukanja. Robert Šušek pa

Uporabniki, ki so že prihajali in bodo prihajali v informacijah službo z odbirka števec električne energije, naj bi prišli vsaj 4 do 5 dni pred zapadlostjo obroka. To so tisti, ki prosijo za izdelavo kontrolnega obračuna, češ da imajo previsok obrok. Gre za t. i. reklamacije. Tudi uporabnikom bodo izdelali kontrolni obračun, ki bo pokazal, ali je uporabnik upravičen do znižanja obroka ali pa ne. V primeru, kjer kontrolni obračun pokazal, da ima uporabnik višji obrok kot ga je dobil, mu ga bodo takoj zvišali.

BORIS KUKANJA - Vodja prevzemno-prodajne službe Elektra v Murski Soboti.

»Elektrika je zdaj edina energija, ki ji ni treba vnaprej plačati. Zato se v marsikaterem gospodinjstvu zlasti pozimi dogaja, da neplačniki način kurjave, ker jim je elektrika vedno na voljo. Tako problem našega družinskega preračuna omogočajo s tem, da si prostoročno postavno ogrevajo z elektriko, ki pa je vseeno dražja od klasičnega kurjativ.«

Potemtakem so izgovori, da so sed porabi več elektrike, plača pa manj, največkrat iz tre izvirnih. Hkrati smo iz pogovora tudi razbrali, da je elektrika pri nas precej darile podcenjena, saj se doslej niti polovice evropske cene. To je posledica gospodarske politike naše države, ki skrbi, da bi stroški ne bi bili previsoki, kar pa se inflacija naj ne bi preveč povečala.

MILAN TERŠEK

Dogajanja na ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med ponedeljkom 25. 4. 1994 (v prejšnjem poročanju ni bil zajet) in petkom 29. 4. 1994, saj je ponedeljek 2. 5. praznik.

V ponedeljek se je nadaljeval trend padanja pri večini delnic. Najmočnejši padec je zabeležila delnica Finmedia (-7,24 odstotka), sledila ji je delnica Dadas (-6,01 odstotka), porasla je le prednostna delnica Rogaška (+2,27 odstotka). V torko so nekatere delnice doživele preobrat, med njimi sta bili tudi prej omenjeni delnici, tečaj delnice Finmedia je tokrat porasel za 8,89 odstotka, tečaj delnice Dadas pa za 4,28 odstotka. Porasel je tudi tečaj redne delnice NIKA (4,23%), UBK (3,84%) in obeh delnic (redne in prednostne) SKB banke, čeprav ti dve delnici po 20. 4. ne prinašata več dividend za leto 1993.

29. 4. 1994 je delniška družba Dadas objavila težko pričakovano sporočilo o otvoritveni bilanci na dan 1. 1. 1994, za katero sta tokrat podala mnenje revizorja PMA Podjetja za revizijo poslovanja (gotovo se spomnite, da so se v revizorski hiši vzdržali glede tega mnenja po reviziji zaključnega računa za leto 1993 - takrat pa je bilo začasno zaustavljeno tudi trgovanje s to delnico). S tem se je potrdila ocena d. d. Dadas, da bo pravilno stanje vstopavila najkasneje do 15. aprila in da bo revizorska hiša potrebovala še približno štiri najst dni za oblikovanje mnenja. Po mnenju revizorjev so izkazana stanja sredstev in virov sredstev na dan 1. 1. 1994 glede na opravljena testiranja pravilno vrednotena v skladu z določili Slovenskih računovodskih standardov. Ob zaključku pregleda je PMA priporočil direktorju d. d. Dadas, da z izrednim popolnim popisom sredstev in virov sredstev na dan 30. 6. 1994 preveri pravilnost oblikovanih otvoritvenih stanj na dan 1. 1. 1994 in sicer tako v podjetju Dadas d. d. kot v Fundus d. d. zaradi povezanosti poslovanja obeh podjetij. Kakor je razbrati iz sporočila d. d. Dadas, bo to priporočilo tudi upoštevala in opravila izredni popis sredstev in njihovih virov. V sporočilu, ki ga je objavila d. d. Dadas je tudi podatek o nerazporejenem dobičku za leto 1993, ki znaša več kot 431 mio tolarjev.

Uvrščena kotacija I - obveznice

Enotni tečaj obveznice RSL 1 je v ponedeljek ostal na petkovem nivoju 104,3, ko je bilo za nekaj več 23,8 mio tolarjev prometa, na torkovem borznem sestanku padel na 104,2 in se na tem nivoju zadržal v četrtek, pravtako pa tudi v petek.

Uvrščena kotacija II - obveznice

Enotni tečaj obveznice RSL 1 je v ponedeljek ostal na petkovem nivoju 104,3, ko je bilo za nekaj več 23,8 mio tolarjev prometa, na torkovem borznem sestanku padel na 104,2 in se na tem nivoju zadržal v četrtek, pravtako pa tudi v petek.

skupno pa je bilo nekaj manj kot 66,8 mio tolarjev prometa.

Tudi enotni tečaj obveznice RSL 2 je 25. 4. ostal na petkovem nivoju 112,4, ko je bilo za 24,3 mio tolarjev prometa, pravtako kot pri obveznici prve izdaje pa je v torko za 0,2 odstotni točki (na 112,2) padel njen enotni tečaj pri prometu nekaj več kot 63,6 mio tolarjev in se nato na tem nivoju zadržal tudi v četrtek (nekaj manj kot 20,7 mio tolarjev prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 112,3, prometa pa je bilo za nekaj manj kot 25,4 mio tolarjev.

Z obveznico RSL 8 so bili tako v ponedeljek kot tudi v torko sklenjeni aplikacijski posli, v ponedeljek v vrednosti 167 tisoč tolarjev, v torko pa v vrednosti nekaj manj kot 1,4 mio tolarjev po nespremenjenem tečaju 96,0.

V ponedeljek so bili tudi z obveznico RSL 11 sklenjeni aplikacijski posli in sicer v vrednosti nekaj manj kot 33,3 mio tolarjev, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 101,0. Na torkovem borznem sestanku je njen enotni tečaj padel za kar 1,6 odstotne točke na 99,4, ko je bilo za več kot 56,8 mio tolarjev prometa, v četrtek pa porasel na 99,8 pri prometu nekaj manj kot 22,9 mio tolarjev. V petek je njen enotni tečaj poskočil na 100,7, prometa pa je bilo za več kot 16,1 mio tolarjev.

Enotni tečaj obveznice RSL 1 z izkoriščeno davčno olajšavo je v ponedeljek sicer padel iz 102,4 na 102,2 pri 398 tisoč tolarjih, vendar se je na torkovem borznem sestanku vrnil na 102,4, ko je bilo za 815 tisoč tolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 102,5, ko je bilo za nekaj več kot 3,6 mio tolarjev prometa, v petek pa na 102,9 pri 1,2 mio tolarjev prometa.

Z obveznico RSL 2 z izkoriščeno davčno olajšavo so bili v ponedeljek prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 177 tisoč tolarjev po nespremenjenem tečaju 111,8. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 112,0 in se na tem nivoju zadržal tudi v petek pri skupnem prometu 974 tisoč tolarjev.

Uvrščena kotacija III - obveznice

Rahlo je 25. 4. (iz 103,5 na 103,4) padel enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana, ko je bilo za 332 tisoč tolarjev prometa, na tem nivoju pa se je nato zadržal tudi v četrtek pri 53 tisoč tolarjev aplikacijskih poslov. V petek so bili po tečaju 103,3 prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti nekaj manj kot 1,9 mio tolarjev.

Prosti trg - obveznice

Enotni tečaj obveznice Gorenje je 25. 4. poskočil za 0,6 odstotne točke in sicer iz 102,8 na 103,4, ko je bilo za več kot 2,2 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa na 103,5 pri več kot 2,3 mio tolarjev prometa. Tudi v četrtek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 104,0, ko je bilo za nekaj manj kot 1,4 mio tolarjev prometa. V ponedeljek so bili v vrednosti 180 tisoč tolarjev sklenjeni aplikacijski,

enotni tečaj pa se je izoblikoval na 104,1.

Po dobrih dveh mesecih se je ponovno trgovalo z obveznico LEK 1, prometa je bilo za 367 tisoč tolarjev, njen enotni tečaj pa je porasel za 1,0 odstotno točko na 101,0. Enotni tečaj obveznice LEK 2 se je v tem tednu zadržal na petkovem nivoju 108,0, skupno pa je bilo za več kot 1,3 mio tolarjev prometa.

V ponedeljek je za kar 0,9 odstotne točke na 90,0 padel enotni tečaj obveznice občine Laško in se na tem nivoju zadržal tudi v torko, pravtako pa tudi v četrtek, skupno pa je bilo za nekaj več kot 6,5 mio tolarjev prometa. Rahlo je njen enotni tečaj padel tudi v petek (89,9), prometa pa je bilo za 9 mio tolarjev. Tudi enotni tečaj obveznice Občina Šmarje je v ponedeljek zdrsnil za 0,9 odstotne točke in sicer na 93,1, prometa pa je bilo za 294 tisoč tolarjev, vendar se je v petek vrnil na 94,0 (2,6 mio tolarjev prometa). Enotni tečaj obveznice Občina Zagorje je v torko ostal na petkovem nivoju (77,8), prometa pa je bilo za 589 tisoč tolarjev, v petek pa poskočil na 78,8, prometa pa je bilo za 298 tisoč tolarjev.

Z obveznico PTT Celje so bili v ponedeljek sklenjeni aplikacijski posli v vrednosti 202 tisoč tolarjev, njen enotni tečaj pa je padel iz 107,7 na 107,4. Naslednjega dne je njen enotni tečaj porasel na 107,5, ko je bilo za 896 tisoč tolarjev prometa. Enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je v ponedeljek ostal na petkovem nivoju 106,5, ko so bili v vrednosti 80 tisoč tolarjev prijavljeni aplikacijski posli, naslednjega dne pa zdrsnil za 1,5 odstotne točke na 105,0 pri prometu skromnih 17 tisoč tolarjev. V četrtek in petek so bili po enakem tečaju sklenjeni aplikacijski posli v vrednosti 175 tisoč tolarjev. Z obveznico PTT Nova Gorica so bili 25. 4. v vrednosti nekaj manj kot 2,2 mio tolarjev sklenjeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj se je izoblikoval na 123,2 (-0,1 odstotne točke), naslednjega dne pa v vrednosti 97 tisoč tolarjev po tečaju 123,0. V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 123,4 in se na tem nivoju zadržal tudi v petek, skupno pa je bilo za več kot 1,4 mio tolarjev prometa.

Enotni tečaj obveznice Rogaška 1 je na torkovem borznem sestanku ostal na petkovem nivoju (108,0), prometa pa je bilo za 435 tisoč tolarjev, v četrtek porasel na 108,1 in se na tem nivoju zadržal tudi v petek (skupno 1,2 mio tolarjev prometa).

Prosti trg - redne delnice

25. 4. je enotni tečaj delnice Dadas iz 263044 padel na 247237, ko je bilo za nekaj več kot 100,6 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 257826 pri več kot 109,3 mio tolarjev prometa. Tudi na četrtekovem borznem sestanku je njen enotni tečaj porasel in sicer na 282331, ko je bilo za nekaj več kot 55,3 mio tolarjev prometa, pravtako pa tudi v petek (287445) pri več kot 81,9 mio tolarjev prometa.

Enotni tečaj redne delnice Finmedia je v ponedeljek padel iz 134673 na 124924, ko je bilo za več kot 5,7 mio tolarjev prometa, naslednjega dne pa porasel na 136030 pri nekaj več kot 9,1 mio tolarjev prometa. Tudi na četrtekovem borznem sestanku je njen enotni tečaj porasel in sicer na 140331, ko je bilo za nekaj manj kot 13,2 mio tolarjev prometa, v petek pa padel na 139077 pri 3,6 mio tolarjev prometa.

25. 4. se je enotni tečaj delnice LEK zadržal takorekoč na petkovem nivoju (11004), ko je bilo za 616 tisoč tolarjev prometa, pravtako pa tudi v torko (11000) pri več kot 2,1 mio tolarjev prometa. V sredo je njen enotni tečaj porasel na 11200, ko je bilo za 112 tisoč tolarjev prometa, v petek pa padel na 11010 (110 tisoč tolarjev prometa).

Enako kot pri večini delnic je v ponedeljek padel tudi enotni tečaj delnice MK Založba in sicer iz 9499 na 9337, ko je bilo za več kot 60,3 mio tolarjev prometa, na torkovem borznem sestanku pa na 9200 pri več kot 1,4 mio tolarjev prometa. Na četrtekovem borznem sestanku je njen enotni tečaj porasel na 9419, ko je bilo za 3 mio tolarjev prometa, v petek pa padel na 9375 pri nekaj manj kot 2 mio tolarjev prometa.

Tudi enotni tečaj delnice NIKA je v ponedeljek padel in sicer iz 137843 na 135062, ko je bilo za nekaj manj kot 320,8 mio tolarjev prometa.

Tončka Božinović

Kam bi del?

1. Komu zaupati certifikate? Kje je največja varnost?

Izkušnje preteklih let nas učijo, da popolnoma varne naložbe skoraj ne obstajajo. Tudi podjetja, ki so veljala za zelo uspešna, kaj hitro zabredejo v težave, ki se nereditko končajo s stečajem. V današnjih negotovih časih govoriti, da bo neko podjetje še dolgo uspešno in dobičkonosno poslovvalo, je lahko neresno. Tako je možnost, da bo propadlo ravno tisto podjetje, za delnice katerega smo zamenjali svoj certifikat. Najboljši način, da to možnost zmanjšamo, je razpršitev naših naložb. Svoj certifikat skušajmo zamenjati za delnice več podjetij. Tako propad enega podjetja ne bo pomenil propada naše celotne naložbe. Najboljšo razpršenost bomo dosegli z zamenjavo certifikata za delnico pooblaščenih investicijskih družb. Te družbe bodo lahko zbrale veliko certifikatov, ki bodo strokovno plasirani v primerno veliko podjetij. Tako bo dosežena razpršenost naložb in s tem povečana varnost.

2. Kje bo največji donos

Donos, ki ga bo posameznik lahko imel od svojega certifikata, je nemogoče vnaprej napovedati. Poslovanje podjetij je nenehno pod udarom konkurence in v tej tekmi so ena bolj, druga manj uspešna. Slaba podjetja morajo propasti in s tem narediti prostor uspešnejšim. Od odločitve, v katerem podjetju želimo postati delničar, je odvisno, kakšne donose lahko pričakujemo v prihodnosti. Pri tem se je treba zavedati, da se lahko podjetje, ki sicer danes kaže lepo sliko o sebi, že jutri znajde na seznamu tistih, ki bodo šla v stečaj. Dejstvo je, da bodo nekateri s pametno odločitvijo realizirali velike donose, marsikdo pa od lastninstva podjetij ne bo imel nič. Alternativa zamenjavi certifikata za delnice enega podjetja je lahko zamenjava za delnice pooblaščenih investicijskih družb. Tu lahko pričakujemo neki povprečen donos, ki bo odvisen od strukture portfelja te družbe. Verjetnost, da bi tu realizirali neke nenormalno visoke profite, je majhna, vendar je prav tako verjetnost, da se naša naložba spremeni v nič, neprimerno manjša.

Je lastniški certifikat kapital, darilo države, ali sredstvo za podjetniško zablodo?

Gre za uporabo temeljnega načela finančnega investiranja, s katerim se porazdeli tveganje (riziko izgube in nelikvidnosti) na več manjših finančnih naložb v več podjetij oz. družb hkrati.

Z vpisom delnic več različnih podjetij oz. investicijskih družb se praktično izognemo možnosti, da vse stavimo na »šepajočega konja« (Elan Begunje).

Že z lastništvom investicijske družbe je vaša naložba kar dobro razpršena, oz. finančno tveganje je primerno porazdeljeno na več podjetij. Investicijska družba mora po zakonu vlagati zbrana sredstva iz lastniških certifikatov v delnice večjega števila podjetij.¹

Torej predlagam, da vse certifikatne račune v družini obravnava kot skupni družinski certifikatni portfelj (premoženje), ki ga boste zamenjali za delnice več podjetij in/ali delnice več investicijskih družb. Cilj takega ravnanja naj bi bil,

da se izognete stavi na »napačnega konja« (podjetja) in s tem izgubi celotnega premoženja s certifikatnih računov.

Trgovanje s privatizacijskimi delnicami je edina možna pot do gotovine in uresničitve temeljnega cilja

Pot od certifikata do gotovine je dolga. Kot že rečeno, je najprej treba certifikat zamenjati za delnico kakega podjetja, da bi jih bilo mogoče prodati. Toda vse delnice se ne prodajajo enako. Najhitreje bo mogoče vnovčiti delnice, dobljene z javno prodajo ali z naložbo v investicijsko družbo. Preden se bomo odločili za delnice iz javne prodaje, se moramo prepričati, če bodo take delnice sploh kotirale na borzi, kar mora biti razvidno iz prospekta določenega podjetja oz. določene investicijske družbe. Možnost prodaje delnic za gotovino se namreč precej pogosto za delnice, ki kotirajo na borzi. Delnic iz interne razdelitve in notranjega odkupa, ki ne bodo kotirale na borzi, tako ne bomo mogoče enako prodajali (likvidnost) in teže bo z njimi prodajati do gotovine. Dosegati ustrezno likvidnost finančnih naložb naslednji obravnavani temeljni cilj, katerega prav gotovo ne bo smel obiti finančni svet. Družniški certifikatni portfelj, če hoče finančni svet družinskega certifikatnega portfelja lastniških delnic resnično služiti svojim družinskim članom, narodu in državi, potem mora svoj kapital vlagati tako, da bo dosežena največja varna rentabilnost in varna likvidnost takih naložb. Razpršenost naložb in različnih certifikatov je samo eden od možnih metod doseganja likvidnosti naložb za manjši finančni strokovnjake, katerim je dejansko ta sestavek namenjen.

temeljna usodna zmeta tisoč letne prepričanja v kolektivni, ki se pripravljene zamenjati vse družinske lastniške certifikate za delnice, v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa, v svojih podjetjih z namenom, da zadovoljijo svoje družinske interese (koristi). Samo zato jih pripravljene zamenjati, da zadržijo večinski delež v podjetju, vendar s tem negativno vodenim kadrovskim slovnem odločanju ob izrednih politiki, da ne bi prišlo do sprememb v razvoju, tehnološki organizaciji, vodenju, marketingu ipd. Taki kolektivni in poznajo strateških planov in vijo tako rekoč iz rok v roki pod nerazumnim povprečjem brez vidnih izboljšav. So pri meri, ko se resnično konča vsaka zdrava ekonomska premet.

Cilji interne razdelitve in notranjega odkupa delnic lahko tudi smrtonosni za obstoj in razvoj podjetja

Pisec tega članka meni, da temeljna usodna zmeta tisoč letne prepričanja v kolektivni, ki se pripravljene zamenjati vse družinske lastniške certifikate za delnice, v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa, v svojih podjetjih z namenom, da zadovoljijo svoje družinske interese (koristi). Samo zato jih pripravljene zamenjati, da zadržijo večinski delež v podjetju, vendar s tem negativno vodenim kadrovskim slovnem odločanju ob izrednih politiki, da ne bi prišlo do sprememb v razvoju, tehnološki organizaciji, vodenju, marketingu ipd. Taki kolektivni in poznajo strateških planov in vijo tako rekoč iz rok v roki pod nerazumnim povprečjem brez vidnih izboljšav. So pri meri, ko se resnično konča vsaka zdrava ekonomska premet.

Uporabljeni viri:

- 1. »Spekulanti«, časopis, ki ga izdaja projektna skupina Slovenskega ministrstva Univerze v Mariboru, marec 1994.
- 2. Skupina avtorjev, »Kaj so certifikati«, časopis Kapital, Maribor, marec 1994.
- 3. Trimesečnik Kronika št. 1, januar 1994, NIKA Brežice.
- 4. Trimesečnik Kronika št. 9, januar 1993, NIKA Brežice.

MARIBOR, GOSPOSKA 27, TELEFON: (062) 223-661, 226-682

O P T I K A

ABA optika - foto Maribor, p.o., Gosposka 27, objavlja v POSLOVNI ENOTI MURSKA SOBOTA, Tržnica oz. Lendavska 8, PROSTO DELOVNO MESTO:

OPTIKA I oz. OPTIKA II

ZAHTEVANI POGOJI za zasedbo so: poleg splošnih pogojev še končana 3-letna poklicna šola za optika ali IV. stopnja sred. usm. izob. za poklic finomehanik-optik, poznavanje očesne optike in strelže v prodajalni optike ter delovne izkušnje na delovnem mestu optika v očalni optiki, ki morajo biti za optika I najmanj 3 leta oziroma za optika II najmanj 6 mesecev.

Delovno razmerje se sklepa za NEDOLOČEN čas s polnim delovnim časom, nastop dela možen 1. 6. 1994 z dvome-sečnim poskusnim delom. Plača je stimulativna, pri delu možno napredovanje in izobraževanje.

Za zainteresirani kandidati naj pošljejo vloge na naslov: ABA optika - foto Maribor, Gosposka 27, 62000 Maribor z oznako za »objavo«. Informacije po tel.: 062/223 661, 226 682, ga. Benčič. Vsi kandidati bodo vabljeni na pogovor v Murško Soboto.

Oglašujte v Vestniku

NIKA

BORZNO POSREDOVALNIŠKA HIŠA d.d.

 Cesta prvih borcev II. Brežice 68250

 ☎ 0608 62-236 Telefaks 0608 62-852

 POSLOVALNICA LJUBLJANA

 Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000

 ☎ 061 131-555 Telefaks 061 131-347

 POSREDOVALNICA MARIBOR

 Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor

 ☎ 062 29-460 Telefaks 062 29-460

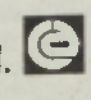
UPOKOJENCI

Dajemo vam možnost, da vam pokojnino ZPIZ-a nakažejo na CREDITANSTALT - NOVO BANKO, d. d., Ljubljana, enota M. Sobota, Lendavska 11, in sicer na vašo hranilno knjižico ali tekoči račun pri banki.

Ob dvigu pokojnine lahko koristite vse vrste naših bančnih storitev:

- vezava sredstev,
- menjava in nakup deviz,
- plačila doma in v tujini,
- posojila.

Podrobnejše informacije lahko dobite v likvidaturi banke.

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

Vpliv različnih načinov sušenja na kakovost mrve

V svetu in delno že tudi pri nas v Sloveniji so se razvili različni načini sušenja in sušenja trave. Poznamo več načinov in:

1. sušenje na tleh - ročno obračanje
2. sušenje na tleh - obračanje z obračalniki
3. sušenje na tleh, obračanje z obračalniki in batiranje
4. delno sušenje na tleh, obračanje z obračalniki in dosuševanje s hladnim zrakom
5. delno sušenje na tleh, obračanje z obračalniki in dosuševanje s toplim zrakom
6. enkratno obračanje z obračalniki takoj po košnji in sušenje s pomočjo toplotne črpalke.

Sistemi sušenja in dosuševanja se med seboj precej razlikujejo. Pri vseh pa je odločilna poraba ur fizičnega dela in energije. Pri sistemih dosuševanja s hladnim in toplim zrakom se porabi precej električne energije za delovanje ventilatorjev. Pri sistemu sušenja s toplotno črpalko pa se porabi električne energije uporabljajo še kurilno olje za segrevanje zraka, ki kroži v sistemu sušenja travinja.

Primerjava porabe električne energije in kurilnega olja pri različnih sistemih sušenja in dosuševanja:

metoda	poraba kWh el. energije/100 kg SS
dosuševanje s hladnim zrakom	25
dosuševanje s toplim zrakom	110
sušenje s topl. črpalko	300 in 301

Razlika med sistemi je precejšnja, vendar pri sistemih dosuševanja s toplim in hladnim zrakom ni upoštevana poraba nafte na travniku za večkratno obračanje trave kot pri sušenju s toplotno črpalko. Računati pa moramo spet, da se vozi manjša količina mase v sušilne

komore, vendar smo pa spet odvisni od vremena.

Na kaj moramo pri sušenju in obračanju najbolj paziti:

- imeti moramo čim lepše vreme
- z obračalniki obračamo takoj po košnji, da rušo privzdignemo od tal
- čim manj obračati z obračalniki, ko je mrva že toliko suha, da se začnejo drobiti listi.

Listje trav, detelj in zeli praviloma vsebuje največ hranilnih snovi, zato je zaželeno, da ostane čim več listov na posušeni mrvi. Glede različnega načina spravlja in dosuševanja mrve se vsebnost hranilnih snovi v njej zelo razlikuje.

Preglednica 1. Vsebnost hranilnih snovi v mrvi, sušeni na različne načine:

štev. vzorca	1	2	3	4	5	6	7
SS (g/kg)	878	855	912	824	914	842	906
SVI. (g/kg)	255	277	278	149	233	211	183
S. belj. (g/kg)	117	95	132	230	148	135	222
PSB (g/kg)	93	53	89	222	107	92	210
ŠE (g/kg)	382	300	417	601	471	411	619
NEL (net. en. lak.)	-	3,91	5,08	6,64	5,47	4,77	6,96
Ca (g/kg)	8,60	5,20	3,27	-	-	-	14,27
P (g/kg)	3,13	2,46	3,03	-	-	-	3,49
Na (g/kg)	1,52	0,52	1,08	-	-	-	0,60

Iz preglednice je razvidno, da so zelo velika odstopanja pri vsebnosti hranilnih snovi odvisno od odkosa in različnega načina sušenja. Poleg tega pa je hranilna vrednost mrve predvsem odvisna od botanične sestave ruše in razvojne faze. Čim prej kosimo - ob letenju - tem boljše kakovost mrve pričakujemo. Za 1. odkos je značilno, da v glavnem prevladujejo trave. Šele kasneje pri 2. odkosu in pri 3.

Najprej bi definirali vzorce analizirane mrve:

- 1 - 1. odkos, sušenje na tleh, ročno obračanje, seno odlične kakovosti
- 2 - 1. odkos, sušenje na tleh, ročno obračanje, seno dobre kakovosti
- 3 - 1. odkos, pokošeno, 1-krat obrnemo, odpeljemo domov in sušimo s toplotno črpalko
- 4 - 2. odkos, sušeno delno na tleh in dosušeno s toplim zrakom
- 5 - 2. odkos, pokošeno, 1-krat obračano in sušeno s toplotno črpalko
- 6 - 3. odkos, sušeno na tleh in spravljeno v raztresenem stanju
- 7 - 3. odkos, čez 70% detelj v ruši, sušeno s toplotno črpalko.

odkosu pridejo metuljnice bolj do izraza.

Hranilna vrednost mrve vzorcev 4, 5 in 7 je zelo blizu hranilni vrednosti krmnih žit in stranskim proizvodom mlinske industrije, kot vidimo iz preglednice II.

Vsebnost hranilnih snovi v krmnih žitih, stranskih proizvodih mlinske industrije v primerjavi z mrvo odlične kakovosti:

krmilo	SS (g/kg)	SVI (g/kg)	PSB (g/kg)	ŠE (g/kg)	Ca (g/kg)	P (g/kg)	Na (g/kg)
ječmen	860	58	80	709	0,5	3,9	0,16
oves	860	116	86	626	0,6	3,6	0,16
koruza	870	23	65	800	0,2	3,6	0,01
otrobi	860	105	123	497	5,3	11,4	0,10
kr. moka	870	88	134	740	1,9	10,7	0,10
otava dos. s topl. zrak.	824	149	222	601	-	-	-
otava suš. s topl. črpalko	914	233	107	471	-	-	-
3. odkos suš. s topl. črpalko	906	183	210	619	14,21	3,49	0,60

Iz preglednice je razvidno, da daje 3. odkos mrve, kjer prevladujejo čez 70% metuljnice, nekoliko manj energije kot krmna žita. Po vsebnosti beljakovin, Ca in Na pa je celo boljši od krmnih žit in stranskih proizvodov mlinske industrije.

Z ustreznim načinom spravlja lahko pridelamo mrvo odlične kakovosti, ki se po vsebnosti hranilnih snovi lahko primerja s krmnimi žiti. Poleg tega smo pri sušenju s toplotno

črpalko samo 1 dan odvisni od vremena. Slaba stran sistemov sušenja s toplotno črpalko in dosuševanja s toplim in hladnim zrakom je v tem, da je začetna investicija draga. Taka naložba je smiselna le na kmetijah, ki pridelujejo velike količine mrve in redijo več kot 20 glav goveje živine.

Sestavil: Lebar Janez, dipl. inž. kmet.
Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ-ja za Pomurje
M. Sobota

Siliranje trav

Če hočemo pridelati kakovostno osnovno krmo za krave molznice, bogato s hranilnimi snovmi, je to travna silaža. Pri nas se mora vse več trave posebno prvega odkosa silirati, to pa zaradi ranjše prve košnje in manjših izgub pri siliranju.

Travna silaža, ki jo krmimo kravam molznicam, posebno pa, ko so krave v prvi polovici laktacije, mora imeti visok delež beljakovin z nizko topnostjo in visoko prebavljivostjo. Da bomo to dosegli, moramo travo pokositi, ko pridelek vsebuje 20-22% beljakovin. Tako dobimo 17-19% beljakovin v silaži.

Kdaj naj bo prvi odkos trave za siliranje pokošen

Odločamo se za kvaliteto in kvantiteto. Teoretično je sicer možno, praktično pa je to mnogokrat težko doseči. Ta meja, ko se začne bistveno spreminjati hranilna snov v travah, je začetek letanja.

Trave iz vrst ljulke ne tvorijo več kot 3-4 rastoče liste hkrati. Ko se pojavi četrti list na vrhu stebela, se bo spodnji začel sušiti in odmirati. Z njim izgine večina proteinov in sladkorjev. Kar ostane, je daljše steblo, ki pa je celulozno in zato tudi slabše prebavljivo kot list.

Začetek letanja je često optimalni čas za košnjo za tiste, ki želijo vpletati v obrok visoko vredno voluminozno krmo. V tem stadiju rasti trave imamo najugodnejše razmerje med listi in stebлом, vendar moramo pokositi prej, kot začne odmirati prvi spodnji list.

V fazi polnega letanja in začetku cvetenja trav vsebnost surovih vlaken zelo hitro narašča, to pa zaradi rasti stebela, ki mora biti trdno, da opravlja svojo življenjsko funkcijo, da nosi lat in v njem seme. Narava je poskrbela za rastline s tem, da njihova stebela oleseni, postanejo čvrsta in tudi zelo slabše prebavljiva. Sladkorji, ki so bili v celicah, se spremenijo v celulozo za hemicelulozo, med molekule celuloze se vplete lignin, kar povzroči zelo slabo prebavljivost krme.

Vsebnost surovih proteinov v fazi letanja se začne zelo hitro zmanjševati. Če hitreje pa se zmanjšujejo prebavljive beljakovine, to pa zaradi slabše prebavljivosti. Surove beljakovine (proteini) se s staranjem zmanjšujejo hitreje pri določenih vrstah trav, ki so novejše, kot pri poznejših vrstah. Za detelje je značilno, da pozneje oleseni, s tem pa izboljšajo prebavljivost in kakovost krme.

Travne ruše z majhnim deležem detelj se zelo hitro starajo, prej kot ruše z veliko deteljem in zeli. Če bo druga in tretja košnja ravno tako ob začetku letanja, bo skupna teža zelene mase, pridelane na travinju, znašala le nekaj manj kot pri klasičnem trajanju rastne dobe trav. Pomembna pa bo razlika v prehrani in višji hranilni vrednosti pridelka, ki ima ob začetku letanja dosti boljše prebavljivost, in sicer zaradi več beljakovin, sladkorjev in preostalih ogljikovih hidratov v travi, ki je bila pravočasno silirana.

Višja prebavljivost bo omogočila živalim, da dobe več hranilnih snovi iz te količine krme, zaradi česa bodo iz visoko kvalitete silaže lahko pridobile vso ali pa večino hranilnih snovi, iz kupljenih beljakovinskih koncentratov.

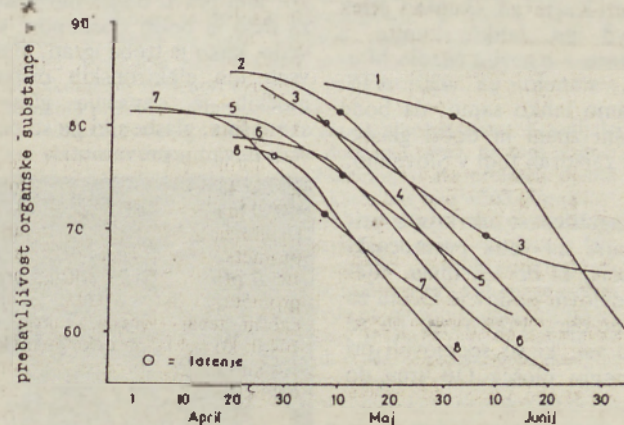
Če se za trenutek vrnemo nazaj. Pomembni sta dve stvari, da si rastline hitreje opomorejo in začno ponovno rasti:

1. Čim krajše je steblo, ki je ostalo po košnji, dalj časa potrebuje trava za ponovno rast. Ponovna rast bo hitrejša, če bo ruša košena 5-7 cm visoko. Če kosimo v tej višini, se zmanjša možnost onesnaževanja silaže z zemljo in s tem tudi možnost za škodljivo fermentacijo v silosu.

Druga prednost višje rezi je manjši delež stebelnja v silirnem materialu, s čimer se doseže boljša kakovost silirnega materiala v končnem pridelku. Več ko krava poje stebel, manj prostora je v vampu za kvalitetne liste, ki so zaradi večje hranilne vrednosti koristnejši za nastanek mleka.

2. Prej ko se pokošeni ruši doda dušik, hitreje bo sposobna ponovne rasti. Če se z dodajanjem dušika predolgo odlašala, bo trava izničila prednosti gnojenja. Poleg tega bo ostalo preveč neporabljenega dušika, kar bo ob naslednji košnji zmanjšalo vsebnost sladkorja v rastlinah in povzročilo težave pri fermentaciji ne le v silosu, temveč tudi v vampu.

Graf prikazuje staranje trav med rastjo, prebavljivost organske substance in s tem tudi padanje hranilnih snovi pri različnih gospodarsko pomembnih travah.

1. Angleška ljulka;
2. Angleška ljulka ranjša sorta
3. Mačji rep
4. Travniška bilnica
5. Italijanska ljulka
6. Travniška latovka
7. Trstikasta bilnica
8. Pasja trava

Kot je vidno iz grafa, so trave od številke 1 najpoznejše, zato njihova prebavljivost pozneje pada kot pri travah, ki so po svoji rasti ranjše, št. 8 (pasja trava).

Učinkovitost prebave v vampu je največja, kadar so deleži topnega dušika v krmi, ki pretežno izvira iz neporabljenega gnojila v rastlini, čim manjši.

Kako dolgo naj travo sušimo, preden jo začnemo silirati

Najbolj preprost ukrep za uspešno siliranje travinja je venenje. S siliranjem takega materiala dokaj zanesljivo preprečimo delovanje nezaželenih mikroorganizmov, predvsem maslenokislinskih bakterij, zmanjšamo izgube zaradi ocednega soka in izboljšamo konzumacijo krme.

Pri sušenju se s povečanjem sušine krme poveča tudi vsebnost sladkorjev, kar ugodno vpliva na fermentacijo. S povečanjem sušine se poveča ozmatski tlak, ki preprečuje delovanje nezaželenih mikroorganizmov. Pri sušenju pa nastanejo tudi izgube zaradi dihanja. Te izgube niso velike, če je vreme lepo in sušenje hitro, lahko pa so precejšnje, če krmo izpira dež ali se krma dalj časa suši.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Literatura je na voljo pri avtorju.
Strokovna svetovalna služba
ŽVZ-ja M. Sobota
Jože Puhar, dipl. inž. kmet.

Oljne buče

Da ostane njiva nezapleveljena tudi po vzniku buč, njivo medsebi zaplevelimo tudi v tleh. Kadar pridelujemo buče na večji površini in na zapleveljeni njivi, lahko tudi kemično zatiramo

Uradno dovoljenje za uporabo v bučah ima samo priprav

Cotofor 803WP, ki ga lahko uporabimo v količini 3-4 kg na hektar širokolistnim plevelom pred vznikom.

V praksi pa se glede na izkušnje uporabljajo še naslednji pripravki:

- proti travnim plevelom
Dual 500 EC
Lasso EC

- proti širokolistnim plevelom
Probelan
Prometrin

Z vsemi naštetimi pripravki priporočamo škropljenje nekaj dni pred setvijo (od 5 do 7 dni pred setvijo).

Če se po vzniku buč pojavijo travni pleveli (kostreba, srakotina, muhvič...) lahko uporabimo pripravke:

1-2/ha
1-2/ha
1-2/ha

Na tleh in druge enoletne pleveli v fazi od tretjega lista do konca razraščanja. Če se pojavijo večletne trave (pirnica, pesjak...) uporabimo iste pripravke, vendar v odmerku 3-4 3/ha, ko dosežejo višino 10-30 cm.

Oljne buče so v primerjavi z drugimi bučnicami odpornejše proti boleznim in tudi

s škodljivci na nadzemnih delih rastlin ni težav. Ob vzniku lahko naredijo škodo na kalečih rastlinah le strune in sovke. Pred setvijo je dobro preveriti ali so v zemlji.

Če je glede na ugotovitve potrebna uporaba kemičnega sredstva, je to lahko volatan G - 5% ali volatan G - 10% v priporočenih količinah. Vrane, fazane in druge ptice, ki delajo škodo s tem, da pulijo mlade rastlinice, bomo odvrnili tako, da seme obdelamo z MESUROLOM FS - 500 (11 na 100 kg semena). Mesurolo namreč odganja ptice, saj jim okus in vonj mladih rastlinic ne prijata in se takemu posevku izogibajo. Hkrati pa mesurolo deluje kot insekticid pri manjšem številu strun.

Skoraj redno se na bučah pojavlja pepelasta plesen, ki jo zatiramo le, če se pojavi v večjem obsegu in v prvi polovici rastne dobe, in sicer z naslednjimi pripravki:

RUBIGAN v 0,02-0,03% koncentraciji, BAYLETON SPECIAL v 0,05-0,10% koncentraciji.

Proti listnemu ožigu uporabimo pripravke s čim manj bakra, saj le-ta lahko povzroči ožige predvsem na mlajših rastlinah. Tako lahko uporabimo: DITHANE M 45 POLYRAM DF ali ANTRACOL v koncentraciji 0,20-0,25%, to je 20-25 dag na 100 litrov vode.

Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ-ju za Pomurje M. Sobota
Drago Legen, dipl. inž. kmet.

ČE VAM NE ODGOVARJA MOJ NAČIN SUŠENJA TRAVE, SE LAHKO NA ZAVODU ZA ZAPOSLOVANJE PRIJAVITE NA "ČAKANJE" NA VITAMINSKO KAKOVOSTNO SENO KMETIJSKIH SVETOVALCEV

FRANCEKOVO PREMISLJEVANJE

odsevi mladosti

Pridni delavci

Dobili smo zidarje. Zidali smo hišo. Le-ta je kar rasla in naenkrat je bila velika. Potem so se zidarji najedli in odšli domov. Za ta dan je bilo delo končano. Drugi dan so spet nadaljevali. Opazoval sem delo zidarjev in ugotovil, da je zelo težko.

JERNEJ BANFI, 2. a
OŠ Bakovci

Alkohol in cigarete – uničevalci zdravja

Alkohol in cigarete so neke vrste mamilo, ki se ga da kupiti v vsaki trgovini. Na svetovni dan zdravja, sedmi april, jim lahko posvetimo več pozornosti.

Alkohol povzroča hude posledice. Mnogi alkoholizirani ljudje so žrtve prometnih nesreč. Tudi mnogi mladi ljudje pijejo čezmerno, zato postanejo žrtve ulic, mamil, samomorov in prometnih nesreč. Mislim pa, da ni narobe, če ljudje včasih spijejo malo alkohola za boljše voljo. Ampak če bi ljudje pili zmerno, bi bilo približno za devetdeset odstotkov manj prometnih nesreč.

Tobak je v Evropo prinesel Kristof Kolumb. Takrat so ljudje mislili, da zdravi rane na želodcu. Danes pa vsi vedo, da so cigarete v bistvu mamilo. Mnogo ljudi, ki kadijo, oboli za pljučnim rakom in drugimi pljučnimi boleznimi. Veliko jih zaradi kajenja tudi umre. Ljudje, ki kadijo, uničujejo tudi zdravje nekadilcev. Če kadil nosečnica, je enako, kot če bi kadil tudi nerojeni otrok. Cigarete onesnažujejo tudi zrak.

Ce bi vsi ljudje vedeli, kako sta škodljiva alkohol in cigarete, ne bi kadili in pili. Zdravje je naše največje bogastvo, zato si ga ne uničujemo z alkoholom in cigaretami.

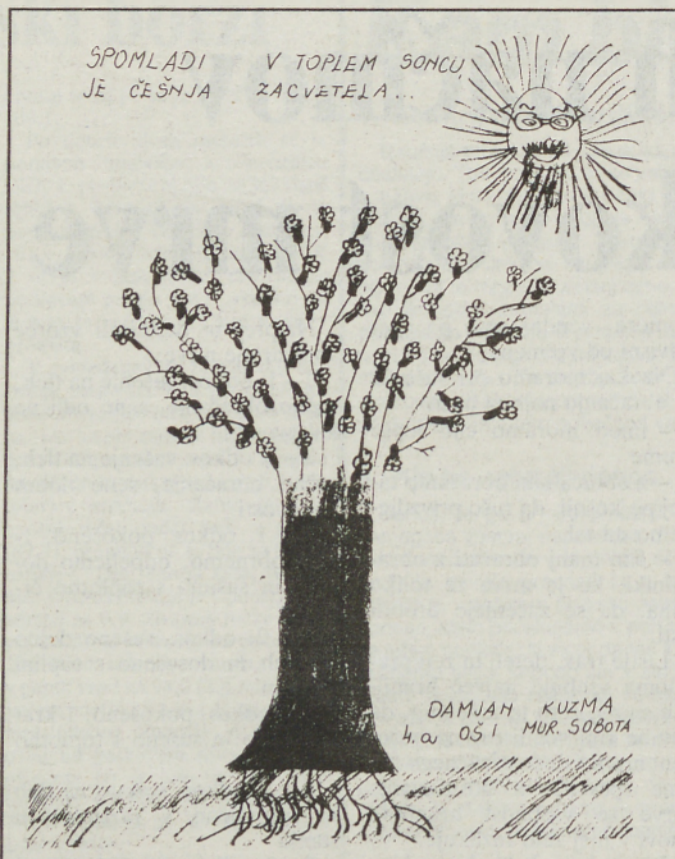
JANA BOHAR, 4. c
OŠ I. M. Sobota

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota; nagrade pošiljamo po pošti) Natančno tako, kot smo pričakovali, je na 33. vprašanje odgovorila samo MELITA FERENCZEK iz Vučje Gomile. Čestitamo! **Nauk o ohranitvi zdravja se imenuje higiena** (snaga). Seveda je tudi preventiva (preprečevanje), kot se glasi večina vaših odgovorov, zelo pomembna za ohranitev zdravja; medicina pa pomeni zdravstvo in je tudi nekaj drugega kot higiena.

KUPON št. 35

Ali veste, katera reka v Evropi teče skozi največ državnih prestolnic? Naštetje jih. Odgovore pričakujemo najkasneje do 11. maja.

Moji zobje

Ime mi je Katja. Skrbim za svoje zobe in si jih dvakrat na dan umijem s pasto in zobno krtačko. Jem malo sladkarij in veliko zelenjave, zato imam čiste in zdrave zobe. Redno obiskujem zobozdravnika, tudi če me ne boli zob. Rada si čistim zobe, ker vem, da jih bom potrebovala do konca življenja. Ni mi mar, če se bom morala odreči sladkarijam, ker vem, da imam le ene zobe, sladkarij pa je veliko. Tudi vam priporočam, da se odredite sladkarijam.

KATJA ČATER, 3. a
OŠ III. M. Sobota

Rojstni dan

Zdravo, hrenovka, klobasa...! Kje pa sta sir in kruh? Veš, včasih se rada potepata. Ali ti veš, kje je med? Ne, nisem ga videla. Le poslušaj. Jutri ima med rojstni dan. Morala mu bova nekaj kupiti. Kaj pa naj bi to bilo? Kupiva mu velik velik lonec. Zakaj pa lonec? A ne veš, da ima star »pisker«? Ne, tega pa še nisem opazila. Naslednje jutro so prišli vsi na njegov prvi rojstni dan in mu prinesli pikčast lonec.

DOROTEJA MLINARIČ, 2. a
OŠ G. Radgona

Intervju s Hajdi Korošec

Vsi verjetno veste, kdo je Hajdi Korošec, zato je za mene posebej predstavljali. Odločili sta se, da napraviva z njo intervju in to po telefonu.

Hajdi, povej nam, prosim, nekaj o sebi, o čemer ti najbolj da je pomembno in za nas zanimivo!

- Vsega skupaj je dosti. Dobila sem dva pokala za najbolj popularno pevko v Sloveniji in tudi veliko priznanj za različne pesmi. Zelo vesela sem bila, ko sem dobila platinasto ploščo, kar je največje priznanje. Dobila sem ju za kaseti HAJDI in NAJ NAJ 6. Pesmica Naš kuža je prvič predstavljena. Izdala sem tudi drugo samostojno kaseto. Ja, pomembno je tudi to, da nastopam na humanitarnih predstavah. Denar s predstav je namenjen posebej vsem lačnim in prizadetim otrokom in za nakup raznih aparatov v bolnicah. Na vse to sem ponosna.

Zanima nas, kako in kdo je odkril tvoj pevski talent?
- Že od malega se ukvarjam s petjem, saj se tudi moji starši ukvarjajo z glasbo. Vse skupaj pa se je začelo pri desetih letih, ko sem našla v časopisu oglas, da skupina Don Juan išče pevko. Takoj sem se prijavila in bila izbrana med štiridesetimi pevki. Tako je nastala pesmica Naš kuža.

Katero srednjo šolo obiskuješ?
- Obiskujem 1. letnik ekonomske šole.

Zanima nas, zakaj si se odločila za ekonomsko šolo, ali ima nobene povezave z glasbo?

- Za ekonomsko šolo sem se odločila, ker pojem samo za bog v življenju pa imam druge cilje in ambicije.

Si imela veliko nastopov pred izdajo prve kasete?

- Ja, veliko jih je bilo. Če bi jih seštevala, bi bila to ogromna številka, saj res veliko nastopam.

Kdo ti je pomagal, da je izšla tvoja prva kasete?
- Temu je veliko pripomogel Brendi, vodja skupine DON JUAN. Pomagali pa so tudi: Sedy, Boris Vučk, Miha...

Si pričakovala, da boš požela takšen uspeh?
- Takšnega uspeha nisem pričakovala. Še danes ne morem verjeti, da je to res.

Kako se počutiš kot slavna oseba?
- Samo na odru sem slavna Hajdi, ko pridem z odra, pa sem kot vse druge tudi jaz navadna deklica.

Pevska kariera ovira tvoje šolanje?
- Pevska kariera me ne ovira, saj nastopam le ob koncu tedna. Od pouka ne izostajam in za učenje imam dovolj časa.

Doslej si pela le pesmi za otroke. Načrtuješ tudi pesmi za odrasle?

- Moja publika so otroci in ne mislim jih zapustiti.

Za konec pa še to: Načrtuješ morda, da bi postala profesionalna pevka?

- Prva skrb mi je šola. Videla bom, kako bo šlo dalje, potem se bom odločila.

NATAŠA KAVAR
MATEJA HASAČ, 2. a
OŠ G. Radgona

Novice od tu...

Poletje je tu in s tem so se začeli stadionski koncerti. Najprej si lahko ogledate 12. maja skupino **Black Sabbath** in 25. maja skupino **Aerosmithov**, ki bosta nastopila v Budimpešti. Za oba koncerta je organiziran prevoz tudi iz Murske Sobotice. Karte za skupino **Pink Floyd** pa lahko kupite v Gradcu v trgovini Media Market, stanejo pa 420 ATS. Upamo lahko samo, da bodo kakšni znani in dobri glasbeniki zajadrali tudi v Slovenijo.

Magnifico se ukvarja s pripravi na velik promocijski koncert, ki bo 19. maja. Njegov delovni naslov je Očetu za rojstni dan. Predstavili pa se bodo vsi, ki so sodelovali pri snemanju plošče *Od srca do srca*.

Alenka Godec je 20. aprila v klubu Flex predstavila svoj novi v živo posneti album, ki je ena prvih plošč pri nas, ki so jo posneli in miksali neposredno v digitalni mastering, brez popravljanja in nasnemavanja. Sicer pa se Alenki že precej pozna, da ji pod srcem bije še en srček.

...in tam

Skupina **Pink Floyd**, ki je pravkar na svetovni turneji, ima zelo stroge zahteve do dobaviteljske ekipe in svojih osmih kuharjev, ki skrbijo za 220 ljudi, ki sodelujejo pri koncertu. Le-ti porabijo na dan 200 litrov mleka, tisoč ploščevink brezalkoholnih pijač, 25 škatek corn flexa in 2 škatli zelene solate. Posebej pa jim iz Anglije pošiljajo še kisle kumarice, marmelado, angleško gorčico in earl grey čaj.

Komur je pri srcu dober funk, prav gotovo ne sme zamuditi koncerta **Maceo Parker**

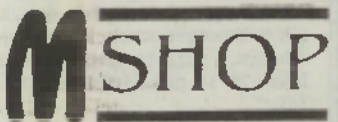
(ex James Brown), ki bo 9. maja 1994 v Orpheum v Gradcu.

Dave Lee Roth se je potem, ko je izdal svoj najnovejši album **Your Filthy Little Mouth**, preselil iz sončne Kalifornije v New York. Razlogi za to so, kot sam pravi, boljše možnosti za delo in boljši glasbeniki, ki vedo, kako je treba igrati. »Ob vseh teh elektronskih pripomočkih je današnja glasba samo šala, glasbeniki pa so postali navadni prevaranti.«

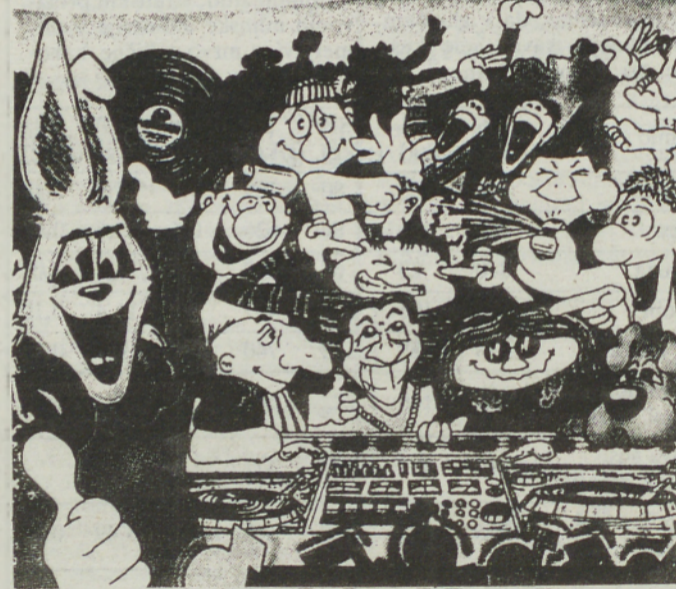
Pred kratkim je ena največjih jazzovskih pevk **Ella Fitzgerald** praznovala svoj 76. rojstni dan. Vendar se je zvedelo, da je precej bolna in je bila v zadnjih nekaj letih zaradi sladkorne bolezni večkrat v bolnišnici. Leta 1986 so ji vgradili »bypass«, lansko leto pa so ji morali amputirati obe nogi.

AUDIO – VIDEO – CD

69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
069/32-464

POP ROCK noviceee

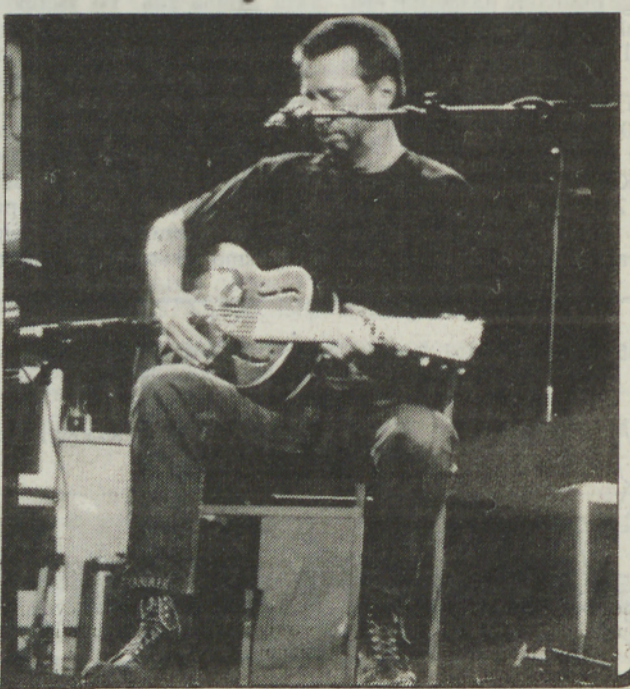

Eric Clapton...

...ob 100. koncertu v Royal Albert Hallu

Glasbenik, ki je med drugim znan tudi po tem, da ima že od 1964. leta vsako leto februarja 12 koncertov v znani dvorani **Royal Albert Hall** v Londonu. Koncerti so vsebinsko zelo različni, poleg tega pa na njih sodelujejo različni gosti. Posebnost letošnjih koncertov je bil tudi jubilejni 100. koncert. Čeprav dvorana sprejme 5 tisoč obiskovalcev, Eric s lahkoto razproda vse vstopnice v nekaj urah.

Na vprašanje, zakaj vedno nastopa v tej dvorani, ki je več ali manj znana po izvajanju klasične glasbe, je odgovoril: »Tu sem začel svojo kariero, ki sem jo z leti razvijal, in želim tu nastopati do konca svoje kariere. Še posebej pa me veseli, kadar vidim publiko od 13 pa vse do mojih let (30. marca je napolnil 49 let), pa tudi starejše, ki enako uživajo v moji glasbi.«

Mariah Carey

Saj poznate pravljico o grdem račku? Približno tako je začela svojo kariero **Mariah Carey**, ki se je rodila 27. marca 1970 v New Yorku. Njena mama je bila znana operna pevka in ko je imela Mariah samo tri leta, sta se njena starša ločila. Pri šestih letih je napisala svoje prve pesmi. Pri 18 pa je že imela svoje prve demoposnetke. Vendar je imela premalo samozaupanja in sama sebi se je zdela premalo lepa, da bi se lahko uveljavila v glasbenem svetu.

Leta 1988 je na nekem sprejemu srečala **Tommya Motola**, direktorja diskografske hiše sony, ki je po naključju že prej slišal njene posnetke. Njeno petje ga je tako navdušilo, da ji je začel pomagati pri

nadaljnji karieri. Ni pa ostala samo pri poslovnem sodelovanju, saj sta se s Tommyjem tudi poročila in srečno živita v New Jerseyju.

Svoj prvi album **Mariah Carey** je izdala leta 1990, naslednje leto pa je izdala album **Emotions**. Pred kratkim pa je vzbudila veliko pozornost s pesmijo **Without You**. Pesem, katere avtorja sta Peter Ham in Tom Evans, je bila napisana prav leta, ko se je Mariah, 1970. Dve leti pozneje, pa jo je zapel letos umrli pevec Harry Nilsson, ki je dobil nagrado leta 1972 grammyja.

Mariah je tačas ena najbolj popularnih glasbenic, vendar se ni še z nobeno pesmijo tako hitro in tako visoko povzpela na vseh lestvicah kot prva pesem **Without You**. Njena zadnji album **Magic Box** pa je že trideset tednov na top listah in se še vedno vzpenja.

Vestnik vas bo naslednji četrtlet spet povabil, da varujete oko!

Osem umetnikov, osem regij

V Galeriji Miška Kranjca v Murški Soboti je že 4. medregionalna razstava. Ravnatelj soboške galerije g. Franc Obal je v katalogu razstave zapisal: »Sodelovanje Galerije Murška Sobota in Gorenjskega muzeja Kranj na likovno-galerijskem področju, ki se je vzpostavilo na začetku 70. let, je dobilo leta 1990 novo razsežnost.«

Ta nova razsežnost je pritegnitev sodelovanju Pilonove galerije v Ajdovščini, kar je povezano z nastankom 1. medregionalne likovne razstave 1. 1990. Tega leta so sodelovale regije Gorenjska, Goriška in Prekmurje. Na 2. medregionalni razstavi leta 1991 sta začeli sodelovati tudi regiji Dolenjska in Koruška. Na 3. medregionalni likovni razstavi 1993 pa so se predstavile regije: Zasavje, Slovenska Obala, Prekmurje, Koroška, Gorenjska, Dolenjska in celjsko območje. Tudi na sedanjih 4. medregionalni likovni razstavi se prav tako kot na prejšnji predstavljajo regije s po enim umetnikom, toda tokrat so delo na papirju in ne klasične slikne slike.

Tudi sedanja razstava ima namen predstaviti različna sodobna regionalna likovna ustvarjanja. Tako je na osem regij osem selektorjev izbralo osem umetnikov, ki se predstavljajo v različnih likovnih tehnikah v okviru slike na papirju, tako kot pred seboj tudi osem različnih likovno-tehničnih pristopov in upovedi.

Kot predstavnika štajerske regije je Milojka Kline izbrala **Samuela Grajfonerja**. Grajfonerjeva osredotoča usmeritev je kiparstvo, grafiko se je posvetil v okviru podiplomskega študija. Kot likovno sredstvo mu rabita oglje in akrilna in kombinacija akrila in suhe igle. Pri Grajfonerju se ponovi fenomen, ki smo ga poznali že pri Michelangelu. Kot slikar indimenzionalno, plastično povezuje dvodimenzionalno ploskev Zasnova prostora je monumentalna, kar še posebej pride do izražanja v dveh velikih listih, imenovanih **Enostnost različnosti**. Ti dve sliki tudi predstavlja partije, ob katerih dobimo vtis taktilno obdelane površine, razbrzdane s tankimi črticami.

Pravkar izbrani je za Gorenjsko regijo **Hermana Gvardjančiča**. Gvardjančič kot izrazno sredstvo uporablja oglje, kar mu omogoča

energično beleženje preoblikovane narave. Krajina je pri teh Gvardjančičevih risbah samo nakazana, njegova krajina biva kot osnutek ali pa kot ostanek krajine, ki je prehodila pot slikarjevega intimnega preoblikovanja. Včasih so sence močnejše izrisane od predmeta, ki meče sence. Imamo občutek, kot da bi imele Gvardjančičeve sence lastno snovnost. V teh »zabrisanih« videnjih krajine pa je navzočen tudi človek. Na risbi **Še vedno poslušam Gentle Giant** je nakazana senca – obris človeka, ki pa nima subjekta, ki bi mu to senco dajal. V okviru naslova lahko to

sebej pride do izraza pod močno osvetlitvijo. Na to bipolarno, močno in hkrati nežno podlago pride črta, nanešena z energično, agresivno ali še boljje strastno potezo. Če smo pri Megliču govorili o metamorfozi, lahko pri Belantičevi govorimo o haulicinatoričnosti. V tem silnem brstenju Narave, forme ne prehajajo ena v drugo, ampak se ta proces dogaja v nas samih. Kot v haulicinatorični vidimo na teh delih zdaj obraz, zdaj tiho žilje, zdaj figuro, zdaj krajino.

Ivo Prancič po izboru Aleksandra Bassina zastopa ljubljansko območje. V nakazanem, abstraktnem prostoru se snovni kvadri v prvem planu bojujejo z njim podobnimi, nedodelanimi formami, ki jih vežejo nase. To osvobajanje je izraženo tudi z ekspresivno potezo čr-

ki poslej dobi novo življenje na papirju.

Za Prekmurje je Franc Obal izbral **Štefana Galiča**. Galič je mojster barvnega lesoreza in ga kot takega ni treba posebej predstavljati. Iz Galičevih lesorezov so izginile violine, številke, metulji... Zdaj igrata svojo vlogo barva in forma, v katero je ta barva vraščen. **Zapis in Fosil** sta najpogostejša naslova sedanjega Galičevega dela. Že sam naslov izraža neko, tokrat kolektivno nostalgično človeka. Ze poprej razklane violine so izginile, metulj je odletel ali preminil. Ostali so samo zapisi, fosili in fragmenti. Le-ti naj bi nam pomagali rekonstruirati celoto. Fosili in zapisi so izraženi v **Fragmentih**, ki spominjajo na živalske ali človeške kosti. Prav tako vidimo na Galičevih delih obmejeno formo, ki spominja na preperelo slikarsko paletto. V ta likovni prostor je vpeto, drznemo si reči, atmosfero oblikovanje življenja barv.

Slovensko Obalo po izboru Andreja Medveda zastopa **Rajmund Kocbek**. Šele ko se osvobodimo priučenega predsodka, ki se izraža v nekem sodobnem ikonoklizmu, in se odredimo posplošeni sodbi, ki trdi, da je vsaka figurativno-narativna umetnost na meji dopadljivosti in kiča, šele takrat lahko vrednotimo Kocbekova dela. Po sami globini, po mojstrstvu izvedbe in moči izraza ta dela vsekakor nimajo ničesar opraviti s kakršno koli dopadljivostjo in kako populistično umetnostjo ali pa s kako hermetično zaprtjo psevdoumetnostjo Kocbekov kolorit vleče svojo linijo od benečanskega slikarstva 16. stol. prek Rubensa, Turnerja, Delacroixa in drugih mojstrov kolorita. Presenetljivo je, da daje Kocbek svojim delom naslove »**Brez naslova**«. Nicolas Poussin je dal dvema svojim slikama naslov **Et in Arcadia ego**, kar slovnično nepravilno pomeni: »Tudi jaz sem bil (živel) v Arkadiji«. Arkadija je osrednji del Peleponeza in mitična domovina boga Pana. Arkadija velja za idilično pastirsko pokrajino. Pri Poussinu gre za temo, ko pastirji sredi brezskrbne igre odkrijejo grob, na katerem je vklesan zgornji napis. Gre za univerzalni zakon, za navzočnost smrti v še tako idilični pokrajini. Tomaž Gorjup je dal nekim svojim slikam naslov **Arkadija**. Kocbek tega ne naredi. Ludwig Wittgenstein bi rekel: »to se kaže«. Kocbekovi nežni, pastirski, istočasno preprosti in plemeniti obrabi, ki se s tolikšno zgovornostjo zazirajo v gledalca, so vpeti v to arkadijsko razpoloženje v smislu Terencijskega reka **Lupus in fabula**, kar pomeni volka v zgodbi v smislu: če govoriš o volku, (ta) pride. Vendar tukaj volka nedomestimo smrt. Ti nežni obrabi stremijo v nas in se zavedajo: ne govori, ne izreči neizrekljivo, kajti prišlo bo, mladost bo prešla in združeno bo razdruženo...

ROBERT INHOV

Rajmund Kocbek, z razstave

razumemo kot nostalgično razmišljanje človeka o nečem njemu dragem, kar ne obstaja več drugače kot v nesnovni formi spomina.

Zasavje predstavlja po izboru Nandeta Razboršaka **Jože Meglič**. Meglič uporablja kot izrazno sredstvo pastel in barvni svinčnik. Svojemu ciklu je dal naslov **Erotična pokrajina**. Tukaj lahko sledimo metamorfozi oblik, ki se začnejo z nečim razpoznavnim in na koncu prehajajo v nerazpoznavno igro form in barv. Narava likovnega sredstva (papir, barvni svinčnik) omogoča nežen, fantazijski vtis. Megličeve slike aludirajo na spolnost tako v detajlu kot v celoti in povsem opravičujejo naslov cikla. Na sliki vidimo preplet form, pravo metamorfozo pa doživijo te forme, ko si vzamemo za izhodišče našega pogleda detajl in iz njega potujemo po celoti slike.

Milena Zlatar je kot predstavnico Koroške izbrala **Vido Slivnik-Belantič**. Belantičeva je svoj cikel poimenovala **Narava**. Odlikuje ga močan kolorit. Zanimivo pa je, da ta močan kolorit deluje mehko in nežno. Poudarjeni sta zelena in vijolična barva s pomožno barvo belo kot posrednikom. Sama po sebi močna barva – rdeča je pri Belantičevi utišana. Ta kolorit po-

piča, ki omejuje kvader nepravilnih stranic v prvem planu. Na kvadru je izpisana beseda **interior** kot kako svojevrstno napatilo, da je kvader v interieru ali pa je interier v kvadru kot v kaki škaticli, kot forma v materiji. Se pravi kvader kot tvar, ki je za Aristotela to, kar je samo po možnosti, je čista potencialnost, ki šele z obliko dobi dejanskost. Spekter Prancičevega kolorita se na barvni reprodukciji porazgubi, tako da če hočemo dobiti, zaobjeti prave razsežnosti njegovega slikarstva, moramo le-to nujno videti v živo.

Kot predstavnika Dolenjske je Judita Krivec-Dragan izbrala **Jožeta Marinča**. Za izrazno sredstvo mu rabi akril. Pri Marinču gre za enigmatični, intuitivni likovni zapis, ki je težko berljiv. Kot Gvardjančič tako tudi Marinč svoj vtis samo nakaže. Razlika je ta, da Marinč razkroji motiv do nerazpoznavnosti in pri tem uporablja barve. Črna, rdeča, modra in rumena barva nastopajo v medsebojnem dialektičnem boju na belem papirju. Njegove slike so v soboški galeriji postavljene pred črno steno, kar omogoča dodaten učinek. Marinč z energično potezo sintetizira subjektivno videnje motiva in dejanskost motiva samega,

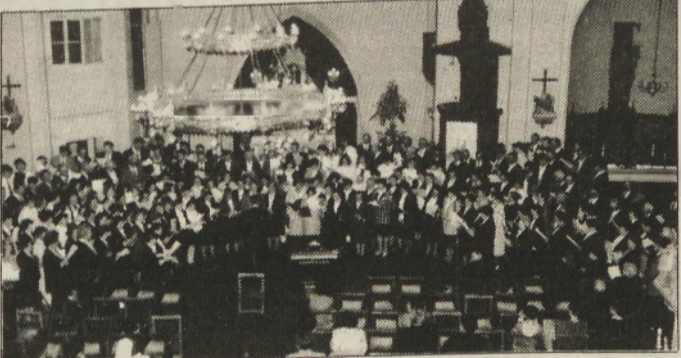
Zasluzijo si, da ji predstavimo

Revija cerkvenih pevskih zborov

»Kaj je Mōra šepetala? Ne me Večni zato stvorilo, da bi val moje brate ločilo. Jaz vezalje sem za nje, ki kre strani mi živje.«

(J. Camplin, Iz zgodovinskih silhuet 1964)

S temi izbranimi besedami v pristni prekmurščini je dekan soboške dekanije g. Martin Poredoš med drugim začel letošnji revijo cerkvenih pevskih zborov iz krajev tostran in onstran Mure. Ki je bila v nedeljo, 24. aprila, v katoliški cerkvi Sv. Nikolaja v Murški Soboti. Revijo je organiziral referat za glasbo pomurskega pastoralnega območja, ki poleg soboške obsega še dekaniji Lendava in Ljutomer. Poseben gost revije pa je bil pevski zbor z Razkrižja, ki spada že pod zagrebško nadškofijo. Zelo uspeša revija je nedvomno zahtevala skrbne priprave vodstva z vsega pastoralnega območja, posebej pa še mnogo poštrevovalnosti in strokovnih priprav zborov samih, predvsem zborovodij in pevovodij, ki so ob sodelovanju dušnih pastirjev soboške cerkve Sv. Nikolaja in njenih predstavnikov dokazali, da so sposobni ponuditi občinstvu kulturno prireditev na visoki ravni s svečano, vzvišeno noto sakralnega petja in glasbe. Nastope posameznih zborov – vrstilo se jih je 15 – je namreč povezovalo globoko doživeto izvajanje klasičnih

orgejskih skladb, ki so jih skrbno naštudirali učenci mariborske orgejske šole pod vodstvom Marjete Korbn in Dalie Jatautaite. Ljubitelji Dvoršaka, Brahmsa in druge resne glasbe so imeli tako še priložnost slišati kakovostno orgejsko glasbo v svečanem ambientu.

Pevski zbori, večinoma mešani, pa tudi moški in ženski so zastopali kraje: Beltinci, Črenšovci, Dolenjska, G. Radgona, Ljutomer, Martjanci, Odranci, Pečarovci, Razkrižje, Turmšče, Veržej in Murška Sobota. Vsak zbor – s po dvema pesmima – je po svoje prispeval k uspešni izvedbi bogatega in zelo pestrega izbora cerkvenih pesmi, saj se je tako preprosta pesem prepletala z zelo zahtevnimi in skrajno skrbno naštudiranimi pesmimi.

Ko je ob koncu dveipolurnega

nastopa glavni dirigent g. Andrej Maruša dvignil roke pred združenim zborom, so veličastno zadoneli glasovi iz številnih grl. Kot da bi se združila molitvena pesem goriških gričev, ki so zdaj vsi v cvetju, s pesmijo ravninskega doła, z odmevnim krajev ob Muri in belim narcisnim poljem ob Veržeju – vse tja do severovzhodne meje naše dežele in še čez! Kot da bi bilo vse Pomurje, duhovno povezano s pesmimi, ki že od nekdaj odmevajo v naših lepih cerkvah in okrog njih!

Bilo je enkratno lepo doživetje. Pesem – tokrat cerkvena – je spet kot že tolikokrat dokazala, da zmore privabiti in družiti ljudi širokega območja in da zanjo ne obstajajo nobene meje, nobene ločnice.

Pesnikova uvodna misel je z nedeljsko revijo to tudi potrdila. M. K.

Ugasnila je pomurska roža

Slikarke Marije Zrim ni več med nami

Murska Sobota – Na dan pogreba, vsaj tako je kazalo, so se povesile tudi rože, ki smo jih prinesli na soboško pokopališče. V oči so privrele tudi solze, ki so zmeraj odsev globokih čustev, kako tudi ne – za zmeraj aktivno žensko, ki nikoli ni silila v ospredje.

Marijo Zrim sem srečal kot dijak na razstavi združenja samoukov in drugih slikarjev LIKOS-a, katerega član sem kot študent postal tudi sam leta 1967. Srečeval sem jo tudi v gledališki garderobi za kulisami. Bil sem eden od mnogih v dolgih sedmih desetletjih, kolikor časa je Marija Zrim pošiljala na oder žive podobe.

Spomnim se, da je Mirko Munda pred mnogo leti v svojem časopisu vprašal: »Koliko obrazov so božali njeni prsti in s šminko ustvarjali viteze, princeske, junake, vagabunde?« In res, soboška kulturna preteklost ne bi bila to, kar je, če bi ne bilo Marije Zrim. Kadar domači amaterji niso igrali, so plesali in peli. Njen dedek Mraz je obiskoval prekmurske otroke, njen pevski zbor je v soboški bolnici razveseljeval bolnike, njeni igralci so odigrali Dnevnik Ane Frank, Most na reki Kwai in mnogo drugega.

Naslednja srečanja z Marijo Zrim so bila na prizorišču številnih razstav od Murške Sobotne, Maribora, zdravišča Radenci, Zagreba, Ljubljane, Trbovelj in kdo bi lahko naštel vse kraje v skoraj 70 letih amaterskega ustvarjanja. Od prvih začetkov pod mentor-

Kdo bi zagotovo vedel, koliko podob je ustvarila gospa Marija s pejzaži, starimi hišami, s škriatno rdečimi maki ali cveočimi jablanami, nežnimi vrtnicami, z zlatorumenimi sončnicami... (iz nekrologa gospoda Vilija Grleca)

stvom prof. Ščuke prek iskanja lastnega umetniškega izraza do zrelega liričnega upodabljanja je Marija Zrim na okoli 600 poslikanih platnih za zmeraj vtisnila nežnost, predanost svoje ženske duše. Kot je ob neki njeni razstavi zapisal zdaj že pokojni akademski slikar Ladislav Danč, je Marija Zrim svojo predanost, ljubezen do vsega lepega in neizmerno dobroto, ki jo poznajo njeni prijatelji, prenesla na oljne podobe.

Ceprav Marija Zrim po rodu ni Prekmurka, oče, ki je vodil gradnjo železniške proge Hodoš-Murška Sobota, je bil Poljak, mati pa Čehinja, so jo leta, ki jih je od otroštva preživel v Prekmurju, trdo povezala s prekmursko zemljo in njenimi ljudmi, najbolj s kmetom, ki je od vseh slojev najbližje trpljenju in garanju. Njeno povezanost z ljudmi in zemljo izpričujejo realistične lirske

podobe, iz katerih veje tudi vsebina življenja teh ljudi, ki je povezana z zemljo. Marija je njihovo žalost in veselje dvignila nad čas in prostor.

Res je, da se Marija v svojih podobah ne ozira na družbene krivice in ne išče filozofskih resnic, zato pa vselej preseneča s svojim poslušom za barvo in dojemanje krajine. Vidi se, da je še preden je prišla za čopič, natančno vedela, kaj bo nastalo na platnu. V njenem svetu srečamo tisto, kar vedno bolj pogrešamo v vsakdanjem življenju: urejenost in duševni mir. To je svet brez banalnih pretresov in nelogičnosti.

Velikokrat sva se z Marijo srečala na njenem domu. Kramljala sva ob njenih doma pripravljenih dobrotah, kavi, pa tudi v sencih smrek, okrasnega drevja in rož. Nešteto krat sva preletela njenih osemdeset let plodnega življenja, v katerih je bilo veliko dosežkov, pa tudi nizkih udarcev, kot je to pač že ustaljeno med »umetniki«. Marija se je s trdo voljo zmeraj izvlekla iz težav. Tri leta je bila broma, njeno življenje je viselo na nitki in zdravniki so ji napovedali skorajšnji konec. Po nesreči je izgubila tudi vid enega očesa. Kljub temu je še slikala, čeprav glede na možnosti, leta in zdravje manj. »Močna volja vse premaga,« je zatrjevala in nehoti se v spomin vrinejo besede, ki sem jih o Mariji zapisal pred davnimi leti, da Marijo Zrim odlikujejo neupogljiva energija, kar je po svoje še pomembnejše. Brez tega bi čopiči, ki so nemalokrat delali tudi v težkih in za umetnike – amaterje ne najbolj roznatih časih, izgubili svojo funkcijo in obležali kje v hišnem kotu.

Tokrat pišem o Mariji kot kulturni roži Pomurja, zato ne omejujam posebej njenih priznanj, ki jih je dobila kot delavka v zdravstvu, sindikalna aktivistka in vsesplošno družbi predana delavka. Preveč bi bilo tudi naštevati pohval iz več deset knjig pohvalnih vtisov obiskovalcev njenih razstav. Marija je bila več let tudi predsednica LIKOSA-a.

Končam naj s stavkom hrvaškega likovnega kritika ob predstavitvi pomurskih likovnikov v Zagrebu, da je Marija Zrim v malo galerijo hrvaških likovnikov v zagrebški svet in v druge razstavne galerije prinesla pristen dih slovenske pomurske zemlje.

Boris Hegeduš

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji je odprta medregionalna likovna razstava. Na njej sodelujejo Jože Marinč iz Dolenjske, Herman Gvardjančič iz Gorenjske, Vida Slivnik-Belantič iz Koroške, Ivo Prancič iz ljubljanskega območja, Štefan Galič iz Prekmurja, Rajmund Kocbek iz Obale, Samuel Grajfoner iz štajerske in Jože Meglič iz Zasavja. Razstava bo odprta do 15. maja.

MORAVSKE TOPLICE: V galeriji Ajda je na ogled razstava akvarelov Ervina Matešiča iz Trbovelj.

LJUTOMER: V Trstenjakovi galeriji razstavljajo Ignac Premoša, Alojz Makoter, Tone Cimerman, Silvo Prelog in Milan Ivaško. Razstavljata tudi oče in sin Potočnik. Razstava bo odprta do 14. maja.

LENDAVA: V grajski galeriji razstavljajo udeleženci lanske kiperske kolonije v Lentiju. Na ogled so tudi freske Zoltana Gaborja.

Na izviru Radenske

RADENSKA ni poznana le Slovencem, marveč jo po vsej svetu poznajo kot mesto, ki je bilo v 19. stoletju prebivalcev polno. Radenski pevski zbor, ki je nastal z združitvijo vseh sakralnih pevskih zborov leta 1899.

Do leta 1983 je MePZ RADENSKA deloval pod imenom pevovodkinje gospe Radgona. Od leta 1983 pa do danes vodi MePZ RADENSKA priznani zborovodja gospod Tomaz Kuhar iz Murške Sobotne.

V radenskem pevskem zboru ne prepevajo samo zaposleni delavci tega podjetja, ampak so se vanj vključili tudi pevci iz drugih podjetij. Danes šteje zbor 25 pevcev. Mešani pevski zbor RADENSKA deluje že petnajst let. V svojem aktivnem delovanju je prejel srebrno plaketo ter številna priznanja in pohvale. Še posebno aktiven je bil v lanskem pevski sezoni, ko je imel kar 25 javnih nastopov.

Moralno in finančno podporo delava zbor od firme RADENSKA in Zveze kulturnih organizacij Gornja Radgona.

Pevke in pevci Mešanega pevskega zbora RADENSKA se še posebno vestno pripravljajo na svoj jubilejni koncert, na katerem se bodo predstavili poleg izbranega programa tudi v novih esotičnih oblačilih, ki jih je kupilo podjetje RADENSKA za vsebovane zboru. Jubilejni koncert bo v petek, 6. maja 1994, ob 20. uri v kongresni dvorani hotela RADIN.

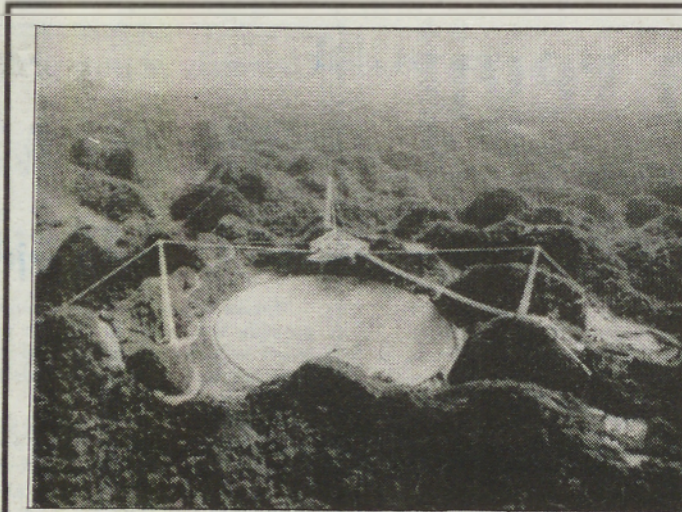
Gosti Šantavec

ne zgodi se vsak dan

Kitajci so najnatančnejši

53-letni Kitajec Čie Šulin je dobil nagrado za najdrobnejše črke, ki jih je doslej videla Kitajska zveza za kaligrafijo, poroča kitajska tiskovna agencija. Nagrado si je prislužil s štirimi govori Winstona Churchilla. 11.840 znakov je (čitljivo) stisnil na kvadratni košček papirja s 3,5 centimetra dolgimi stranicami. Mikrokaligrafija je večina, ki je na Kitajskem cenjena in spoštovana že stoletja. Umetniki svoj talent dokazujejo s tem, da na lupine orehov, nohte, in koščke slonovine prepisujejo neznansko dolge kitajske pesmi in zgodbe.

Steven Spielberg s svojimi stvaritvami spodbija domišljijo. Manj pa je znano, da je že od leta 1984 sofinanciral raziskovalni projekt Meta, ki ga vodi fizik in astronom Paul

Horowitz s hardvarske univerze. Horowitz je prepričan, da ljudje nismo edina oblika inteligentnih bitij v vesolju, zato skuša to tudi dokazati. Z velikimi antenami, ki jih je

razpostavil v Argentini, skuša prisluhni signalom iz globokega vesolja. Seveda je mogoče sprejeti sporočilo iz vesolja samo, če je elektronika naravnana na ustrezno frekvenco, kar pa je prava tombola. Kajti ujeti bo treba vsaj eno od milijon možnosti. Zato so naprave na prislukovalnih napravah naravnane na razpolovno frekvenco vodika. To ni le najpreprostejši element, je tudi daleč najbolj razširjen v vesolju. Teleskopi za ta projekt so zelo veliki. V Portoriku so postavili največji antenski krožnik na svetu – s premerom 305 metrov.

Bizantinčevo maščevanje

Znanec Joco, ki živi v Sloveniji že več kot pol svojega življenja, med pogovorom dejal: »Mi Bizantinci smo...«
 Začuden sem ga pogledal.
 »Ti misliš, da je beseda Bizančevina žaljivka? Se pa tvoji moji Bizanci je nosilec enega od najbogatejših kulturnih območij. Vsekar bil ponosen, ko so me imenovali Bizančevina.«
 »Daleč je od Bizanca, od neke blatne vasi na Balkanu...«
 temu, nimam nič proti,« sem mu rekel.
 Naročila sva kavo in začel mi je pripovedovati zgodbo o maščevanju njegovega znanca, malega Bizantinca:
 »Bilo je tam nekje v začetku šestdesetih let, ko smo mladi Bizantinci prišli na študij v Ljubljano. S prijateljem Jovom sva izstopila v središču mesta neka gospa oddaja sobe. Mahnila sva jo pa v pozvonila. Jovo je bil še brez strehe.
 »Oddajete sobo?« je vprašal kar se da vladno.
 Šlo je bolj na hitro, čim naju je spoznala za Bizantince, naju je najkrajši poti odslovila. Bila sva jezna in polna želje po razsvetljavi. Ko sva izstopila iz neprijaznega poslopja, sva srečala očena mladega Bizantinca, ki je pa že imel rešen stanovanjski problem.
 »Kje sta bila?« je vprašal.
 Pojasnila sva mu, da je v tej lepi hiši bordel. Seveda ne v vsaki hiši pač pa le v enem stanovanju. Takoj ga je zanimalo več podrobnosti.
 »Kako? Kje? Koliko in po čem?«
 Pojasnila sva mu, da to ni navadna javna hiša, pač pa hiša izbrane stranke. Vodi jo Frau Bibi, ki je napol Dunajčanka, nobela aristokratka, sedaj ubožšana.
 »Pa bi mene sprejela, pogledajte, kakšen sem, ves neugleden, pomekan, slabo oblečen?«
 »Niti slučajno ne, saj si videti kot potepuh, če pa uporabiš pristop in pravo geslo, potem ne skrbi.«
 Mladi Bizančevina je bil navdušen, komaj je čakal, da ga v skrivnost javne hiše slovitte Frau Bibi. Hotel je še vedeti, kakšen osebje. Povedala sva mu, da je izbrano, saj nobena nima manj glasbeno akademijo ali filozofsko fakulteto, dve dekleti pa sta nekakšni grofici.
 »Le ena nima glasbene akademije,« je pojasnil Jovo, »je pa tista lepota, da ji ni para.«
 Mladi Bizančevina je bil v ognju, hotel je izvedeti geslo in pravo obiskati tako ugledno ustanovo. Pojasnila sva mu, da so te prave preprosto, pri brizgancu bi se lahko v miru pogovorili in izvedeli strateški plan, potem bi pa on lahko mirno opravil svoje.
 Končno se mu je posvetilo: »A ja, gremo na brizgancu.«
 Z Jovom sva mu pojasnila, da je to ugledna hiša, da ne moreš iti v hlev, da te mora nekdo priporočiti. Ta nekdo je lahko le ugledna petična oseba, naju da je takšna oseba že priporočila, sedaj bo te priporočil. Mora pa se strogo držati ceremoniala. Zmenili smo se za naslednji seveda pri brizgancu.
 »Zadeva je takšna, tvoj termin je ob petih. Prides tja, pred vrati hlače in jih zlozene daš čez roko, pozvoniš, ko Frau Bibi odpre vrata rečeš: Abrakadabra. Drugo gre kot po maslu.«
 »Zakaj hlače, zakaj abrakadabra?«, je hotel vedeti.
 »Butec, zato, da se ne bi vithotapil kakšen nepreverjen raj, moji celo ovaduh. Pomni, samo izbrane stranke, ki jih je nekdo od grofici priporočil... pa šopek rož bi se spodobil!«
 Na počivališču v petem nadstropju je mladi Bizančevina stekel daleč kot so velevati predpisi Frau Bibi, stopil do vrat, pozvonil in rečeš abrakadabra. Le še vstopiti bi mu bilo treba v to jamo vseh naslovov. So se dogodki razpletli popolnoma drugače. Gospa Bibi je doživela živčni zlom lažje kategorije ob pogledu na možička tankih kriev. Začela je hysterično vptiti. Mladi Bizančevina jo je urno pobral, odšel čez dve in tri stopnice.
 »Tako se je mladi Bizančevina Jovo maščeval hudobni bačma. Joco končal svojo pripoved.«

Polžem grozi izumrtje

Polži so priljubljena kulinarična specialiteta marsikje na svetu, tudi v Franciji. A prav zaradi človeške požreznosti je polžev v naravi čedalje manj. Zato kot gobe po dežju rastejo polžke farme, kjer se trudijo vzgojiti čim več teh slinastih mehkužcev.

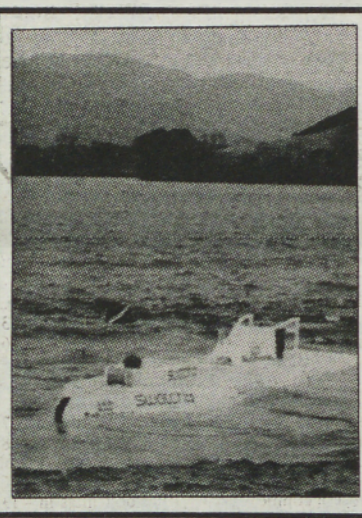
Najdaljši evropski most

Most, ki naj bi v bližnji prihodnosti povezoval Dansko in Švedsko oziroma mesti Kopenhagen in Malmo, bo dolg 16 kilometrov, na njem bodo zgradili sodobno avtocesto in železnico. Ambiciozni projekt stane 2,5 milijona dolarjev, vozila pa naj bi omenjeno razdaljo prevozila v petih dvajsetih minutah. Danska in Švedska vlada sta se o tem dogovorili že pred tremi leti, gradnja pa žal na švedski strani še ni stekla, zlasti ne zaradi švedskih ekologov, ki so se zbali, da bi most na ožini Oresund lahko ogrozil življenje pod morjem in zmanjšal količino kisika v vodi. Švedi zdaj čakajo na razsodbo sodišča za pomorske zadeve, medtem pa se Danci jezijo, ker so dela na svojem območju začeli.

Cemerila se je Belekova zdavanjska, ka je tek kak glubjomi dobro jutro, gda njemi, zdavanjskomi, kaj pravi, ka naj nasavaj. Se je začno zanimati od kec prijde z leiti naglušnost. Gor je prišo, ka so zadnje čase novinarji z našoga področja gratali naglušni ali pa brez posluha. Niše od novinarof je ešte nej v letošnjon leti v hiedni novinjaj kaj napijso od zborovskoga petja, ciglij, ka je bila letos v Soboti že občinska revija odrasli pevski zborov, pa letni koncert osrednjoga zbora soboške občine, pa občinska revija otroški pevski zborov, pa še v Ljutomeri je bñv koncert, pa ešte ge v bližanjaj okolini, samo ka Bela za vse tñdi ne vej, či niše nika v novine ne napijše. Tou zna, ka tak po ovinkaj zveidi, gda soušida kaj z njegovof tračka. Čudno se njemi viidi, ka bi glij vsi novinarji z našoga konca gliji bilij za zborovsko spevanje ali nej meli posluha. Ci je pa tomi tak, te bi pa dobro bilou, ka bi bar ednoga najšli, ka bi kaj napijso od zborovskoga petja, štero nekaj spada v kulturno dejavnost, pa nešterne novine majo tñdi kakšo kulturno stran, ge bi bar tu pa tan lejko što napijso, ka je obnavljanje lñdske pa umetniške pesmi tñdi delo za hasek, pa je v našon konci samo na podlagi ljubiteljske dejavnosti, štere je pa sigdar menje zavolo hajke za fkup skladanje bogastva ali pridobitništvon, kak se po slavskon pravi. Od športa je sigdar telko napijsanoga, ka so novine dostakrat pretesne, pa bi lejko tu pa tan tñdi napijsali, ka se gñjes den za kulturo tñdi dosta kšenkli napravij, pa je plačilo tistñ liden edino, či njñn što tak ali ovak nekšo priznanje ali falešnost izkaže. Zato se Bela že v naprej zafaluje novinaron za njuvo dobrouto, s šterof da se mogače v bodoče li zmislili, ka se lejko fčasi kumi za njuf trujd što zafali. Džouži.

Kartonsko pohišstvo

Ko je pred osmimi leti arhitektka Claude Jeantet izdelala pohišstvo iz kartona, ni imela velike sreče s svojimi revolucionarnimi izdelki. Časi so se zdaj spremenili, povečala se je tudi ekološka zavest in njene kartonske mize in naslanjači so dobili svoje občudovalce. Ljudje imajo karton za nekaj grdega, zame pa je to lahek material, ki se lahko obdela in je kar precej odporen, če le ni pretanek. Pravi arhitektka, ki je iz kartona oblikovala pohišstvo za otroke, toaletne mizice, police za knjige ipd. Sanja, da bi svoje izdelke komercializirala, ni pa še našla podjetnika, ki bi se zanimal za kartonsko pohišstvo. Njen kolega, arhitekt Olivier Leblois, tudi znan kot oblikovalec kartonskega pohišstva, je imel več poslovne sreče, sklenil je pogodbo s tovarnarjem, ki uspešno izdeluje njegove fotelje in klubske mizice. Fotelj stane 150 frankov, prodali pa so že 10.000 kosov.

Kdo ve, ali so dnevi skrivnostni pošasti iz jezera Loch Ness šteti? Pred nedavnim se je v globine jezera prvič spustila podmornica, s katero bodo raziskovalci skušali ugotoviti, ali slavna Nessie res obstaja.

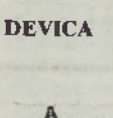
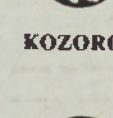

Ledeni hotel

Najzvirnejši hotel na svetu je brez dvoma švedski Artic Hall, ki ga je projektiral arhitekt Ingve Bergqvist. Narejen je iz ledu in spominja na velikanski iglu. Vsako poletje se stopi, novembra pa ga postavijo na novo. Artic Hall meri 1200 kvadratnih metrov in sprejme največ 60 obiskovalcev. Temperatura v sobah je od minus tri do minus 7 stopinj Celzija, postelje so iz snega, prekrite z jelenjimi kožami in odejami. Prh ni, gostom pa so na voljo še bar, restavracija, kino in likovna galerija, v kateri so vse mojstrovine iz ledu. Penzion v hotelu, ki zagotavlja udobje po meri ledenega človeka, stane 75.000 lir.

Po skoraj 60 letih

Skoraj šest desetletij po rojstvu je Američanka Judy Lewis, ki je uradno veljala za posvojenko igralke Lorette Young, v resnici pa je prava hči Lorette Young in Clarka Gable, v svoji knjigi, ki je izšla te dni, razkrila skrivnost, za katere poznavalce v Hollywoodu sploh ni bila skrivnost. Ko se je Judy leta 1958 hotela poročiti s televizijskim direktorjem Joeom Tinnyem in ko mu je potarjala zarnico svojega nejasnega izvora, jo je ženin potolažil, da je splošno znano, da je njen oče Clark Gable. Gable je umrl leta 1960. Loretta Young, ki je zdaj stara 81 let, še vedno noče povedati o tej ljubzenski zgodbi.

zvezde vam kažejo

 <p>OVEN</p> <p>Ona: Je pač tako, da je prepovedano sadje najslajše. Vendar te lahko tvoj vroči temperament zapelje precej dlje, kot si bila pripravljena iti. Toda samo enkrat se živi, zato uživaj sedaj in ne čakaj na nekaj, kar morda sploh ne bo prišlo. On: Nikar se ne pusti zmesti osabi, ki ve veliko manj kot ti. Je že res, da si sredi problemov in težav, a je najhujše že za teboj. Neki izziv ti bo v življenje prinesel prijetno nalogo, ki jo boš z veseljem opravil.</p>	 <p>LEV</p> <p>Ona: V tvoji bližini se bo splela ljubzenska zveza, ki ti sploh ne bo všeč. Toda nikar ne povej tega naravnost, saj si lahko nakopljesh obilo težav. Raje malo počakaj, da se ogenj vsaj malo poleže. On: Kar si iskal, to si tudi našel. Vprašanje je le, ali boš uspel nastali položaj popolnoma izkoristiti ali boš ponovno pobral samo smetano, nato pa raje previdno odšel. Bilo bi res škoda...</p>	 <p>STRELEC</p> <p>Ona: Dolgo si bila prepričana, da si neobčutljiva za ljubzenske težave, sedaj pa bo popolnoma drugače. V trenutku, ko bo tvoje hrepenenje največje, se ti bo vse skupaj kar nastalo porušilo. On: Dobro bi bilo, če bi vsaj malo popazil na svoj nastalo finančni položaj, saj ne moreš večno živeti iz dneva v dan. Toda nikar praveč ne trmoglavij, ampak vse stvar premisli. Šele nato ukrepa.</p>
 <p>BIK</p> <p>Ona: Z obrekovanjem te bodo poskušali prizadeti predvsem listi, ki ti zavidajo tvojo srečo. Ti pa boš uživala in se predvsem posvečala sebi in partnerju, ne pa njim. Obeta se ti precejšnje denarno presenečanje. On: Oglasil se ti bo nekdanji prijatelj in ti predlagal zanimivo kupčijo. Nikar preveč ne odlašaj, saj se ti lahko v nasprotnem zgodi, da se boš kasneje še pošteno kesal – in to upravičeno.</p>	 <p>DEVICA</p> <p>Ona: Končno ti je uspelo: začela si se zavedati sama sebe in svojih resničnih zmognosti. Samozaupanje ti lahko le koristi, saj se ti obeta precejšnje napredovanje tako v poslovnem kot zasebnem življenju. On: Pazi se predvsem zadev, povezanih z neznanim, saj se lahko pošteno opečeš. V ljubezni se lahko pripraviš na precejšnje pozitivne spremembe, ki bodo prav prijetno poživilo v tvojem vsakdanjku.</p>	 <p>KOZOROG</p> <p>Ona: Nepričakovan pripetljaj bo povzročil, da boš na nekaterih ljubzenskih zadevah gledala povsem drugače kot doslej. Tej spremembi se bodo začudili tudi tvoj prijatelj, predvsem oseba, ki ji bo vse to tudi namenjeno. On: Zdej je čas, da se odločiš in greš do konca! V zabavni bodo rezultati res nekoliko nesporodni, kousi na koncu se bo vendarle pokazalo, kdo je imel prav. Vsekakor boš ogromno pridobil, več kot izgubil.</p>
 <p>DVOJČKA</p> <p>Ona: Sicer ti bo uspelo, da se boš dokopala do nekoga, ki ga že dalj časa prav bolešno obožuješ, a si nikar ne delaj prevelikih utvar, saj bo to le prehodna avantura. Raje uživaj, dokler še lahko... On: Bližajo se trenutki, ko boš do vratu v delu. Toda na neki način ti bo to všeč, saj boš lahko končno dokazal svojo resnično vrednost in sposobnosti. Slaba stran pa je, da bo prizadeta ljubzenska plat življenja.</p>	 <p>TEHTNICA</p> <p>Ona: Človeška nevoščljivost nima meja in to boš kaj kmalu okusila na svoji koži. Bilo bi koristno, da bi za nasvet prosila nekoga pametnejšega, saj se boš sicer kaj hitro zapletla v popolno zmedo. On: Prihaja ugodno obdobje, da se poskušaš na področju, ki te že dolgo mika. Zajela te bo prava delovna mrlica. Toda nikar ne pozabi na prijatelje, saj ti lahko dober nasvet, še bolj pa pomoč pomagata pri uresničevanju načrtov.</p>	 <p>VODNAR</p> <p>Ona: Naka novica te bo zelo presenetila, saj bo nbenem prav tako neverjetna kot tudi razburljiva. Družba daka samo se nate, zato se potrdi in izpelji svoj delež nečista. Nekdo te že dalj časa opazuje. On: Ne zaletavaj se z glavjo v zid, ampak poskušaj razumeti, čim razumneje. Poslovna poteza je sicer obetavna, a bo potrebno vložiti še kar precej truda. Srečal boš deklet, ki te bo popolnoma očarala...</p>
 <p>RAK</p> <p>Ona: Do srca ti bo prišel nedvoumen namig, to pa te bo tako zmedlo, da še nekaj časa ne boš trezno mislila, ampak le medlela od skoraj bolečega trepenenja. To pa je lahko varljivo, saj se ti lahko kaj hitro zgodi, da boš razočarana. On: Izlet ti bo pričesal dolgo pričakovano sprostitve, ki ti bo dala novih moči za doseganje ciljev. Veliko lepega se ti bo pisalo prav v ljubezni, saj se ti obeta nekaj, česar se boš že dolgo spominjal.</p>	 <p>ŠKORPIJON</p> <p>Ona: Še vedno si nisi uspela razjasniti, kako ti je sploh uspelo narediti nekaj tako sijajnega. Nikar se preveč ne razburjaj zaradi nastalega položaja, ampak ga raje dobro izkoristi. Obetajo se ti problemi s partnerjem. On: Ni dovolj samo imeti zdravo pamet – potrebno jo je tudi znati uporabljati. Vsi okoli tebe so že zdavnaj obupali, ti pa še vedno vztrajno rineš z glavjo skozi zid. Raje se poskusi zbrati in pogledati stvari bolj realno.</p>	 <p>RIBI</p> <p>Ona: Kje so že tisti časi, ko si z ljubemijo nis odeli nikakršnih težav? Vendar bo dosežen cilj trško miki, vsakofr težja bo pot do njega. Pa tudi na zdravje ti lahko malo bo popazila, saj se ti lahko kaj hitro maščuje. On: Ne pričakuj preveč, saj se ti lahko zgodi, da boš na koncu potegnul krajši konec. Poslovni nacni se ti sicer ne bodo uresničili do potankosti, a boš vseeno posteno oveselil svoj finančni položaj.</p>

za vsakogar nekaj

Na pomoč, komarji!

Prihaja čas komarjev. Najbolj nas popikajo ponoči, zato jih skušamo pregnati iz spalnice z električnimi vtičnicami. Te naprave izparevajo snovi, ki izženejo komarje, vendar so neprijetne tudi za nas. Bolje se je zavarovati tako, da na okna obesimo tanke, goste mreže. Učinkuje tudi, če v posodice nalijemo kis ali sivkino in limonino olje, ker te dišave komarje odganjajo.

Termovk ne uporabljamo pogosto, zato velikokrat vonjajo po zatočeni. Hranite jih na suhem, zračnem prostoru, vendar odmašene, in neprijetnega vonja ne bo. Termovk ne polagajte v vodo in jih ne shranjujte mokrih, ker jim vlaga, ki se hitro zaleze med oblogo in vstavek, škodi. Toplo pijate ne nalijte čisto do grla, med tekočino in zamaškom naj bo vsaj centimeter prostora. Preden napolnite termovko z zelo vročo tekočino, steklenico ogrejte nad paro, obrnjena naj bo z grlom navzdol.

Kako jemljemo tablete?

Nekateri ljudje imajo težave, kadar morajo jemati zdravila. Večje tablete ali kapsule jim nikakor nočejo po grlu navzdol. V želji, da bi čimprej pogoltnili tableto, nagnejo glavo nazaj, kar pa zadevo samo še poslabša. Tableta se ustavi v žrelu in ne gre več ne naprej ne nazaj. Kako jemljemo tablete, da nam gredo zlahka po grlu? Tableto položimo na sredino jezika, popijemo krepak požirek vode ali čaja in jo poplaknemo. Potem popijemo še najmanj pol kozarca vode ali čaja, da zalijemo tableto. Po požiranju tablete nagnemo glavo naprej in ne nazaj, ko zmotno delamo. Če nagnemo glavo nazaj, se začnemo daviti, ali pa nas tableta sili na bruhanje. Tablete so pogosto lažje od vode in plavajo v ustih. Ko pogoltnemo požirek, s katerim poplaknemo tableto, pride tableta v požiralnik nazadnje, ko vode že zmanjka. Zato se ustavi, če je velika, pa lahko poškoduje požiralnik.

Če moramo jemati velike tablete, si pomagamo tako, da vzamemo tableto med jedjo. Skupaj s kruhom, zelenjavo, krompirjem ali testeninami jo vzamemo v usta, dobro prežvečimo, nato pa pogoltnemo in vse skupaj poplaknemo s kozarcem tekočine.

Mineralna prha za obraz

Ko čistite obraz, ne pozabite na dve pravili: prvo pravi, naj bo čiščenje temeljito, ker je obraz posebno v mestu izpostavljen hudo onesnaženemu okolju, drugo pa svetuje, naj bo čiščenje nežno in prizanesljivo, da ne naredite več škode kot koristi. Če si zvečer redno očistite obraz in ne uporabljate res zelo masne nočne kreme,

bo zjutraj dovolj, da obraz le umijete.

Čiščenje obraza ni vsakdanji obred le zaradi običajne higiene, ampak tudi zato, ker lahko samo dobro očiščena koža vsrka kozmetične pripomočke, ki jih uporabljamo.

Vsak čistilni preparat uporabite zmerno in ga izperite z veliko mlačne vode. Koži bo dobro delo, če boste čiščenje obraza končali s prho mineralne vode. Nalijte jo v razpršilnik za zalivanje rož, pustite nekaj časa pri sobni temperaturi in si zvečer z njo oprhajte obraz. Pustite nekaj časa na koži in obraz nato nežno obrišite.

Kakšna očala

Priznajte - pred nobenimi obealniki v trgovini niste stali tako dolgo kot pred poličko z okvirji. Očala so postala nujnost, s tem ste se že sprijaznili. Ampak kakšni okvirji? Kakšna velikost? Kakšna oblika? Kakšna barva?

Najprej je treba pogledati, kakšne oblike je vaš obraz - šele potem boste iskali okvirje. Spnite si lase, da vam ne bodo padali na obraz. Je ovalen? Trikoten? Okrogel? Oglat?

Okrogel obraz ima rad okvirje, ki niso majhni in na videz krhki, ker se na obrazu prav zgrabijo. Oblike okvirja naj bodo zaobljene, s čistimi linijami. Tudi prevelikih okvirjev se izogibajte - torej nekaj srednjega, okroglega, lahko pa tudi metuljaste oblike.

Trikotnemu obrazu najbolj pristajajo lahki okvirji. Oblika je lahko kapljicasta, metuljasta ali ovalna. Trikotni obraz odlikujejo ponavadi nežne, krhke poteze, zato odsvetujemo velika očala in temne okvirje - ti bodo le še poudarili zgornji, nekoliko širši del obraza. Podolgovatemu obrazu pristajajo tako ovalni kot metuljasti okvirji, izogibajte se okroglih, kapljicastih ali oglatih. Ne pozabite, da se mora linija obrvi ujeti z zgornjim robom okvirjev.

Za oglat obraz so najprimernejša velika očala z oglatimi okvirji, ki imajo poudarjene linije.

Kuhajte z nami

Obara iz domačega zajčka

Sestavine: 1 kg domačega zajčka, 3 žlice olja ali 2 žlici tekoče masti, 1 srednje debela sesekljana čebula, jušna žlica gladke moke, 2 manjša korenčka, 1 korenina peteršilja, košček limonine lupine, ščep majarona, vejica šatraja, lovrov list, nekaj zrn popra, sol, 1 dcl dobrega belega vina in po želji jušna kocka.

Domačemu zajčku oderemo kožo in iztrebimo drobovje. Po potrebi odstranimo masno tkivo. Tako pripravljenega položimo za eno uro v mrzlo vodo. Nato ga s krpo osušimo in odrežemo potrebno količino za obaro. Preostanek shranimo za 2 do 3 dni v hladilniku. Če ga nameravamo shraniti v zamrzovalniku za poznejši čas, ga predhodno ne namakamo v mrzli vodi.

Priprava obare: Zajčje meso razrežemo na drobne koščke, čebulo sesekljamo in na maščobi svetlo popražimo. Dodamo meso in med mešanjem meso svetlo popražimo. Potresemo z moko in še malo popražimo. Zalijemo z mrzlo vodo ali ohlajeno kostno juho. Dodamo na kolesca narezano korenje, korenje in peteršilja, oprani košček limonine lupine, vršček šatraja, ščep majarona, poprova zrna, lovrov list in sol. Počasi naj dobro pokrito vre, da se meso zmechča. Nazadnje jedi dodamo vino. Obara mora biti nekoliko bolj gostljata kot juha. Zraven ponudimo ajdove žgance, široke rezance, žličnike ali podobno.

Cilka Sukič

Omedlevica

Prvi znak skorajšnje omedlevice je močna bledica. Položite nezavestnega ali človeka, ki mu je zelo slabo, na ravno in plosko ležišče, in sicer tako, da bo glava nižje kot noge. Razpnite mu oblačila in podržite pred obrazom s salmiakom, kisom ali kolonjsko vodo navlažen robec. Na čelo mu položite hladen obkladek, dlani in podplate pa natrite z mrzlo vodo. Nezavestnemu ne dajajte na silo nobene tekočine, kajti po prebujenju bi se lahko začel dušiti.

Posoda

Čiščenje emajlirane posode ni posebno zahtevno, vendar na njej kdaj pa kdaj ostanejo grdi robovi od presušene ali prismojene jedi.

Ker emajlirane posode ne smete drgniti s preostriimi gobicami ali čistili, ne da poškodujete lošč, vrzite v posodo dve ali tri pesti surovih krompirjevih olupkov, jo napolnite z vodo in kuhajte toliko časa, da se olupki zmechčajo.

Olupke zavržite, vodo pa čez noč pustite v posodi - odstranila bo vso umazanijo.

Glasbene lestvice

- NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV
1. THE MOST BEAUTIFUL GIRL - Prince
  2. SCATTERED - The Kinks
  3. DOOP - Doop
  4. BABY, I LOVE YOU WAY - Big Mountain
  5. BREATH AGAIN - Toni Braxton
  6. SLEEPING IN MY CAR - Roxette
  7. STREETS OF PHILADELPHIA - Bruce Springsteen
- PREDLOGI
- WE WAIT AND WE WONDER - Phil Collins
YOU MUST BELIEVE ME - Eric Clapton
NOTHING BUT LOVE - Mr. Big

- LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELICASTNIH
1. PANDORINA SKRINJICA - Avia band
  2. IZ TVOJIH ROK BI STRUP POPIL - Robi Horvat
  3. GREMO V EVROPO - Čudežna polja
  4. NA VZHODU - Cappuccino band
  5. NE JOČI ZA MENOJ - Big ben
  6. VEDNO ISTE FACE - Lačni Franz
  7. HOJLA - Šuker
- PREDLOGI
- COPATA - Ahnkadabra
POGLEDALA GA JE V OČI - Panda
DOLGE IN VROČE NOČI - Victory

- LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE 5 KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF
1. BISER! SREČE - Čuki
  2. FANTOVŠKE OBLJUBE - Melos
  3. VEČERNI ZVON - Ans. Alojza Grnjaka
  4. POJDI Z MANO V GORE - Boris Kopitar
  5. ŽIVEMU ČLOVEKU SE VSE ZGODI - Prerod
  6. NA KRIŽNI GORI - Ans. Jevšek
  7. ROMPOMPOM - Ans. Rompompom
- PREDLOGI
- NE RECI NIKDAR - Slapovi
LECTOVO SRCE - Ans. Franca Miheliča
MAJSKA NOČ NA BLEDU - Alpski kvintet

Izpolnjene kuponice pošljite do četrtega, 12. maja 1994, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 6900 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

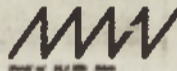
Kupon št. 18

Glasujem za skladbo:

- tuja
- domača
- narodnozabavna

Ime in priimek ter naslov

RADIO MV - MURSKI VAL - UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.30 Kabaret - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 2=2 in 3 in 4 - 18.00 MV-dur - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.50 Tržnica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.30 Alternativna oddaja - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nevelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.10 Panonski odmevi - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 Nedeljsko premišljevanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Gospodarstvo - 10.00 Poročila - 10.15 Evropa v enem tednu - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Bilo je nekoč - 17.30 Šport - 18.00 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Subjektivno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Tema popoldneva - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Iščemo za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 11.15 V živo o... - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodni farmi - 18.30 Poročila BBC-ja - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 To sem jaz - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC-ja - Vključujemo Radio Slovenija

SESTAVIL MARKO NAPAST	ZMAJŠKA NJE PRITISKA	GESLO FR. NEVO: LUCIJE ENAKOST	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC SELLECK	AVSTRUŠKI UN. ZGODOVINAR (ALOIS)	BRUS ZA KOSO	EVROPSKA DRŽAVA, NAŠA SOSEDA	IME VEČ PARTSKIH VLADARJEV
VELIKO INDUSTRIJSKO MESTO V ZDA							
SEBIČNI LJUDJE							
GONIČ KAMEL							
PLAČA STARIH SLOVANOV			GEN. SEKRE TAR OZN				
ANGLŠKI FILOZOF IN EKONOMIST (JOHN)			INDUSTRIJSKA RASTLINA		IDAHO		KRAJ V TIHOŠKI KRAJINI
EGIPČANSKO ROŽANSTVO						UNIČEVALKA ŽELEZA	REKA V SEV. NEMČIJI
ODPADNIK OD VERE							
AVTOMOBILSKA OZNAKA ŠPANJE		NIZOZEMSKA LUKA, ZNANA PO SIRU	MOLIBDEN				STARO IME ZA IRSKO
ZBOR SESTIH PEVCEV			SOBICA NA LADJI				MERA ZA RITEM
NEKDANJI MEDNARODNI JEZIK							RIM BOGINJA JEZE
ŽENSKA SPOLNA ŽLEZA							ČAČINOVČ RUDOLF
OKRAŠNA RASTLINA Z RDEČIMI CVETI							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodoravno: imperij, nervoza, Trianon, Eco, Olt, Rora, da, vu, maar, Erman, Nierere, C, Titov, Ital, VI, Juliana, Ariston.

SEJEM

3. MEDNARODNI SEJEM VZDRŽEVANJE TEROTECH & ENERGETIKA

MARIBOR DVORANE TABOR 10.-14.MAJ 1994

generalni sponzor

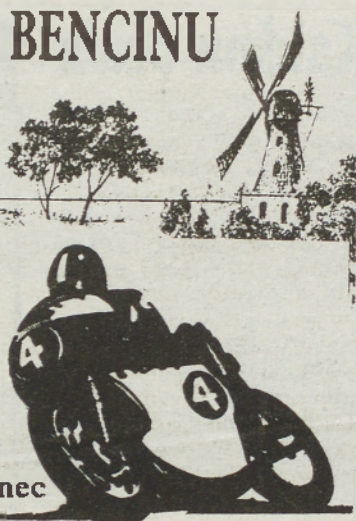
- vse vrste inalatjskega vzdrževanja
- sodobni načini vzdrževanja (tehnika in tehnologija)
- čiščenje in okolju prijazno vzdrževanje
- vse vrste inalatij, komunalna energetika
- ogrevanje, sanitarna tehnika, izolacija, gradbeni materiali
- varčevanje in racionalna raba energije, razsvetljava
- uporaba alternativnih virov energije
- razstava "NAŠ DOM" - vse za hišo, dom in stanovanje
- številna svetovanja in demonstracije
- na 30.000 m2 razstavlja 700 razstavalcev iz 19 držav

KI DIŠI PO BENCINU

INDIJA KOROMANDIJA,

3 Dr. Lojze Števanec

mal po potrebah in prispeval po svojih zmožnostih. Čeprav nihče ni natančno vedel, kako naj bi to bilo. Če se bomo vsi s tem strinjali, pa nas nihče ni spraševal, ampak smo to brez spraševanja in ugovorov verjeli.

Pod pritiskom te »modrosti« me je močno imelo, da bi mi nasprotoval in podvomil o modrosti in moralni neoporečnosti kralja, ki se ima za svoj položaj zahvaliti podedovanemu naslovu, ne pa lastnim osebnim kvalitetam. Še dobro, da sem se pravočasno ugriznil v jezik.

Pozneje sem o tem veliko razmišljal. Prišel sem do spoznanj, ki sem se jih na svojih poznejših potovanjih, če se je le dalo, držal. Z domaćini se, ko si v njihovi deželi, ni dobro prepričati, tudi če se z nekaterimi njihovimi navadami in nazori ne strinjaš. Stvari, ki ti ugajajo, pohvali, kar pa ti ni všeč, spregledaj in naj ostane takšno, kot je. Ker njim verjetno ustreza in so s takšnim, kot je, zadovoljni. Ne vsiljuj jim svojih meril in svojih prepričanj; tako kot ti misliš, da imaš pravico do svojih prepričanj, dopuščaj, da imajo tudi oni do svojih. Ne omalovažuj stvari, za katere se zavzemajo in jih gojijo, ker imajo prav gotovo vzrok za to, katerega ti ne dojemaj, in dopuščaj možnost, da ga ne razumeš, ker jih boš lahko prizadel in odbil, da boš kaj kmalu ostal sam, s svojim svetim prepričanjem in dobronamerno kritiko vred. Osama v tujni pa je zoprna stvar. Posebno se je potrebno izogibati konfliktom o politiki, ideologiji, veri... O vseh teh stvareh lahko imaš svoje mišljenje, lahko ga iz svojega stališča argumentirano zagovarjaš, vendar ga tujcu ne vsiljuj, še manj pa nasilno zatiraj njegovo prepričanje. Vzami ga z vsem spoštovanjem na znanje, čeprav dvomiš o njem; dopuščaj možnost, da z enako pravico on dvomi o tvojem prepričanju. Kar je zate črno, ni rečeno, da je črno tudi zanj. Drugačnost obstaja, pa če je to tebi prav ali pa ne. Dupo vej si, da nisi poklican, ko poslovno ali v lastno zabavo potuješ po svetu, da bi razširjal svojo resnico, ki ni pred-

met poslovne poti in je nihče prepričan ni željan.

Teh načel sem se držal in moram reči, da sem dobro shajal.

Peljal me je v muzej in mi pokazal kip Davida, Michelangelovo delo, na trgu mi je pokazal monumentalni kip orača, ki mu vlečejo plug štirje bik, katerim iz nozdrvi brizgajo razpršeni curki vode. Ob plugu se kot brazda obrača v pahljačastem curku voda in zlivja v okrogel bazen ob vznožju, kjer se zbirajo muzikanti, zabavneži, turisti in pote-puhi.

Verjetno načrtno me je nazadnje odpeljal v pristanišče, kjer je na veliki zaobljeni skali sproščeno sedela »morska deklica« in zasanjano gledala na morje. Kipar je dobil navdih v Andersenovih pravljicah in ga z enkratno milino in lepoto zilil v bron. »The Little Mermaid«, kot jo ljubče imenujemo, je privabljala številne turiste, ki so s fotoaparati »sključali« ob njej.

Poslovil sem se od dobrega Ol-sona, ki mi je dal vizitko (pozneje sem prebral, da je doktor socioloških znanosti) in mi zagotovil, da mi bo pomagal; če bi njegovo pomoč potreboval, ga lahko pokličem.

Nekako trdnjeje, samozavestno sem stopal po Cristian Gade proti Domus Medica, kjer sem zvedel, da je čas moje prakse že potekel. Kar stemnilo se mi je in mi vzelo sapo, da sem za trenutek onemel. Nato pa sem se hitro zbral in krčevito razmišljal, kako bi rešil nastali položaj. Že sem zinil, da naj mi zagotovijo nekaj dni bivanja na Danskem, da si priskrbim vizo za Nemčijo. Uradnica je medtem telefonirala. Med pogovorom, ki ga nisem razumel, se je nekajkrat ozrla name in se nasmejala. »It will be all right.« Vse bo v redu, je rekla na kratko. Pobrskala je po neki škatici, izvlekla kuverto in mi jo dala. »It is your pocket money.« To je vaša žepnina. Ob dveh popoldne imate vlak v Nykoping, kjer vas v bolnici čaka vaše mesto.

»Thank you! Good bye!« sem vzkliknil in s petinosemdesetimi kronami v žepu planil skozi vrata.

(Nadaljevanje prihodnjic)

POT NA VZHOD - INDIJA

Janez Jaklic 17

Izstopil sem iz majhnega japonskega kombija - lokalnega avtobusa, ki naju je skupaj s krošnjari in branjevkami pripeljal iz dvajset kilometrov oddaljenega Lahoreja. Zadovoljstvo, ki me je obhajalo, ker sva kljub železniškemu prevozu in veliki ponudbi dragih taksistov, ki so na vsak način hoteli prikriti resnico o poceni lokalnem prevozu, izbrala pravo pot, ni odtehtalo nelagodja. Znašla sva se v kraju Wagah, v bližini edinega kopenskega mejnega prehoda med Pakistanom in Indijo. Ravno tako kot se je spreminjala in stopnjevala nestrpnost med država-ma, se je spreminjal tudi režim

niki, in seveda izsiljevanju, ki je temu sledilo. Od vročičnih mislih, kaj in kje se je dogajalo z mojim nahrbtnikom tega dopoldneva, in panike, da bo carinik zdaj zdaj od nekod privekel vrečico, zavitek opija, me je zbolela glava. Pritisk je popustil tisti hip, ko nama je oficir čokoladne polti zaželel prijeten dan in srečno pot. Zakorakala sva po nikogaršnji zemlji proti Indiji.

Avtobus, ki ga je vozil bradat z modrim turbanom pokrit možki, je bil prazen. Poleg naju se je na njem peljal samo mladi angleško govoreči parček, ki se je stiskal na zadnji klopi. Praznina na avtobusu

bami v neprekinjen obroč. Močno sonce, ki se je lovilo po neštetih obokih in stolpičih in se od njih odbijalo, je še poudarjalo beščeno belo, v katero so bila odetja marmornata tla in fasade zgradb. Sredi jezera stoji kamnita kupa paviljon iz belega marmorja, katere streha in del sten je skladen iz posebno zlahčnih čipk, za katero je bilo porabljeno na tone bakra in stotine kilogramov zlata. Do tega templja, ki upravičeno nosi svoje ime, vodi pot. Na njem sta se srečavali dve slovesno oblečeni kači ljudi, od katerih se ena počasi približevala templju, druga pa se je iz njegove vrata. Dostop na otok sta strazila dva postavna bosonoga starca, obična v bele hlače in tuniko. Resnost in pomembnost njune namige sta poudarjali dolgi sivi brki, v zlato in baker okovani palci in dolgi krivi sablji. Vsakega, ki se je napotil proti izviru resnice, sta pozdravila s prklionom s turban ozaljšanih glav. Iz templja se je širil otožen zvok harmonike, ki ga je spramljalo vzdihovanje občanov. Svečano zasnan sem se s prklionem Vladom pomoščal s cvetjem okrašeno množico in se napotil proti viru glasbe in otobnega petja. Sredi templja je v ozadju duhovnik sede na tleh prepričljivo iz sveta knjige Sikhov obdan z izbranimi glasbeniki dabele. Časa je bilo le za bežen pogled v notranjost in za prklion svetih knjigi Granth Sahib, in že naju je sprotna vrata na konec pomoščala. Tu smo bili vsi brez izjeme, tudi tujci, deležni nekakšnega svetlega obhajila, ščepca riža. Nato smo se ob templju v procesiji vrtni na celino.

Mesto svetih voda se v ničemer ne razlikuje od običajnega indijskega mesta.

na mejnem prehodu. Tudi v tem primeru je držalo, da je »zlahča« raztrgana plahta. Spomnil sem se prejšnjega večera, ko je pakistanska množica na trgu v Lahovem s huronskim vplijem zahtevala: »Punjab je naš, Kašmir je naš...« Prav lahko bi se zgodilo, da bi bila meja zaprta.

Moji strahovi se niso uresničili. Seveda sva v pisarni majhne, a nove obmejne stavbe. Sicer prijazen pakistanski carinik, ki si je ogledoval potna lista, je postavil še bolj neprijetna vprašanja. Ko je pogovor nanesel na mamila in se je gospod, sicer z mojim dovoljenjem lotil nahrbtnika, so se na hrbtu pojavile potne srage. Pred očmi so mi stopile številne zgodbe o podtikanju mamil popotnikom, kar počnejo policaji, vojaki, cari-

je potrjevala vesti, ki so prihajale iz Punjaba. V deželi, ki so jo kulturna, verska in politična nasprotja pripeljala do vrelišča, so bili na dnevnem redu bombni atentati na avtobuse in umori poštarjev. Ti so sedaj raznašali novice v spremstvu vojakov kolesarjev. Najin cilj je bilo mesto Amritsar, središče Sikhov in središče še ne ustvarjene svobodne države Kalistan, za katero se miletantne struje Sikhov še vedno zavzeto bojujejo.

Bosonog sem se sprehajal ob velikem jezeru, umetnem bazenu, napoljenem s sveto vodo. Bazeni »nektarja« je dal mestu tudi ime Amritsar - Mesto svetih voda. Celoten prostor je pravzaprav ogromno dvorišče, sredi katerega je jezero, obdano s številnimi stav-

Na območju templja veda poseben red. Na nekaterih pravnih so naju opozorili že pri vstopu, kjer sva morala pustiti prtljago in oblačila, na druge napake v obnašanju pa so naju dobrohotno opomnili verniki v templju. Celoten promet v svetišču poteka v smeri urnega kazalca. Prav tako velja za nesposobnost, če zlati stavbi na jezeru pokažeš gola stopala in hrba. Pravi božji rop pa je, če nekdo prinese v tempelj alkohol in tobak.

Nadaljevanje prihodnjic

NADA,

Ferdo VRNI SE 3 Godina

»Pojdi na podstrešje. Potegni se za požarnim zidom v seno nač hlevom. Tam te ne bo iskal. Siroče! Kaj je naredil s teboj?« Mesto v senu se je zdelo tudi Nadi in Sonji varno. Stekli sta po lesenih stopnicah na podstrešje, ki je bilo prepreženo s tramovi. Opečnato streho so nosile stare potemnele late, povsod pa so pajki imeli razpete velikanske mreže.

Prodrali sta v temno in smrdljivo notranjost, dokler se nista dotpali do požarnega zidu in nato do mesta, kjer se je z leti zid skrhal, kar je babica, kakor vse hibe v hiši, dobro poznala. Ne bi bila hišica tako očuvana, če ne bi bila pozorna na vsako luknjico v strehi, skozi katero bi našla pot razjedajoča deževnica.

V senu sta izkopali rovd, v katerega naj bi se Nada potegnila in se zadelala, če bi bila nevarnost. Dokler pa Mirka ne bo, ni treba, da tiči v luknji, ampak lahko posesti v varni razdalji od podstrešnega okna, od koder se vidi na cesto, po kateri bo gotovo pridival. Še bo imela čas, da se umakne.

Sonja ji je prinesla kosilo. Nada je imela na kolenih pladenj, na njem pa krožnik z juho, krožnik s praženim krompirjem in kosom svinjskega hrbta. Sedeli sta vsaka na svojem tramu. Smrad na podstrešju sta poznali iz otroških let, ko so se tu otroci skrivali. Nadi je po prestatnem strahu in ker je največja nevarnost le minila, kosilo uživalo.

»Ne grem več k njemu,« je rekla Sonji in se s tem skušala sama pred seboj nekako sprostiti.

»Kam boš pa šla?«

»K njemu nikoli več.«

»Kaj bo pa z deco?«

»Kako pa naj ležem še kdaj k njemu v posteljo? Kaj je delal z menoj! Davil me je in hodil po meni. Nikdar mu tega ne bom odpustila.«

Tistega, da ji je tudi pljuval med noge, ni povedala. Molčala bo o tem, razen če se bo on hvalil. Osramotil jo je, kakor da bi bila vlačuga.

»Kaj vse se odpušča,« je menila Sonja.

»Odidem. Otroka naj ima. Odsila bom v kraje, kjer me ne bo nihče poznal. Gnusi se mi zdaj bolj kakor kdajkoli prej. Ne maram ga več gledati in ne slišati. Še tisti kup mark, ki jih ima in jih moram čuvati, naj sam posuše. Zaradi njih sem živel vedno v strahu. Kakšno je to življenje. Otroka bom seveda prišla pogledat, tega mi ne bo mogel prebrani. Ne bosta me pozabila. Razumela me bosta, ko odrasteta. Razumela me bosta.«

Sonja je pustila, naj govori, več ko bo govorila, bolj se bo olahkotala. Čim več bo povedala, tem laže ji bo. Kar pa bo v resnici storila, ko se bo umirila, bo gotovo nekaj drugega. Prestrašena je in pretepena. Treba bo samo, da mine čas, pa bo seveda rada na marsikaj pozabila.

Nada še ni končala s kosilom, ko se je na cesti pokazal rdeči kadet, ki se je bližal Dominkovi hiši, kakor da bi ga nosil vihar. Zdelo se je, da mu je cesta pretresna in Dominkova dvoriščna vrata preozka.

»Mirko!« je zašepetala Sonja, kakor da bi se bala, da jo bo slišal. Zgrabila je pladenj, da so krožniki udarili drug ob drugega, v tem pa je Nado kar odneslo v notranjost podstrešja. Potegnila se je v seno in se zadelala.

Sonja je pohitela s podstrešja, da je ne bi v prekliti prestregel Mirko. Če jo sreča s pladnjem, bo Nado odkril. Če ne drugega, lahko Sonjo prisili, da mu pokaže skrivališče, ker je vsega zmožen.

Ko je pritekla v kuhinjo, je babica pograbila krožnike in jih pometala v pomivalno korito. Začela je pomivati posodo, Sonja pa je sedla za mizo. Skušali sta zabrisati sledi, da sta kaj v zvezi z njegovim početjem. Kar najbolj ravnodušno sta se skušali pripraviti na njegov prihod. Ne moreta vedeti, kako daleč ga bo zaneslo, saj lahko počne, kar se mu bo zljubilo. Brez moči sta in brez varstva. Ta nemoč je pri Dominkovih ženskah od nekdanj usodno pričujoča.

Cez nekaj trenutkov je zaloputnil s preklitim vrati, da se je hišica stresla. Kakor da bi bil hotel reči, naj Dominkovice vedo, da prihaja on. V vrata v kuhinjo je sunil, da so se naglo odprla in napravil nekaj oblastnih korakov. Pustil jih je odpra. Obe ženski sta skušali napraviti vtis, da ju je njegovo divjaštvo presenetilo. Molče sta ga gledali.

»Kje je?« je zagrmel. Po glasu se mu je poznalo, da se ne bo šalil. Babica je nehala pomivati in se je obrnila k njemu.

»Koga iščeš?« Skušala je prikriti strah, se napraviti užaljeno in nevedno. Bila je gospodar v hiši in se ni pod svojo streho nikoli prepustila tuji volji, čeprav je bila ženska. In prav zato, ker je bila ženska, je Mirko čutil, da lahko dela, kar hoče, resnično lahko počne, kar se mu zljubi.

»Preklete babe, ne delajte se več iz mene norca. Za vso njeno

kurbarijo ste ves čas vedeli in me pustili, da sem bil pred svetom norec. Kam sta jo skrili?«

Babica pa skuša obdržati nedolžni videz.

»Ne vem, koga iščeš. Sicer pa ne vpij. Nisi v svoji hiši.«

»Dejal bom, kar bom hotel.«

»Ne, ne boš. Tu ne boš,« je z grozečim mirom rekla babica.

»Dokler bo Nada tu skrita, bom delal, kar bom hotel. Če bo treba, bosta vedve obe scali kri.«

»Ven se poberi,« je skušala babica v svoji nemoči kljubovati grozljivemu nasilju.

»Nada je vaš rod. Ničvreden, prekleti Dominkov rod.«

»Našega roda ne blati in ne preklinjaj,« je zagrozila babica. »Ni Nada hodila za teboj, ti si prišel za njo in si pred njeno materjo, pred mojo, Dominkovo hčerko klečal in prosil zanjo. Si pozabil? Ta na tem mestu, kjer stojiš, si klečal. Jaz sem bila zraven. In takrat, ko si enih posranih hlač ne bi imel, če ti jih ne bi kupila strina Treza.«

»Tiho,« je usekal, a poznalo se mu je, da ga je zadel v živo.

Sonja je ob junaskem držanju babice prišla k sebi, posebno ker je Mirko popuščal.

»Nihče ne bo pred teboj tiho.«

»Nado skrivata.«

»Šla bom po sosede,« je vztrajala Sonja in vstala. Mirko se je čutil ogroženega. S sosedi ne bi imel rad več posla. Orlovček je dovolj vznemirjen njemu v škodo. Stopil je pred njo. Sonja je bila prepričana, da jo bo zgrabil, če bi hotela iz kuhinje. Rekla mu je:

»Nada lahko pride k nama, kadar hoče. Če nima mesta tam, kjer ga ima pravico imeti, ker si je tisto hišo zaslužila, lahko pride sem domov. Vrata ji bodo vedno odprta.«

»Nobena vrata ji ne bodo odprta razen tistih, ki jih bom jaz odprl. Razbil ti bom gobec in zraven še vso to vajino berajočo.«

»Samo dotakni se česa, pa boš videl,« se je uprla babica. »Je bič, ki bo veskal po tebi. Ti misliš, da ga ni, pa je. Tvoje marke te pri trtu ne bodo obranile. Ne hodo te zveličale.«

»Z mojimi markami bom ves Orlovček obrnil s strehami navzdol, kaj ne bi te berajoče.«

»Pascal se boš, ne obrnil. Zmešanec,« je rekla Sonja.

»Kdo je zmešanec?« Ta žalitev ga je užgala. Najteže je prenašal, kadar ga je kdo poniževal.

»V miru naju pusti,« je skušala babica s svojo večno mehko ublažiti napetost.

»Ti nisi nič boljša od Nade,« je vpil na Sonjo. »Obe sta kurbi.«

Ob tem pa je babico užgal. Vzkliknila je in pokazala na vrata.

»Ven, marš ven.«

Sonja je osupnila. Babice tače še ni videla. Tudi Mirka je kljub besu njen izbruh presenetil. Vsi so bili navajeni drugačne babice, vedno polne nekake globoke ljubezni do vseh ljudi. Vsako stvar, čeprav je bila ostro naperjena proti Dominkovic, je sprejemala z ljubeznijo, ki ni bila samo od Boga (babica je bila namreč pobožna), ampak jo je zajemala iz svojih posebnih odnosov do ljudi.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Prometna (ne)varnost

Pozor, traktor prihaja!

Koliko traktorjev je v naši pokrajini, tega najbrž ne ve nihče, saj vsi ti delovni stroji niso registrirani; med traktorje pa štejejo tudi enosone »traktorje«. Najbrž ne bomo pretiravali s tole trditvijo: v povprečju pride na posamezno podeželsko gospodinjstvo en traktor.

Traktor je izpodrinil kravjo in konjsko vprego, saj le tu in tam vidimo, da voz ali plug vleče katera od njiju. Traktor je koristna zadeva, če ga pravilno upravljamo in uporabljamo. Žal pa vselej ni tako, sicer ne bi imeli podatkov o nesrečah.

V lanskem letu je bilo v Pomurju 337 prometnih nezgod s telesnimi poškodbami in 32 nezgod, ki so se končale s smrtjo. Največ (272) nesreč so povzročili vozniki osebnih avtomobilov, potem kolesarji (28), vozniki koles z motorjem (25), vozniki motornih koles (15), vozniki tovornih avtomobilov (13), vozniki traktorjev (9), pešci (5) in vozniki avtobusa (2).

Število traktoristov – povzročiteljev prometnih nesreč – ni veliko. Je pa nekoliko večje kot leto prej. Treba pa je spomiti, da traktor ni pred-

vsem cestno, ampak »njivsko« vozilo, zato se nesreče dogajajo predvsem (?) tam, vendar jih ne štejejo med prometne, ampak delovne nesreče. In prav temu – ravnanju s traktorjem pri delu – velja tole novinarjevo razmišljanje. Ne dovolimo, da bi nas stroj spravil v grob!

Pravimo, da nesreča nikoli ne počiva! Najbrž je to res. Res pa je tudi, da jo večkrat sami izzivamo in preseneča, da se jih ne zgodi še več. Saj sami veste: velikokrat sedi za krmilom možakar, ki diši po šmarnici; nemalokrat ima traktorist, ki sedi za volanom, na nogah sedečega otroka (sinka, vnuka...); velikokrat zavore ne delujejo ali pa delujejo slabo, zato večkrat parkiran traktor zdrsi po pobočju navzdol 0... Vsi traktorji tudi nimajo kabine oziroma varnostnega loka. Pa kaj bi nival, ko pa vsi dobro vemo,

kako je z nekaterimi jeklenimi konjički in njihovimi vozniki

Samo delo s traktorjem gre hitro, a previdnost je mati modrosti! Previden moraš biti (in ne podcenjevati svojih moči in sposobnosti) zlasti pri delu (oranju, brananju itd) na goričkah in drugih pobočjih in vzpetinah na drugih območjih, denimo vinogradniških, saj ni malo zgledov, ko vinograde »prekapajo« z oranjem.

Traktor je nevaren tudi na domačem dvorišču. Zgodilo se je namreč že veliko nesreč, ko je nepreviden voznik med splelvanjem iz garaže, med obračanjem ali med vzvratno vožnjo zadel ali naletel na kate-rega od družinskih članov in na tak način je bilo tudi že nekaj smrtnih žrtev, zlasti otrok.

Morda še tole: tako kot pešec, motorist, avtomobilist... mora biti tudi voznik traktorja previden, pa tako tudi, ko zavija z njive ali domačega dvorišča na cesto. So traktoristi, ki na to pozabljajo!

Š. S.

Zgodilo se je...

Prvomajski prazniki v Pomurju žal niso minili brez prometne žrtve. V ponedeljek, 2. maja, ob 10.25 se je Ivan Antolščič iz Petišovca peljal proti Lendavi. Pri starem kopališču Terme v Petišovcih je začel prehitovati kolesarja Istvana Gerencserja iz Petišovca, ki pa je tedaj nenadoma zavil na levo, proti kopališču. Voznik osebnega avtomobila, kljub zaviranju, nesreče ni uspel preprečiti; kolesarja, ki ga je zadel prednji del vozila, je vrglo v vetrobransko steklo in nato v občestni jarek, kjer hudo poškodovan obležal – in umrl.

Predzadnji torek, 26. aprila, ob 12.45 se je Dejan Krpič iz Moravskih Toplic peljal po magistralni cesti iz Murske Sobotice. Pri odcepu, ki vodi doma za ostarele v Rakičanu, je zavil na desno. Tedaj pa je po kolesarski stezi pripeljal mopedist Marjan Erjavec iz Beltincev. Avtomobilist mu je zaprl pot in vozili sta trčili. Hudo poškodovanega Erjavca so prepeljali v bližnjo bolnišnico.

Huda nesreča na avtocesti

Beli Balajcu tri leta zapora

Poročali smo že o hudi prometni nesreči, ki se je zgodila 2. januarja letošnjega leta. Tedaj je osebni avto Mercedes, ki ga je vozil 41-letni Bela Balajc iz Čikečke vasi (in ne iz Murske Sobotice, kot smo tedaj zapisali) na avtocesti v bližini izstopne postaje proti Celju trčil v osebni avto, s katerim se je peljal pravilno po svojem voznem pasu Boris Paternost. Po trčenju so umrli voznik, njegova dva otroka, medtem ko se je žena hudo poškodovala. Balajca so kmalu zatem priprli. Tudi zdaj, ko je bila izrečena sodba, je bilo sklenjeno, da ostane še naprej v priporu, ker pomeni, da je sodišče zavrnilo varščino. Na enoti temeljnega sodišča v Celju so ga spoznali krivega povzročitelja hude prometne nesreče iz malomarnosti (voznik je prehitel vozila, čeprav so mu prihajala vozila tudi nasproti) in ga obsodili na 3 leta zapora, hkrati pa so izrekli varnostni ukrep prepoved vožnje vozil B-kategorije dve leti po prestani kazni. Sodba še ni pravomočna.

Š. S.

Rudiju Leinerju v spomin 1944 – 1994

Bila je nedelja, 17. aprila. Kot vsako nedeljsko jutro, je tudi tistega usodnega dne zavonil telefon. Bil je prijazen Rudijev glas: »Lajči, greva kolesarit!« – »Kaj pa vreme?« sem ga vprašal. »Nič se ne boj, danes ne bo deževalo, kolesarit pa gremo po novi progi,« mi je dobre volje odvrnil.

Odpeljali smo se. Bili smo trije. Kolesarili smo kot mnogokrat prej. Kolesa so se neutrudno vrtela. Jasno jutro se je kmalu prevesilo v deževno aprilsko dopoldne. Po krajšem počitku smo se odločili, da bomo kljub dežju nadaljevali vožnjo proti domu. Doma so nas nestrpno pričakovali s kosilom, še posebno Rudija. Njega je čakalo doma majhno presenečenje, saj je imel tisto nedeljo god. A domov se ni več vrnil. Bil je samo trenutek, ko je omahnul s kolesa, in njegov glas je za vedno onemel.

Prizadevali smo si, da bi ti po svojih močeh pomagali, prišla sta policijska patrulja in zdravnica... Nismo hoteli verjeti kruti resnici, da je prenehalo biti tvoje plemenito srce.

Tiho in hitro, prehitro si odšel od svojih prijateljev. Bil si poln moči in energije. Pred kratkim si praznoval 50. rojstni dan. Bil si predsednik občinske zveze strelskih družin in govoril si o načrtih o strelišču. Kot tajnik KK-kluba si prispeval svoj delež za grajno oziroma prenovitev štiristeznega kegljišča v Lendavi. Ob otvoritvi si bil vesel in ponosen.

Vsi, ki smo te poznali, vemo, s kakšno ljubeznijo in predanostjo si opravljal svoje naloge. Ob delu si za vsakega našel lepo in toplo besedo. Znal si svetovati, pomagati in spodbujati. Razdajal si sebe, da bi osrečeval druge ljudi.

Rudi, tvoja življenjska pot ni bila lahka, vendar si težave in ovire premagoval s trdnim in vztrajnim delom. Doštudiral si in ostal ves čas zvest podjetju Nafta, kjer si opravljal pomembne naloge. Nazadnje si bil direktor strojnega sektorja. Sodelavci so te imeli radi, tako kot ti njih. Do slehernega si bil človek – človek, ki zna prisluhniti in svetovati. Življenjska pot te je zanesla tudi v politiko. Opravljal si več pomembnih funkcij in zaradi svojega poštenega in nesebičnega dela si postal predsednik skupščine občine Lendava. Ostal si enako delaven, zagnan in prijazen ter vsem dostopen. Po izteku mandata si se vrnil v Nafto, kjer si ostal vse do svoje prezgodnje smrti.

Po napornem delu v podjetju si se ukvarjal s športom. Bil si aktiven športnik – tekmovec v streljanju in kegljanju. Ni bilo tekmovalja ali srečanja, kjer te ne bi bilo. Zadnja leta si mnogo svojega prostega časa posvetil kolesarjenju. Z velikim veseljem si si kupil kolo in drugo opremo; znal si uživati na svojem kolesu in v lepota neokrnjene narave. H kolesarjenju si spodbujal znance in prijatelje.

Kruta je usoda, ki te je, dragi Rudi, izrgala tvoji ženi in hčerka, saj si bil ljubeč in razumevajoč mož ter skrben oče. Tvoj odhod je povzročil veliko vrzel v tvoji družini in veliko bolečino tudi med prijatelji. Pogrešamo tvoj vedno nasmejani obraz, tvoje šale in optimizem pri reševanju še tako velikih problemov. Najbolj pa te pogrešajo tvoji najdražji, ki si jih zapustil nenadoma, tiho in skromno, tako kot si sam živel.

LAJOS HORVATH

FLORIJANOVO – V Žižkih imajo kapelico, posvečeno sv. Florijanu, zaščitniku gasilcev. V prejšnjih letih je bilo v nedeljah pred njegovim godom klasično prošenje, v nedeljo, 1. maja, pa se je sešlo še 120 gasilcev iz skoraj vseh društev lendavske občine, ki so se tako udeležili verskega obreda ob godu svojega zaščitnika. Obreda, ki sta ga vodila črenšovska kanonik in dekan, se je udeležila množica ljudi. Pridigar je poudaril, da ima tako slavje ne le verski, ampak tudi vseh ljudski pomen, saj se srečujejo gasilci iz raznih krajev, pa sorodniki in znanci ter se na ta način krepijo človeške vezi. Navada je, da se po prošenju srečajo na slavnostnem kosilu na posameznih domačijah. Za okrepljeno pa so poskrbeli tudi gasilci iz Žižkov in svoje stanovske tovariše pogostili. – Fotografija: Š. S.

Pojasnilo

V prejšnji številki smo objavili pogovor z nekdanjim izgnancem Milanom Šafrenom. Novinar je zapisal, da »od države ne pričakuje kakega gmotnega nadomestila, bolj mu gre za moralno priznanje«. Ta trditev pa, kot je pisno sporočil izgnanec, povsem ne drži, kajti izgnanci zahtevajo tudi odškodnino!

Atletika

Grabar prvi

V Celovcu je bil mednarodni atletski miting, kjer se je zbralo 150 atletov iz Avstrije in Slovenije. V teku na 10.000 m je sodeloval tudi član TS Radenske Geza Grabar in z rezultatom 30:56,20 zasedel prvo mesto. Tekmovanje je šlo za prvenstvo avstrijske Koroske.

Karate

Reckova prva

Na Reki je bilo drugo mednarodno tekmovalje v karateju. Sodelovalo je 318 tekmovalcev in tekmovalk iz Italije, Madžarske, Slovenije, Slovaške in Hrvaške. Med njimi so bili tudi tekmovalci in tekmovalke Karate kluba Murska Sobotica in se lepo odrezali. Rezultati – kate: ml. deklice: 1. Recek, 3. Husar; ml. dečki: 2. Skandali; st. deklice: 2. Zadravec, 3. Gaber; st. dečki: 4. vrečič; kadeti: 2. Klemenčič, 3. Husar; Borbe – 75 kg: 3. Husar. Ekipa Murske Sobotice je zasedla tretje mesto z enakim številom točk kot zmagovalci Slovenija. (DS)

Namizni tenis

Arcont uspešen

V prvem krogu končnice v prvi državni namiznoteniški ligi je Arcont iz Radgone po dobri igri vseh igralcev premagal TAM iz Maribora. Olimpija iz Ljubljane pa je brez težav premagala Potrošnik iz Murske Sobotice.

Rezultati – Arcont: TAM G. V. 4:2 (R. Smrekar : Grbič 2:1, Rihtarič : Revisz 0:2, Komac : Plohl 2:0, R. Smrekar-Komac : Revisz-Plohl 1:2, R. Smrekar : Revisz 2:0 in Rihtarič : Plohl 2:1). Olimpija : Potrošnik 4:0 (Ignjatovič : Benkovič 2:0, Škafar : Unger 2:0, Lasan : benko 2:0, Ignjatovič-Škafar : Benko-Benkovič 2:0).

M. U.

18. SLOVENSKI AVTOMOBILSKI SALON '94

LJUBLJANA, 7. - 15. MAJ 1994

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE
7.-14.5., 10⁰⁰ do 21⁰⁰; 15.5., 10⁰⁰ do 19⁰⁰

v s o ž i t j u z a v t o m o b i l o m

šport

Prva državna nogometna liga

Mura : Maribor 1:1 (1:0)

Murska Sobota - Igrišče Mure, gledalcev 5.000. Sodnik: Tivold (Kranj). Strelci: 1:0 Gliha (33), 1:1 Širec (89). Mura: Boškovič 8, Cifer 7, Slavc 7, Brežič 7, Ilič 8, Breznik 7, Issaev 7, Belec 7, Gliha 7, Bakula 8, Kokol 7 (Krančič -).

Krka Novoterm : Potrošnik 0:3 (0:2)

Novo mesto - Igrišče Krke Novoterma, gledalcev 400. Sodnik: Novarič (Maribor). Strelci: 0:1 Božič (23), 0:2 Šarkezi (43), 0:3 Džafič (58). Potrošnik: Stankovič 7, Godina 6, Jančič 7, Božič 7, Jengurazov 6, Šarkezi 7 (Hartman -), Kosič 6, Baranja 7, Cener 7, Milošević 6 (Črnko), Džafič 6.

Druga državna nogometna liga

RCS Gramatex : Rudar (T) 3:1 (2:0)

Turnišče - Igrišče RCS Gramatexa, gledalcev 300. Sodnik: Globočnik (Kranj). Strelci: 1:0 Vörös (13), 2:0 Vörös (37), 3:0 Ropoša (57), 3:1 Turšič (81). RCS Gramatex Turnišče: Stamenkovič, Ternar, Albin Lackovič, Pucko, D. Lebar, Mujdrica, Dominko, Albert Lackovič, Vori, Lacko (Ropoša), Vörös (G. Köves).

Triglav : Nafta 0:2 (0:1)

Kranj - Igrišče Triglava, gledalcev 200. Sodnik: Turščak (Koper). Strelci: 0:1 Zver (35), 0:2 Šabjan (59 - 11 m). Nafta: Limani, Pal, Baša, Novak, Žalik, Drvarič, Hranilovič, Šabjan, Herceg, Zver, Ferletič.

Tretja državna nogometna liga

Pobrežje : Trigotrans 2:1 (2:0)

Maribor - Igrišče Pobrežja, gledalcev 100. Sodnik: Vozlič (Kristan vrh). Strelci: 1:0 Mohorič (20), 2:0 Petrovič (29), 2:1 Poredoš (64). Trigotrans Ižakovi: Maučec, Kolman, Vori, Baša, Vučko, Poredoš, F. Smodiš (Nedelko), S. Smodiš, Zrim, Šebjan, Gruškovnjak (Forjan).

Državna nogometna liga za ženske

Armex : Logo Les 1:6 (1:3)

Ivančna Gorica - Igrišče Ivančne Gorice, gledalcev 50. Strelci za Logo Les Ižakovec: Korpičeva 4 ter Šemnova in Balekova po enega. Logo Les Ižakovi: Perša (Kitec), Verner (Nagy), Lepoša, Kučko, Denša, Balek, E. Horvat, Gyöfi, Korpič, Podnar (M. Horvat), Semen.

Pokal Beltransu

Na tradicionalnem prvomajskem nogometnem turnirju, ki ga organizira NK Beltrans iz Veržej, so sodelovala štiri moštva. Rezultati: Beltrans : Vesna Ljutomer 2:1, Puconci : Dokležovje 5:0, Vesna : Dokležovje 2:1 in Beltrans : Puconci 7:0. Vrstni red: 1. Beltrans, 2. Puconci, 3. Vesna, 4. Dokležovje.

Ni bilo pravih rešitev

V športni napovedi št. 9 med našimi reševalci ni bilo pravih napovedi. Pravilna rešitev je naslednja: Mura : Maribor 0, Krka : Potrošnik 2, Gramatex : Rudar (T) 1, Triglav : Nafta 2, Dravinja : Beltrans neodigrano, Pobrežje : Trigotrans 1, Bistrica : Mostje 0, Renkovci : Odranci 0, Dobrovnik : Kobilje 1, Nedelica : Hotiza 2.

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 10 sodeluje Štefan Maučec, fizioterapevt pri Nogometnem klubu RCS Gramatex iz Turnišča. Prognoziral je takole:

Table with 2 columns: Pari (Matches) and Nap (Predictions). Lists matches like 1. POTROŠNIK : Istragas, 2. Koper : MURA, etc.

Table titled 'ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 10' with 2 columns: Match number and Prediction. Lists matches like 1. POTROŠNIK : Istragas, 2. Koper : MURA, etc.

Izpolnjene lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 7. maja 1994. Pri žrebanju bomo upoštevali 8 pravih napovedi.

Primek in ime ter naslov

I. SNL

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists teams like Olimpija, MURA, Maribor, Publikum, Gorica, POTROŠNIK, Koper, Živila, Izola, Rudar (V), Optimizem, Primorje, Cosmos, Istragas, Mavrica, Krka.

II. SNL

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists teams like Gaj, Korotan, GRAMATEX, NAFTA, Piran, BELTRANS, Šmartno, Zagorje, Dravinja, Domžale, Slavija, Steklar, Št. pivov., Rudar (T), Triglav, Medvode.

III. SNL - vzhpd

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists teams like Drava, Aluminij, Kovinar, Papirničar, Zalec, Dravograd, Kob Ford, Svoboda, Sl. Gradec, Pohorje, Rače, Impol, Pobrežje, TRGOTRANS.

Ženska nogometna liga

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists teams like LOGO LES, Vrhnika, Krim, Dolič, Jarše, Koper, Armex.

I. MNL MS

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Bakovci, Tigop, Emal, Bogojina, Cankova, Vesna, Goričanka.

Rezultati - 21. kolo

Table with 3 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists results for Goričanka, Remet-M. Sloga, M. Sloga, Grad, Rakičan, Gančani, Čarda, Serdica.

II. MNL MS

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Puconci, Križevci, Bratanci, Šalovci, Filovci.

II. MNL MS

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Puconci, Bratanci, Tromejnik, Apače, Hodoš, Šalovci, Prosenjak, Tešanovci, Križevci, Rotunda, Filovci.

NOGOMETNI KOMENTAR

Na derbiju pet tisoč gledalcev

V štiriindvajsetem kolu prvenstva v prvi državni nogometni ligi je bil v središču zanimanja ljubiteljev nogometa derbi med Muro in Mariborom. Sicer pa so bili z delitvijo točk zadovoljni tako pri Mariboru kot Muri. Nogometaši beltronskega Potrošnika so gostovali v Novem mestu pri zadnji srečanju je bilo vredno naziva derbija, saj sta moštvi prikazali dober nogomet s številnimi razburljivimi trenutki. Sobočani so imeli v prvem polčasu nekoliko več od igre in tudi dosegli vodeči zadetek. Bakula, ki je bil eden najboljših igralcev pri Muri, je pobegnil obrambi gostov po levem križu, lepo podal žogo v kazenski prostor prostemu Glihi, ki je premagal vratarja Dabanoviča. Zelo razburljiv je bil drugi polčas. Sobočani so z obrambno taktiko omogočili Mariborčanom, da so večji del tekme napadali, vendar pa so si s hitrimi protinapadi ustvarili več zrelih priložnosti za gol, ki pa jih žal napadalcem niso izkoristili. To jim je preprečil odlični vratar Dabanovič. Naj-

lepše priložnosti za gol so imeli Gliha, Bakula in Kokol. Škoda, da so Sobočani dobili izenačujoči gol dobro minuto pred koncem tekme. Sicer pa so bili z delitvijo točk zadovoljni tako pri Mariboru kot Muri. Nogometaši beltronskega Potrošnika so gostovali v Novem mestu pri zadnji srečanju je bilo vredno naziva derbija, saj sta moštvi prikazali dober nogomet s številnimi razburljivimi trenutki. Sobočani so imeli v prvem polčasu nekoliko več od igre in tudi dosegli vodeči zadetek. Bakula, ki je bil eden najboljših igralcev pri Muri, je pobegnil obrambi gostov po levem križu, lepo podal žogo v kazenski prostor prostemu Glihi, ki je premagal vratarja Dabanoviča. Zelo razburljiv je bil drugi polčas. Sobočani so z obrambno taktiko omogočili Mariborčanom, da so večji del tekme napadali, vendar pa so si s hitrimi protinapadi ustvarili več zrelih priložnosti za gol, ki pa jih žal napadalcem niso izkoristili. To jim je preprečil odlični vratar Dabanovič. Naj-

Gostje so bili ves čas boljše tekme, tako da njihova zmaga ni bila vprašanje. Zmagali so tudi nogometaši Gramatexa v Turnišču na srečanju s trboveljskim Rudarjem, čeprav so domačini nastopili oslabljeni, brez štirih standardnih igralcev: S. Lebarja, Kövesa, Rousa in Novaka so zmagali brez posebnih težav. Nogometaši Trigotransa iz Ižakovec so v Mariboru igrali izredno pomembno tekmo v boju za obstanek v ligi s Pobrežjem. Kljub dobri igri in številnim priložnostim za gol so Ižakovčani ostali brez točk in se tako znašli v nezavidljivem položaju na lestevici. Novo zmago so dosegle nogometašice Logo-Lesa iz Ižakovec. V zaostali tekmi so v Ivančni Gorici premagale Armex in se tako še bolj utrdile v vodstvu na lestevici, saj vodijo kar s 6 točkami prednosti in so si tako že zagotovile naslov prvakinj. Feri Maučec

Preskakovanje ovir Jože štiftar drugi

Začela se je letošnja tekmovalna sezona v jahalnem športu. Ekipa KK Murska Sobota Grad Rakičan se bo letos udeležila 15 klubskih turnirjev, 5 turnirjev za pokal Slovenije ter sodelovala na 3-dnevem državnem prvenstvu, na nekaj turnirjih v tujini in z veliko motivacijo na domačem mednarodnem turnirju, ki bo 11. in 12. junija v rakičanskem parku. Na otvoritvenem turnirju v Komendi so nastopili s 6 konji. V kategoriji A-1 (1,00m) je Mojca Horvat (Lucy Boy) končala tekmovalje brez kazenske točke, Tomaž Horvat (Donna Carara) pa s 8 kazenskimi točkami. V kategoriji A-2 (1,10m) je Jože Štifter (Melody) zasedel drugo mesto. Katja Bogataj (Juran) je bila sedma, Katja Šajnović (Black Barri) štirinajsta, Marjanca Zrim (Hallag) petnajsta in Mojca Horvat (Lucky Boy) devetindvajseta. V kategoriji L (1,20m) je bil Jože Štifter (Melody) deseti, Katja Šajnović (Black Barri) šestnajsta, Marjanca Zrim (Hallag) enaindvajseta in Katja Bogataj (Juran) dvaindvajseta. V nedeljo bo tekmovalje v Gotovljah.

Nogomet Pande zmagovalke

Ženski nogometni klub Pande iz Gornjih Petrovec je pripravil prvomajski nogometni turnir. Rezultati: Vrhnika : Novošped 1:1, Pande : Carioke 9:1, Pande : Vrhnika 5:2, Novošped : Carioke 6:0, Vrhnika : Carioke 7:0 in Pande : Novošped 8:1. Vrstni red: 1. Pande, 2. Vrhnika, 3. Novošped, 4. Carioke.

I. ONL Lendava

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Bistrica, Polana, Mladost, Renkovci, Dobrovnik, Nedelica.

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists results for Renkovci, Mladost, Črenšovci, Kobilje, Dobrovnik, Odranci, Hotiza, Polana, Nedelica, Bistrica, Olimpija.

II. ONL Lendava

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Zvezda, Lakoš, Graničar.

Table with 5 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists results for Panonija, Lakoš, Nafta B, Žitkovci, Zvezda, Kapca, Graničar.

Hokej na travi

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Lek Lipovci, Triglav, Železničar.

Atletika

Table with 2 columns: Resultat and Kolo. Lists results for teams like Lek Lipovci, Triglav, Železničar, Pomurje, Predanovci.

Konjske dirke Tri zmage Marka Slaviča

V Lenartu so bile kasaške dirke. Lep uspeh so dosegli tekmovalci KK Ljutomer. Najuspešnejši je bil Marko Slavič mlajši iz Kladovec, ki je dosegel tri zmage in najhitrejši kilometri čas v zadnji dirki Scurryjem Lobelom 1:18,7. Poleg Scurryjem Lobelom je zmagal še tudi Scurryjem Lobelom (1:21,6) in Albatrosom (1:25,0) v peti dirki. Prvo mesto je zasedel v drugi dirki. Marko Slavič starejši je bil med dveh letnikov z Ivelino Lobel drugi, Jože Sagaj pa z Duratom (1:19,2) v zadnji dirki tretji. Četrto mesto so zasedli: Aliska (Jureš) v tretji dirki, First Lady (Slani) v četrti dirki, Lawshy (Spindler) v peti dirki in Fena (Seršen) v šestih dirki. (NS)

Judo Alpe Panonija

V Matersburgu v Avstriji je bilo drugo tekmovalje za pokal Alpe Panonija. Lep uspeh so dosegli Pomurci. Pri dečkih je v kat. do 20kg zmagal Živko (Le.). Rantigaj (MS) je bil v kat. do 45kg drugi. Tretje mesto so zasedli: Zlatar (33kg), Lesjak (45kg), L. Cikajlo (60kg) in Horvat (nad 60kg), vsi Murska Sobota. Med mladinci je v kat. do 71kg zmagal Mazouzi (MS), Pavlič (MS) je bil v kat. do 65kg drugi. Pozderec pa drugi v kat. nad 78kg. Tretje mesto so zasedli Sobočani. Cikajlo (65kg), Lazar (71kg) in Kerec (nad 78kg). Pri deklicah pa je v kat. do 36kg zmagala Mesaričeva iz Lendave, Permetova iz Murske Sobotne pa je bila v kat. do 40kg tretja. (JK, TK)

Motokros Dirka na Janževem vrhu

MTC Radenci organizira v nedeljo, 8. maja 1994, dirko za državno prvenstvo v motokrosu. Že dopoldne ob 10. uri bodo tekmovali naraščajo niki, stari od 8 do 12 let. Ob 14. uri pa bodo tekmovali člani v razredu 80 in 125cm. Skupaj bo sodelovalo 48 motokrosistov. Med njimi bodo tudi domači tekmovalci. V razredu 80cm bodo sodelovali: Lang, Korosak, Kežmah (vsi MTC Radenci) in Rogan (Sotina). V razredu 125cm pa bodo tekmovali: Vogrin, Jaušovec (oba MTC Radenci) in Kitz (Goričani). Organizator je preuredil tekmovalno progo, tako da bo pregledna za gledalce. Vstopnine ne bo.

Spidvej Koren deveti

Spidvejski klub Lendava je bil organizator drugega odprtega državnega prvenstva. Sodelovalo je 16 tekmovalcev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Dirko, ki so jo zaradi dežja morali za nekaj časa prekiniti, si je ogledalo okrog 1.200 gledalcev. Zmagal je Lekše iz Krškega s 14 točkami. Najbolji domačin je bil Koren z 9 točkami na sedmem mestu. Spitaler je z 8 točkami zasedel osmo, Horvat pa s 6 točkami deseto mesto. Lazar je ostal brez točk. Jože Koren se bo udeležil svetovnega mladinskega prvenstva kot edini Slovenec, ki bo 19. junija v Nemčiji. (A. Matjašec)

Čeh prvi v Mežici

Na tradicionalnem gorskem teku v Mežici so sodelovali tudi člani TS Radenske in se lepo odrezali. Absolutni zmagovalec v teku na 7.000 metrov je bil Jože Čeh. V kategoriji do 30 let je Riharič zasedel tretje mesto, Kramer pa šesto mesto. V kategoriji do 40 let bil Maško Šest, v kategoriji do 50 let pa Klančar čerti. (A. Matjašec)

šport

Rokoborba

Mitov, Zec, Kovačič in Znidarič prvaki

V Mariboru je bilo državno prvenstvo za kadete in mladince v rokoborbi. Sodelovali so tudi pomurski rokoborci in se lepo odrezali. Pri Sobočanah so naslove mladinskih državnih prvakov osvojili Mitov (63 kg), Zec (74 kg) in Kovačič (82 kg). Safarič pa je bil drugi (74 kg). Najboljši pri Ljutomeru je bil Znidarič, ki je zmagal tako pri kadetih (47 kg) kot pri mladincih (46 kg) in osvojil dva naslova državnega prvaka. Druga mesta so osvojili mladinci: Horvat (58 kg), Pergalis (68 kg) in Pihlar (81 kg), tretja pri kadetih sta bila Prelog (65 kg) in Horvat (69 kg), četrta pa je bil Feuš (58 kg). Pri mladincih pa je bil Prelog (65 kg) sedmi. (MH, EV)

Podlesek in Bačić prva

V Lenartu je bil mednarodni rokoborski turnir, na katerem so sodelovali rokoborci iz 9 klubov iz Madžarske, Hrvaške in Slovenije. Zopet so se odlično odrezali Sobočani. Najboljša sta bila Franc Podlesek (74 kg) in Rade Bačić (82 kg), ki sta zasedla prvi mesti. Druga sta bila Dominik Mitov (62 kg) in Zoran Vukan (82 kg), tretji pa Slavko Zec (74 kg). Ekipno je Murska Sobota zasedla drugo mesto. (E. Vugrinec)

Strelstvo

Sobočan tretji

V Ljubljani je bilo državno prvenstvo v streljanju s serijsko zračno puško za st. mladince. Lep uspeh je dosegel Tomi Sobočan iz Črenšovec, saj je s 350 krogi zasedel tretje mesto. Ekipe Črenšovec pa je bila med st. mladinci šesta. (B. Štumberger)

Zmajarstvo

Uspeh Lendavčanov

V Zalaegerszegu na Madžarskem je bilo mednarodno tekmovanje motornih pilotov z majev za pokal Zala. Sodelovali so tudi slovenski tekmovalci, saj je tekmovanje šlo za izbor reprezentance, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu avgusta na Poljskem. Slovensko ekipo so v glavnem sestavljali piloti Mavrice iz Lendave, ki so se tudi v močni konkurenci lepo odrezali. V kategoriji enosedelnih zmajev je Tomaž Gajser zasedel lepo drugo mesto in kot najboljši tuji tekmovalec dobil pokal. V kategoriji dvosedlov so Lendavčani dosegli naslednje uvrstitve: tretja sta bila Jože Gajser in Miran Bezjak, četrta Vilko Ferenc in Krievnik Taras, peta Uroš Kolarič in Peter Slatnik ter šesta Mirko Lebar in Alojz Prša.

V soboto, 14. maja 1994, organizira Mavrica Lendava tekmovanje za III. memorial D. Štampar. Na tekmovanju, ki bo na vzletišču v Mostju, bodo poleg slovenskih sodelovali tudi tekmovalci iz Hrvaške in Madžarske.

Zmaga Pomurcev

Na letališču ptujskega aerokluba v Moškanjcih je bilo tekmovanje pilotov motornih zmajev za državno prvenstvo. Sodelovalo je 18 pilotov iz petih klubov. Pomerili so se v navigaciji, pristajanju in metanju predmeta. Zopet so se izkazali piloti Mavrice iz Lendave. Zmagal je Ferenc pred T. Gajserjem (oba Lendava) s po 1200 točkami in Kolaričem (MS) 1050. Petek (Lendava) je bil peti. (J. Gajser)

Rokomet

Nepričakovan poraz Bakovec

V prvenstveni tekmi druge državne ženske rokometne lige je Branik presenetljivo premagal Bakovec s 17:16 (11:7). Bakovčanke, ki so prvi polčas prepričljivo vodile, so v končnici igrale slabo, saj enajst minut pred koncem, ko so vodile s 16:12, niso več dosegle zadetka. Na igro je vplivala tudi poškodba Hozjanove. Strelke za Bakovec: Hozjanova 5, Kolblova 4 in Vugrinec-Tratnjek 3 gola.

Feri Maučec

18

Derbi dobila Duena MS (Marko Slavič mlajši)

Tudi v letu 1987 je Konjeniški klub Ljutomer obdržal sloves najboljšega kluba v Sloveniji, čeprav so prenehali tekmovati nekateri odlični konji: Dimitrija, Dorica, Rebeka in Lima, ki so v prejšnjih letih dosegli veliko zmag na raznih tekmovanjih. Že na začetku sezona se je izkazal Adonis MS, last Marka Slaviča iz Ključarovec, ki je na vajeih izkušnega profesionalca Leopolda Kernbichlerja zmagal na hipodromu Prater na Dunaju in dobil 20.000 ATS, kar je bila njegova druga zaporedna zmaga. Potem je na Dunaju Duena MS, last Marka Slaviča z voznikom Gerhardom Walterjem zasedla tretje mesto. Ljutomerčani so se izkazali tudi na dirki v Ljutomeru - na prvem dvoboju Slovenija - Dunaj premagali Avstrijce. Sicer pa je bil v letu 1987 v središču zanimanja ljubiteljev kasaškega športa Marko Slavič mlajši iz Ključarovec, ki je tekmoval z Duvanom, Dueno, Adonisom in Dušo, saj je že na polovici tekmovalne sezone dosegel 7 zmag. Poleg Marka Slaviča mlajšega pa so se začeli uveljavljati tudi nekateri mladi

Konjeniški klub Ljutomer prireja vsako leto »KUJSKI« PLES. Spominski posnetek s »kujškega« plesa leta 1988 v Ljutomeru. Na fotografiji od leve proti desni: Mirko Haužekovič (podpredsednik), Janez Kuhar (predsednik), Marko Slavič starejši s priznanjem, ki si ga je prislužila najboljša kobila leta Duena MS, in Janko Slavič (predsednik športne komisije).

tekmovalci: Simon Slavič, ki je s Figro na svojem prvem nastopu zasedel drugo mesto, ter Zvonko Osterc in Jože Osterc, ki sta z dveletnima kasačema zasedla drugi mesti. Svoji največji uspeh pa je Marko Slavič mlajši, vsekakor, dosegel z Dueno MS, saj je prvič zmagal na

Kegljaški klub Radenska

Zadovoljni s petim mestom

Pred kratkim je bilo končano tekmovanje v drugi državni moški kegljaški ligi, kjer tekmuje tudi Radenska. Kegljavci Radenske so z 18 točkami zasedli peto mesto in imajo enako število točk kot četrto Kočevje. S to uvrstitvijo so pri klubu zadovoljni, saj so pred tekmovanjem načrtovali uvrstitev na sredino lestvice. Zlasti pa so zadovoljni, ker so nekaj tekem odlično odigrali. Posebej sta se izkazala Miro Steržaj in Kovačič, nekaj odličnih nastopov pa sta imela tudi Kučan in Drvarič. Sicer pa so na nekaterih tekmah, zlasti tistih, na katerih niso pričakovali točk, nastopili z drugo ekipo. Tudi v prihodnje bo Radenska tekmovala v drugi državni ligi, saj ambicij za prvo ligo, ki je preveč profesionalizirana, nimajo. Precej zahtevno pa je tudi tekmovanje v drugi ligi, zlasti še, ker je večina moštev iz Primorske in

so potrebna precejšnja sredstva. Kegljavci Radenske so doslej tekmovali na kegljišču Vikenda v Radencih, kjer pa jim je potekla pogodba. Z Zdraviliščem Radenska se pogovarjajo, da bi tudi v prihodnje lahko vadili in tekmovali v Radencih. Pogovori pa tudi tečejo z Izvršnim svetom

SO Murska Sobota in nekaterimi pokrovitelji, da bi pri Partizanu v Murski Soboti zgradili športno-rekreacijsko kegljišče. V ta namen bodo speljali širšo akcijo za zbiranje potrebnega denarja. Sicer pa že imajo financerja za gostinski in rekreacijski del kegljišča. (FM)

Kegljavci Radenske. Stojijo od leve: Štiblar, Kučan, Drvarič, Salamon, Marinič, Kovačič in Miro Steržaj. Fotografija: N. J.

Odbojka

Sobočanke v finalu

V Murski Soboti je bilo polfinale državnega prvenstva v odbojki za mladinke. Med petimi ekipami je sodelovala tudi ekipa Pomurskih mlekarj iz Murske Sobote in se lepo odrezala, saj je zasedla drugo mesto. Sobočanke so premagale Ruše z 2:0, Prevalje z 2:1 in Elektro Vitanc z 2:0 ter izgubile z Branikom Rogozo z 1:2.

Tako so se odbojkarice Pomurskih mlekarj uvrstile v finale, med štiri najboljše ekipe, ki bo sredi maja verjetno v Murski Soboti.

Šah

Turnir Meši

V nedeljo, 8. maja 1994, ob 9. uri bo v Športnem centru Mešič v Murski Soboti šahovski koncedenski turnir. Tudi tokrat pričakujejo številno udeležbo šahistov.

Košarka

Najboljša soboška gimnazija

Na pomurskem srednješkolskem prvenstvu v košarki so imeli največ uspeha moška in ženska ekipa soboške gimnazije, ki sta osvojili naslova pomurskih prvakov. Pri moških, kjer je sodelovalo 7 moštev, je zmagala Gimnazija Murska Sobota pred KSS Rakičan in Gimnazijo Ljutomer. Med ženskami pa je med 4 ekipami zmagala Gimnazija Murska Sobota pred SSTS Murska Sobota in SETUAS Murska Sobota.

Sobočanke v finalu

V Celju je bil polfinalni srednješkolski košarkarski turnir za dekleta, kjer je sodelovalo 6 ekip. Med njimi je bila tudi ekipa Gimnazije iz Murske sobote in zasedla tretje mesto. Sobočanke so premagale SŠ Slovenj Gradec z 42:14 in STŠ Celje z 52:42 ter izgubile z II. Gimnazijo Maribor s 27:65. Najboljši strelki pri Gimnaziji Murska Sobota sta bili Karova, 34, in Langova, 34 točk. Sobočanke so se tako uvrstile v finale.

Alenka Ōri v reprezentanci

Po zadnjih treh preglednih turnirjih za izbor slovenske košarkarske reprezentance kadetinj je bila v reprezentanco izbrana tudi košarkarica Pomurja iz Murske Sobote Alenka Ōri. Tako bo Ōrijeva 13. in 14. maja odigrala prvi tekmi za reprezentanco kadetinj Slovenije. Rezerva v reprezentanci Slovenije je tudi Sobočanka Anita Horvat. Pomočnik slovenske reprezentance kadetinj pa je trener soboških košarkaric Zlatko Tibaut. (ZT)

Prva tretja OŠ

Na občinskem košarkarskem prvenstvu za ml. pionirke je med štirimi ekipami zmagala ekipa OŠ III. iz Murske Sobote pred OŠ Prosenjakovci, OŠ III. MS (druga ekipa) in OŠ I. Murska Sobota.

Motokros

Lang četrti

Motoklub Mei iz Novega mesta je v Sušicah pri Dolenjskih Toplicah pripravil prvomajsko motokros dirko v razredih 80, 125 in 250 ccm. Dirki v razredih 80 in 250 ccm sta veljali za državno prvenstvo. Od pomurskih tekmovalcev se je najbolje odrezal Lang (Radenci), ki je v kategoriji do 80 ccm zasedel četrto mesto. Rogan (Sotina) je bil peti.

Kegljanje

Slovenija : Hrvaška

V okviru priprav za sodelovanje na svetovnem kegljaškem prvenstvu, ki bo v Nemčiji, je bil v Krškem prijateljski dvoboj reprezentanc Slovenije in Hrvaške. V obeh so zmagali Hrvati. V slovenski reprezentanci sta nastopila tudi Pomurca Marika Kardinar in Hary Steržaj. Kardinarjeva je podrla 442 in 415, Steržaj pa 943 in 930 kegljev.

Kegljanje

Kardinarjeva in Steržaj solidna

V Leobnu v Avstriji je bilo predzadnje mednarodno srečanje kegljaških reprezentanc Slovenije in Avstrije pred odhodom na svetovno prvenstvo. Moška reprezentanca Slovenije je zmagala z novim rekordom 5839:5502 podrtimi keglji. Hary Steržaj iz Ljutomera je podrl 952 kegljev. Oslabljena ženska reprezentanca Slovenije pa je izgubila za dva keglja z rezultatom 2592:2594 podrtih kegljev. Marika Kardinar iz Dobrovnika je podrla 450 kegljev.

Zmagi Lendavčanov

V Lendavi je bil mednarodni kegljaški dvoboj moških in ženskih ekip Nafta in Zalaegerszeg. V obeh konkurencah so zmagali Lendavčani. Ženske - Nafta : Zalaegerszeg 2234:2108 podrtih kegljev. Nafta: M. Vargova 425, Utroševa 396, Muličeva 381, Staničeva 357, Žalikota 356 in Tišlerjeva 319 podrtih kegljev. Moški - Nafta : Zalaegerszeg 2476:2238 podrtih kegljev. Nafta: Peric 425, Radakovič 424, Matko 418, Horvat 415, Matjašič 402 in Kopinja 392 podrtih kegljev. (M. Žalik)

120 KONJSKEGA ŠPORTA V LJUTOMERU LET

Alojz Slavič iz Bunčan. Zelo uspešen tekmovalac in rejec kasačev. K mnogim zmagam je vodil svoje konje od leta 1947 do 1982. Zmagoval je z Leanko, Palomo, Piko N. Med zmagovalci v prvenstvu Slovenije sta bila Plemenit in Leandina, na drugo mesto pa se je uvrstila Psina II. V njegovem hlevu je zrasel odličen zrebec Parnas, ki je dosegel rekorden kilometrski čas 1,18,9.

konji zmagala Dorica MS z Markom Slavičem mlajšim iz Ključarovec. Dorica MS pa je bila na dirki na Dunaju peta. Na dirki za prvenstvo Slovenije za triletne kasače v Gornji Radgoni je zmagal Duvan MS z Markom Slavičem mlajšim s precejšnjo prednostjo pred Neno II (Cvetko, Maribor). Zanimivo je, da je bil enak vrsti red tudi prejšnje leto v Gornji Radgoni na prvenstvu dveletnikov. Na dirki za prvenstvo dveletnikov je Fru Fru (Slana, Bolehnečice) zasedla drugo, Lameto (Puhar, Veržej) pa tretje mesto. Na dirki v Šentjerneju se je izkazal Duvan MS z Markom Slavičem mlajšim iz Ključarovec, saj je dosegel nov jugoslovanski rekord za triletnike s kilometrskim časom 1,19,0. Na osmi spominski dirki Tita na Brdu pri Kranju je Fita (Jože Seršen, Veržej) zasedla četrto mesto. Lep uspeh pa je dosegel Marko Slavič mlajši z Duvanom MS na mednarodni dirki na Dunaju za nagrado Wiesena, saj je z novim jugoslovanskim rekordom 1,17,3 zasedel drugo mesto s časom zmagovalca. Duena MS (G. Walter) je dosegla kilometrski čas 1,18,4 in zasedla četrto mesto. (Nadaljevanje)

časom 1,19,6 in dobil zlati pokal. Po sedmih dirkah na Dunaju je bila Duena MS z Markom Slavičem na četrtem mestu. Omeniti kaže tudi zmago Duvana MS z Markom Slavičem, starejšim iz Ključarovec med dveletniki za prvenstvo Slovenije ter drugo mesto Adonisa MS z Markom Slavičem starejšim na spominski dirki na Brdu pri Kranju ter tretje mesto na Jugoslovanskem kasaškem deriju. Fita (Jože Seršen) pa je bila v derbiju peta. Sicer pa so ljubomerski kasači na 17 dirkah s 26 kasači osvojili 23 prvih, 24 drugih in 25 tretjih mest. Najuspešnejši tekmovalac Marko Slavič mlajši je z Dueno MS in Adonisem MS dosegel šest zmag, štiri druga in tri tretja mesta. V letu 1988 ljubomerski kasači niso ponovili uspehov iz prejšnjih let in so po dolgih letih izgubili naziv najboljšega slovenskega kluba. Vzroke za manjše uspehe, ki so bili pričakovani, je potrebno iskati v trenutni krizi, na katero je v športu potrebno računati, in v menjavi generacije, saj mladi vozniki nimajo dovolj izkušenj za treninge in tekmovanja, eden od vzrokov pa je tudi obnavljanje dirkališča na hipodromu v Ljutomeru, saj so se dela zavlekla do sredine aprila in so tako bili tekmovalci prikršani za hitre vožnje. Hipodrom je bil obnovljen do otvoritve kasaške dirke v Ljutomeru, kjer je med najhitrejšimi

iz naših krajev

Krajevna skupnost Križevci ni dolžnik: račune plačuje vsak posamezen naročnik

Kvečjemu 3 in ne 16 milijonov

V krajevni skupnosti Križevci so sorazmerno pozno začeli z urejanjem kabela-korazdelilnega sistema. Vzrok je verjetno v tem, da je bilo ponudnikov (izvajalcev) v določenem času preveč, pa tudi vasi se takoj v začetku niso mogle poenotiti. Dejstvo je, da je že pred leti začelo z delom v vaseh Boreci, Ključarovci in Križevci (pa tudi drugih) podjetje Rading iz Goruje Radgone. Prišlo je do vrste nepravilnosti, nezadovoljstva krajanov in kasnitev, tako da se je gradbeni odbor februarja 1993 med več ponudniki odločil za Elrad. Vse kaže, da so bili člani križevskega gradbenega odbora zelo spretni. Pogodba, na kakršno je spomlad 1993 pristal Elrad (ki ga je zastopal Tone Sečko), verjetno ne bi hotelo podpisati nobeno drugo podjetje.

KS Križevci je lahko izbirala med številnimi izvajalci, zato so lahko zahtevali, pogojevali in se branili vsakršne finančne obremenitve. Ali so bili prezahtevni ali pa so le dosegli tisto, kar krajevnim skupnostim v preteklosti, ko je bil Elrad skorajda edini izvajalec del, ni uspelo. Prve pogodbe so imele skupni znesek precej višji, marsikje so stanovanjske hiše plačevale takšno višino računov, kakor so bile oddaljene od sprejemne postaje (ponekod tudi do dva tisoč mark). V KS Križevci pa naročniki v vseh desetih vaseh Križevci, Iljaševci, Ključarovci, Boreci, Stara Nova vas, Bučevci, Vučja vas, Zasadi, Dobrava in Lukavci plačajo enotni znesek 870 mark. S pogodbo je tudi določeno, da jim bo Elrad, če pridobijo več kot 480 naročnikov, ob sklenitvi del podaril še super VHS-kamero in videorekorder. Zbrali so 520 naročnikov in vsak ima sklenjeno pogodbo neposredno z Elradom. KS Križevci tudi ni prevzela nobenih obveznosti, tako da si je Elrad moral sam priskrbeti še lokacijsko in gradbeno dovoljenje. In še ena neresena zahteva je v tej pogodbi med izvajalcem Elradom in KS Križevci kot zastopnikom naročnikov: Elrad mora pri ministru za znanost in tehnologijo dobiti tudi certifikat o ustreznosti kabela-korazdelilnijskega sistema.

»31. maja 1993 smo podpisali pogodbo, z deli pa bi morali končati do božiča. Ko so kasnili z deli, so bili ljudje previdni in niso hoteli več plačevati položnic. Toda do 25. decembra nismo mogli ukrepati. Nikakor pa ne drži, kakor je bilo objavljeno v medijih, da bi jim KS Križevci dolgovala čez 16,7 milijona tolarjev, od tega 6,7 milijona družbi Profesionala in 10 milijonov družbi Kabli. Do 28. decembra 1993 je Elrad izdal za okrog 18 milijonov tolarjev faktur, krajani pa so do tega datuma plačali 15,2 milijonov tolarjev. Tik pred stečajem smo jim torej v resnici dolgovali le 3,1 milijona tolarjev,« je povedal predsednik gradbenega odbora KS križevci Alojz Pajnhard. Skupna vrednost pogodbenih del je 410 tisoč mark oziroma okrog 27,5 milijona tolarjev. Do decembra 1993 naj bi Elrad od krajanov KS Križevci prejel le 6 obrokov po 34180 mark. vseh obrokov, ki jih morajo plačati do maja 1994, pa je 12. V poročilu sodnega izvedenca so verjetno podatki o skupni vrednosti del, ki jih morajo krajani plačati Elradu, tudi vrednost tistih del, ki še niso bila opravljena. Sicer pa so v gradbenem odboru čedalje bolj prepričani, da je bilo povsem pravilno, ker jim niso vsega plačali: če bi jim plačali več, kot pa je bilo v resnici opravljenega dela (če bi Elrad dolgoval krajevni skupnosti), bi se kaj lahko zgodilo, da bi šlo celotno plačilo v stečajno maso, kabela-korazdelilni sistem KS Križevci pa bi ostal nedokončan. V sedanjem primeru pa je dolžnik krajevna skupnost, zato je naslednik Elrad Elektronika zainteresiran, da delo konča.

Alojz Pajnhard, predsednik gradbenega odbora za gradnjo KTV-ja v KS Križevci, je prepričan, da je Elrad najbolj strokovno usposobljen za izvajanje del kabela-korazdelilnih sistemov, da pa je lani zaradi čedalje večje konkurence in težav v podjetju pristajal na vse pogoje krajevne skupnosti.

Ne delajo!

Pred kratkim so nam iz Križevca sporočili, da tudi Elrad Elektronika

ne izpolnjuje dogovora. Delajo in ne delajo – v glavnem ne delajo tako kot bi lahko!

Po objavi podatkov o Elradu in dolgu krajevnih skupnosti v Vestniku 17. februarja so se tudi v odnosu KS Križevci-Elrad zadeve premaknile: vsi naročniki so že prejeli anekse (in jih podpisane vrnili) k pogodbi z obvestilom, da zaradi stečaja Elrada z deli nadaljuje Elrad Elektronika, občini je bila predana vsa potrebna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja (tega do sedaj niso imeli), izbran je bil izvajalec zemeljskih del, začeli pa so tudi s trasiranjem. 70 odstotkov vsega dela je že končanega in 150 naročnikov je ob našem obisku v KS Križevci (v začetku aprila) že gledalo satelitski program.

Zavedajo se, da bi prav lahko vse tudi izgubili: s stečajem podjetij so oškodovani vsi, ki kakorkoli sodelujejo z žrtvovanjem podjetjem. V Križevcih so hvaležni sedanjemu vodstvu in stečajnemu upravitelju, da so imeli toliko razumevanja za več kot petsto naročnikov, hkrati pa niso pozabili dodatni, da zadnjega obroka ne bodo plačali tako dolgo, dokler ne bodo izpolnjene pogodbeno obveznosti Elrada – kamor sta všteta tudi VHS-kamera in videorekorder.

BERNARDA B. PEČEK

Spomin na nekdanjo občino Cankova

Pred 40 leti ustanovljen občinski ljudski odbor

72-letni Karel Segeri iz Korovec, ki je bil pred štirimi desetletji predsednik Občinskega ljudskega odbora Cankova, nas je popehjal v zanimivo preteklost tega območja. »Pred 40 leti smo ustanovili veliko občino Cankova, ki je takrat spadala med naprednejše. Povezovala je vasi: Cankovo, Gerlince, Korovec, Gornje Črnce, Krašče, Ropočo, Domajince, Topolovce in Skakovce.

Takratna naloga občine je bila, da skrbi za objekte, zemljišča in celotno infrastrukturo svojih občanov. Pod svojo upravo je imela tudi dve razlašeni ekonomiji v Kraščih, in sicer nekdanji Bransberger, in Topolovcih (Pitz) ter mlin in žago v Skakovcih (brata Dündek). Spominjam se, da je bilo takrat v občini osem trgovin, dve osnovni šoli, 8-letna na Cankovi in 4-letna v Gerlincih, pošta, imeli smo stalnega zdravnika Igorja Marinčeka, živinozdravnika Plabtarica in honorarnega zobozdravnika Lopato. Poleg tega je imela nekdanja občina Cankova nad 30 obrtnikov in več kot 20 najemnikov stanovanj, matični in župnijski urad, postajo milice, mlekarne, poveljstvo obmejne vojske, center predvojaške vzgoje in sedež združenja dvoplastnikov.«

Največja nalozba je bila elektrifikacija

Krajanom nekdanje občine Cankova pa ni manjkalo tudi idej za hitrejši razvoj svojega območja. Po težavni obnovi vasi in občine ter obvezni oddaji kmetijskih pridelkov se je ljudstvo nekako oddahnilo in začeli so razmišljati o velikopoteznih načrtih za nalozbe. Ena teh je bila največja elektrifikacija celotne občine. O tem Karel Segeri takole: »Temeljni kamen je bil postavljen pri mlinu v Puževcih, ker sta vasi Puževci in Strukovci sodelovali z Občinskim ljudskim odborom Cankova. Tako mladi kot stari ter žene so družno prišli za krampe in lopate. Izkopali so nad sto jam za električne drogeve, vendar je gradnja zaradi pomanjkanja žic potekala zelo počasi. Tako je prva luč zasvetila šele po letu in pol.

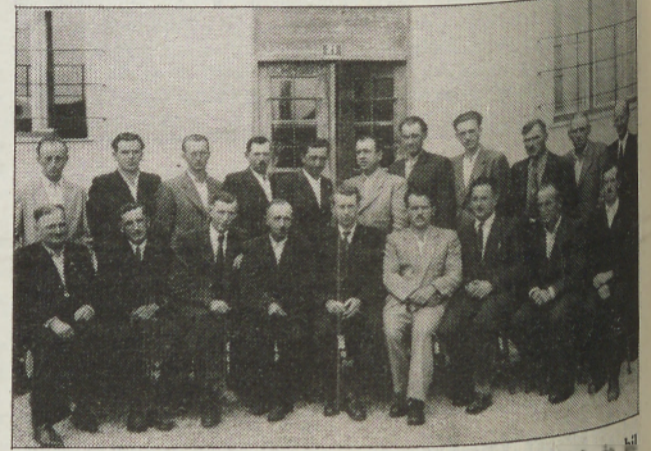
Koliko veselja in rajanja je bilo v tistih dneh, saj je bil njihov trud poplačan! V ta namen je občina Cankova najela sto milijonov dinarjev posojila, električno omrežje po vaseh pa so financirali občani sami. Takrat smo tudi organizirali veliko mitingov, povork in drugih prireditiev.«

Razgibana šolska in kulturna dejavnost

Na Cankovi pa so bili zelo aktivni in delovni tudi prosvetni delavci. »Takratni upravitelj Ivo Orešnik je s svojim kolektivom ustanovil telovadno športno društvo Partizan, dramsko sekcijo in mešani pevski zbor odrasle mladine. Spominjam se, da so bila takrat po vaseh organizirana tudi kulturna in prosvetna društva. V okviru mladinske organizacije pa so prirejali razne igre in zabave za svoje vaščane. Občinski ljudski odbor je v okviru Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota organiziral prvi občinski teden. Ta je potekal v znamenju kulture in dobrin, ki jih je takrat zmogla naša občina, prikaza razstave kmetijskih pridelkov, svoje izdelke so razstavili tudi obrtniki, na koncu pa smo predstavili še svojo živino. Bil je to teden nepopisnega veselja in praznovanja, v povorki pa so sodelovali tudi naši delavni gasilci in gasilska godba na pihala.«

Nekdaj celo dve gasilski godbi

Zanimivo je, da so na Cankovi pred štirimi desetletji premogli kar dve gasilski godbi. Ena je bila že omenjena godba na pihala, druga skupina pa je sodelovala v tamburaškem orkestru. »Pridni godbeniki so sodelovali povsod in ob vsa-

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CANKOVA - Tak je bil videti Občinski ljudski odbor Cankova pred 40 leti. V prvi vrsti sedijo od leve: Alojz Gomboš (odbornik iz Skakovca), Alojz Vučak (Krašči), Anton Ficko (Gornji Črnci), Leopold Kerč (podpredsednik iz Cankove), Karel Segeri (predsednik iz Korovec), Karel Vogrnič (tajnik s Cankove), Karel Molnar (maršal s Cankove), Štefan Fukaš (Domajinci) in Janez Vogrnič (Ropoča); stojijo pa (z leve): Janez Rojko (Korovec), Franc Hega (Gerlince), Karel Reiter (Gerlince), Alojz Kolmanko (odbornik OLO iz Korovec), Miha Bagola (Cankova), Anton Sapač (Topolovci), Miha Domiter (Krašči), Alojz Kornik (Ropoča), Karel Dündek (Skakovci), Alojz Luk (Domajinci) in Anton Benc (Domajinci).

kem času. Vsega tega pa ne bi zmogli, če ne bi imeli ob sebi tako delovnega odbora s šestimi uslužbenci in posebno vestnega tajnika Karla Vogrničiča, ki mi je bil s svojim svetovanjem nekakšna desna roka. Moram omeniti, da takrat od-

bornik za svoje delo ni prejmal plačila niti potnih stroškov in dnevnih, ker je bilo odborško delo častno.« pravi ob koncu 5-letni predsednik nekdanje občine Cankova Karel Segeri.

MILAN JERŠE

Prlêški füčkêc

Če si zdèvlêmo lègištrê s kolèndrami lepo na mizo, sê sê spòtmo, ka smo šê prèd kròtin praznùvlê dèn osvòboditèlne fròntè; zaj pa tudi Prlêkija praznùvlê po novèn dèn upòrn; pa čiglîh nê vè natanèk, prta kúmi smo sê uprli. Vènda prta samèmi sèbi; ta kak kamijòndžijê na parkèrnem prostòri v Meleh. Tò sê pripèljajo tovorjòkari s fsèh vètrof, z dokumènti pa brèz. Tè pa na toien kròspòtji za Vshòd pa Zabolò šofèri fèòsik pošdzijo pa potrgajo klüèèncè na ogròjah. Tèrèntètè, ovi dèn so že znaviè trèn šofèron popusliti žèti, pa jin jê policija vzela potnè listè. Osiali pa so fsi živi, svèrcari pa barobè tudi.

Zivi so ostali tudi na radgùnskoj občini, gè so sè ovi dèn zrukali, gdo dè lastnik radgùnskèga sèjmishča. Sè pa tè vèd: stò babic privlèè na svèt kilavèga fròca. Radgùnski občinski škriè, kerî so ovi dèn konèali kùmè lajnsko sèjo, pa pròjio, da jê prè tó z babicami nê rèsèn; vè pa jê na lajnsoj sèji nê bilo skoro nikoga, pa sè jê tudi nê rodilo kaj pomüènega. Namèsto sto svinskih babic f pučkèkovoj farmi v Podgradi pa mojo zaj tan sè ènók vèè babic. Gudjèkof so prè nê razsèliti, ka bi tè po vsèh kuncih radgùnskè občine gò smrdèlo. Tan mojo sè glîh tèko smrdèr. Privòtni rejci pa mojo sè dodotnih dvanašt tožnt pučkèkof. Zaj pa so sè znaviè tan, gè jê hújdiè duma. Nègda so mèli zgubo, pa sè jê mèso dražlîo, ka je bilo premalo svij, zaj dè sè dražlîo, ka jê radgùnskoj občini prèvèè svij. Zato dè sè vènda znaviè jê podròžlîo; naša vlòda pa dè vènda znaviè šla v óbriškè pràsümè na struèno èkskurzijo, ka tè narèdijo ljudòžèrci, gda jê okòli jih prèvèè lidi.

Ptujèani pa dèljajo pomalen, pa gvishno. Zaj so vian zòò-jali, ka so glîh tak dobro pòhani kak ti Lublanèani, pa mojo lèhko f Ptujì sedèž kmètijsko-gozdarskè zbornicè Slovèniè, sè mojo zadosi kòdrof no tudi prostora. Potli pa si tè bilò najbòjšè, ka bi mèli v Ptujì tudi kmètijsko ministrsvo pa ministrsvo za zdravsvo no socialno varnost pa ministrsvo za okoljè, ali pa, mogoèno, cèlo pol vlòdè pa držòvni zòòr. Hitrèje pa bòjšè bi prè dèlaji, kak dèljajo zaj tisti pujjati v liblèni Lublani.

Ormožònci so pjè z dènacionalizacijoj hiš tudi nê kaj bolè nògiti od pujažof. Od fsega fküpèr 352 stanovòj so jih nêkè ódali; ostalo pa jih jê sè 192. Nacionalizèrati bi jih mogli 32, pa so kumè 4. Zaj, gda so sè ta glòvni žè potlitali, pa žè mò fsokî svoj fálat, tudi v ormožkoj občini nèga vèè pènzèkof. Dèlòfci paè nèmrejò kùptü najnè fngrota, sè posèbno nast nè, kerî so brèzposèlni, pa čòkajo zaj na volitève pa novèga Kùcana, kerî bi jin znaviè èbèèa, ka do mèli fsi slùžbè, čì do volitü jèga! Eh, toti dündèkî dündasti. Bog jèkof, pa jê vènda ja nê za lastnijèje kriva slovènska vlòda, ta kak jê prè kriva ja nê, ka so s Podgrada prè sè nê izsètili bèkònof. Či nê véjio, kón ž jümi, naj jih pošljèjo v ZRJ za kanònfèntèr – samo v Lublano nê, tan okòli vlòdnè kùèè zòdnè caji tak ali tak žè nèzgrüntano bolè vuja kak v Podgradi okòli farmè. Pitaj žè nèzgrüntano bolè vuja kak v Podgradi okòli farmè. Pitaj žè nèzgrüntano bolè vuja kak v Podgradi okòli farmè. Pitaj žè nèzgrüntano bolè vuja kak v Podgradi okòli farmè.

V Lublani bi pjè skòro pòkalo! Pa nê zavolo svij, paè pa zavolo dirèktorèè liblànskih šudènskîh domòf, keròj so na mejì v Gorjoj Radgùni začopatili carinikî pèstò parònof kalibra 22. Keko jih jê žè prè prìsvèrcala v studènskè domòvè, toga nišè nê vè. Jasno pa jê, ka mò zaj zgubo. Tak van jê tó v živèji: gnès si bogat, vujtro pa siromačkî kak cèrkvèna miš; gnès tè posiplèjo s cvètjion, vujtro pa tè pribijèjo na kríž kak Kristuša – z jèziki ali s cvèki.

MIROŠ

Kdaj v Kamovcih vaški dom?

Pred dvema letoma so v Kamovcih odkupili zemljišče za morebitno gradnjo vaškega doma. Znano je, da so Kamovci edina vas v lendavski občini, ki nima razvite infrastrukture. Nimajo trgovine, ne gostilne in ne vaškega doma. Doslej so se vaščani zbirali ob pomembnejših akcijah v stari stavbi, ki jim jo je dala občina in v kateri je bilo prej stanovanje.

Na parceli, ki so jo kupili, stoji stara zgradba, ki bi jo lahko s primerno preureditvijo in dozidavo spremenili v vaško-gasilski dom, ki bi prav gotovo poživilo delo v vasi. Kamovci so majhna vas, v njej živi veliko upokoencev, na katere ne morejo računati, zato potrebujejo pomoč občine. Lanske naložbe v vodovod so dodobra spraznile vaško blagajno, zato bodo morda še letos pripravili referendum za nov krajevni samoprispevek. Na gradnjo doma pa računajo v prihodnjih letih.

jani

GORNJA RAD-

GONA - Tako imenovane delavnice pod posebnimi pogoji, ki delujejo v okviru radgonske osnovne šole s prilagojenim programom, so namenjene delu in varstvu duševno manj razvitih odraslih. V njih je ta čas 15 varovancev, prostora pa je še za 5. Ta oblika je organizirana že 10 let. Delavnice so v stavbi, stari 439 let, ki je obnovljena. Ta mesec bodo organizirali bivalno enoto za 6 varovancev, ki bodo tam od ponedeljka do petka, ob koncu tedna pa bodo v domačem okolju. (F. Kl.)

ODRANCI - Folklorna, dramsko-recitacijska skupina, dekliški in moški pevski zbor... to je le nekaj sekcij, ki delujejo v okviru kulturno-umetniškega društva v Odrancih. Za nastope so obnovili veliko dvorano v vaškem domu,

ki še ni povsem opremljena. Med drugim še ni ustreznih reflektorjev, ki pa jih bodo skušali kupiti še letos. Predračunska vrednost del v notranjosti doma znaša 483.000 tolarjev, to pa je vsota, ki je sami ne bodo mogli zbrati, zato računajo na pomoč lendavske zveze kulturnih organizacij. (J. Ž.)

PUCONCI - Ob množici občinskih dejavnosti so dali na puconski osnovni šoli priložnost tudi mladim glasbenikom. Profesor Istvan Varga je izmed najbolj nadarjenih izbral skupino, ki je začela vaditi na harmonij, sintezator in harmoniko. Pred kratkim so mladi glasbeniki pokazali, česa so se naučili, na javni prireditvi. Leto so celo posneli z videokamero in jo predvajali na internem programu kableske televizije. Mladi glasbeniki so navdušili. (J. K.)

iz naših krajev

V Križevcih na Goričkem dve muhi na en mah

Ne le k studencu, tudi asfalterjem

Bili so časi, ko je bilo asfaltiranje kakšne ceste v vasi tako velik dogodek, da je bilo to treba na vsak način obesiti na veliki zvon. Zdaj pa se zgodi, da se kam pelješ, pričakuješ prašen makadam, potem pa je vse drugače. Dandanes takšne stvari torej niso več tako »atraktivne«, da bi nas vabili, ko kje posodablja to ali ono cesto. Tako je bilo tudi v primeru Križevca na Goričkem, kamor nas je zanesla pot pred dnevi zaradi neke druge »zadeve«, a smo »rčili« tudi na asfalterje.

Valjar Cestnega podjetja M. Sobota je ravnokar zgladil odsek ceste skozi zaselek, ki vodi proti Pojbičevi domačiji, in se odpravil na drugi konec vasi. Mi pa smo se podali k predsedniku vaškega odbora ŠTEFANU KUTOŠU, ki je malo naprej s skupino delavcev gradil novo hišo, tako da je imel čas le za krajši pomenek. Povedal nam je, da so se za asfaltiranje 3 odsekov vaških cest odločili že lani, ko so tudi zagotovili 70-odstotni lastni delež, razlika pa jim je (bo) prispevala

sema. Ker pa še, kot kaže, niso prišli na vrsto s svojo cesto, se močno bojijo, da bodo izpadli iz programa, saj zaradi nove lokalne samouprave občine Murska Sobota takšne, kot je sedaj, ne bo več. Tudi v križevski krajevni skupnosti so se odločili za oblikovanje lastne občine, vendar bodo sami zdaleč prešibki za takšno naložbo (od 25 do 30 milijonov tolarjev). Kako torej dalje, je zaenkrat še velika uganka.

In kam smo bili pravzaprav posebej namenjeni? Na obisk

si rada dala vstaviti v okna rolete, potrebovala pa je tudi denar za »šrotarja« in še za druge stvari. Zato je hodila poleti na sezonsko delo v Avstrijo. To je bilo okrog 30 kilometrov od Dunaja. Pred vojno pa sta bila skupaj z možem v Franciji, tako da poleg domače kmečke pokojnine dobi nekaj malega za preživljanje tudi od tam. Na

bra. Zadnja leta, še posebej pa, odkar so izvedli melioracije, je vse slabše. Po njenem mnenju je kriva predvsem cev, ki je speljana iz tega studenca v bližnjo mlako, v kateri je precej grda voda. Čeprav je mlaka nekoliko nižje, oziroma je vmes manjši breg, naj bi se od tam stekala v »vretino« tista umazana voda, in to tedaj, ko se mlaka napolni zaradi deževja. Zaradi tega se ne more in ne more sprjazniti s tisto melioracijsko plastično rumeno cevjo. Po njej naj bi priplavale v studenec tudi žabe in druge živali. Zato je del cevi kar sama odstranila in nam jo tudi pokazala. Kot je slišala, pa ima sosed namen ta studenec celo zasipati, ker je pač na njegovi zemlji. To priznava tudi Irena. Ne more pa razumeti, da ji kdo lahko kar tako in po

Tu, v lastnem studencu, voda (še) ni dobra, v sosedovo »vretino«, kjer je bil naravni studenec že od nekdaj, pa naj bi se po melioracijski cevi občasno stekala tudi »grdobija«.

stara leta je torej preskrbljena, čeprav ji ne ostane skoraj nič, potem ko plača račune za elektriko, dimnikarja in davek za posest pa prispevek za čiščenje pokopališča, za cerkev in še za kaj drugega.

Čeprav je doživela že precej neprijetnih stvari, jo v zadnjem času najbolj muči problem pitne vode. Pi hiši namreč ni vodovoda niti studenca. Vodo si mora torej nositi iz »vretine«, ki je na sosedovem travniku. Nekoč je bil to edini studenec za vse okoliške domačije. Voda je bila čista in do-

tolikih letih odzvale pravico do uporabe vode. Mar si ni pridobila tako imenovane služnostne pravice? Ker pa bi bila rada kljub vsemu neodvisna od drugih, si je dala v neposredni bližini starega studenca skopati lastno zajetje. Žal pa je voda v jem zaenkrat še grša kot v naravnem izviru. Sicer bi najbrž že bila pomirjena. Tako pa... še ne ve, kaj ji je storiti.

A tudi razsodnik je težko biti. Najlepše je, če je možen dogovor, tako da ne bo nihče prizadet.

JOŽE GRAJ

Ceste in mostovi

V lendavski občini so v zadnjih desetih letih zelo izboljšali cestno omrežje, še zlasti so posodobili lokalne poti. Danes skoraj ni vasi v občini, ki ne bi imela asfaltirane vsaj glavne vaške ulice. Nekateri odseki pa še niso asfaltirani in te naj bi asfaltirali oziroma uredili letos. Tudi mostovi se v zadnjem času vse pogosteje pojavljajo v letnih programih krajevnih skupnosti in občine.

Letos naj bi uredili most čez potok Bukovnico pri Dobrovniku ter mostova čez Čebič v Kobilju. Lani je bilo urejenih nekaj mostov na cesti Dobrovnik - Turnišče. Načrtujejo tudi popravilo mostu čez potok Črnc v Trimlinih.

Seveda pa bodo v letošnjem letu v lendavski občini poskrbeli za ureditev Kranjčeve ulice. V dolžini 1200 metrov so se letos pojavili zemeljski plazovi, ki jih delavci geološkega zavoda sondirajo. Vse kaže, da bo tudi ta pomembna cesta urejena, dotlej pa naj bi se dogovorili tudi o tem, kako bi jo poimenovali. Prav zaradi te ceste sta se v Lendavi sprli dve skupini ljudi, ena je za to, da naj bi cesta imela sedanje ime, druga pa, naj se poimenuje po znanem kiparju in arhitektu Gyorgyu Zali, ki se je rodil v Lendavi in v stavbi, ki je stala prav ob tej ulici. jani

MURSKA SOBOTA - Občinska zveza združenj borcev je sklenila dostojno proslaviti 50-letnico boja pri Vaneči. Srečanje borcev iz več občinskih združenj bo jeseni. Ob tem poudarjajo, da spominov na preteklost ne smemo zanemarjati, borci NOV, ki so se borili proti okupatorju, so nam lahko tudi danes svetli ideali. (J. Ž.)

LENDAVA - Tačas gradijo mostova čez Čebič in Kobiljanski potok. Predvidena je tudi gradnja mostu čez Bukovnico v Dobrovniku. Kobiljani pa si veliko obetajo od posodobitve 4.500 metrov dolge ceste proti slovensko-hrvaški meji, saj naj bi potem odprli meddržavni mejni prehod. (J. Ž.)

RADENCI - V podjetju Radenska že vrsto let namenjajo posebno skrb izobraževanju zaposlenih. V ta namen deluje izobraževalni center, ki je poskrbel, da je v zadnjih treh letih obiskovalo različne oblike izobraževanja več kot 80 odstotkov zaposlenih. Prevladujejo jezikovni seminarji ter predavanja na temo kakovosti turistično-gostinske ponudbe in odnosa do gostov. (G. G.)

LENDAVA - Občinska gasilska zveza Lendava je v teh dneh v sodelovanju z izvršnim svetom kupila 30-metrsko požarno lestev. Kupili so jo v Feldbachu v Avstriji, stala pa je 4 milijone tolarjev. Uporabna bo seveda za reševanje iz višin. (J. Ž.)

LENART - Lenarško gasilsko društvo bo letos zaznamovalo 120-letnico delovanja. Društvo, ki ga vodi Roman Muršec, ima 80 aktivnih članov, od teh je 16 žensk. Ob novem gasilskem domu pravkar urejajo okolico, kmalu pa naj bi asfaltirali 1.350 kvadratnih metrov veliko parkirišče. Jubilej, ki bo 16. julija, bodo lahko praznovali s ponosom na velike dosežke zlasti v zadnjem obdobju. (L. Kr.)

LIPOVCI - Gonilna sila razvoja turizma v Lipovcih naj bi bilo turistično društvo, ki so ga ustanovili pred kratkim, njegova predsednica pa je Elica Horvat. Vas je znana po izdelovalcih tako imenovanih »družnjakov« (okrasnih izdelkov iz pšenične slame) in hokeju na travi. Ker obiskovalcev, tudi tujih ne manjka, bodo popestrili gostinsko ponudbo, temeljito očistili kraj in okolico hiš, postavili kažipote, s svojimi »slamarskimi« izdelki pa bodo sodelovali na sejmih in prireditvah. (T. H.)

Elizabeth Zadravec dobitnica plakete Zveze svobodnih sindikatov

»Priznanje je prej obveza kot spodbuda!«

V prazničnih dneh je bila v Ljubljani slovesna podelitev odličij Zveze svobodnih sindikatov Slovenije - »plaket SSS«. Podeljujejo jih posameznim članom in sindikalnim organizacijam iz vse Slovenije za njihove posebne dosežke pri uveljavljanju, razvoju in krepitvi vloge Zveze svobodnih sindikatov. Med letošnjimi sedmimi dobitniki plakete je kot edina iz Pomurja Elizabeth Zadravec iz Beltincev, predsednica sindikata zavoda Bolnišnice v Murski Soboti, kjer je zaposlena na otroškem oddelku.

»Kot srednja medicinska sestra imam že 28 let delovne dobe. Bile smo prva generacija otroških medicinskih sester, ki smo se zaposlile v murskosoboski bolnišnici. V sindikalnih organizacijah pa sem angažirana približno 16 let. Kot predstavnica delavcev sem bila ves čas aktivna, zadnja štiri leta pa sem predsednica sindikata v Bolnišnici Murska Sobota. Ravno pred štirimi leti se je začel sindikalni pluralizem in takrat smo v bolnišnici dobili konkurenčni sindikat Neodvisnost, pred približno dvema letoma pa je bil ustanovljen sindikat Fides. Ob sodelovanju vseh treh sindikatov si prizadevamo za uresničitev delavskih pravic. V svobodnem sindikatu imamo precej članov, nasledila pa sem dr. Korošca, ki je odšel na novo delovno dolžnost kot poslanec državnega zbora.« Pravi nagrajena Elizabeth Zadravec, ki je po oceni območne organizacije Svobodnih sindikatov Pomurja vzorna predsednica.

»Izhodiščna plača še vedno prenizka«

»Jaz vedno trdim, da je bolje biti v opoziciji kot na poziciji.

ker takrat lahko samo opozarjaš na napake, zdaj pa je naenkrat pred tabo naloga, da prenašaš pobude delavcev do delodajalca. Moram poudariti, da imamo korektno vodstvo, ki dosledno spoštuje kolektivno pogodbo. Zato zaenkrat nimamo kakih težav, čeprav je pri vseh čutili nekakšno nezadovoljstvo. Izhodiščna plača je dejansko prenizka za preživetje. Če delavci ne bi imeli doma še drugega vira dohodka, bi svoje družine težko preživljali. Tudi srednji profil, ki ga sama predstavljam, je preslabo nagrajevan za svoje delo. To žal izhaja tudi iz najnovejše kolektivne pogodbe, da o zdravniških niti ne govorim. Mislim, da bi si s tako visoko izobrazbo gotovo zaslužili primernejšo plačo. To, da morajo zaradi zagotavljanja lastne eksistence delati celo po 300 ur na mesec in se šele potem lahko izenačijo z zaposlenimi v gospodarstvu z enako izobrazbo, pove vse.«

»Usklajevanje različnih stališč je danes težje«

V obrazložitvi med drugim piše, da je Elizabeth Zadravec s svojim delom in vodenjem

ELIZABETA ZADRAVEC - Dobitnica odličja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije - »plakete SSS«.

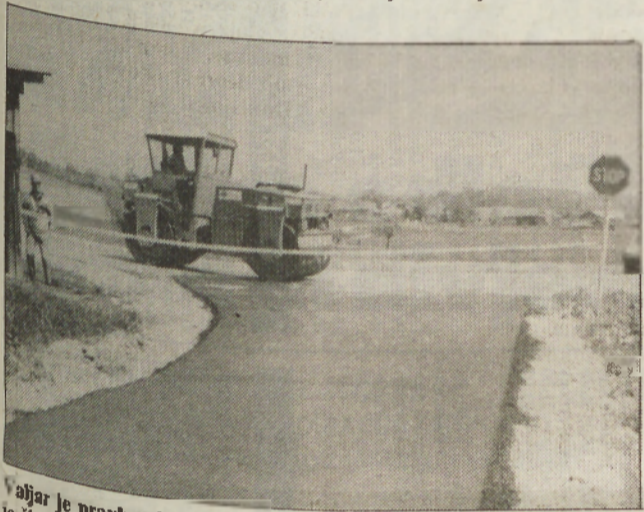
sindikata zavoda Bolnišnice Murska Sobota veliko prispevala k uveljavitvi svobodnih sindikatov ter varovanju in izboljšanju ekonomskega in socialnega položaja članov sindikata v zdravstvu. »Pred desetletno stavko smo bili delavci v zdravstvu zelo slabo plačani. S tisto stavko se je deino dvignila raven plač, težje delovne razmere pa se niso enakovredno vrednotile s kolektivno pogodbo. Zato se je večina odločila za tožbo na sodišču zrušenega dela. In žal so nam ob sedanjem sindikalnem pluralizmu predstavniki drugih sindikatov metali polena pod noge, češ da si ne zaslužimo več. Mislim, da so usklajevanja različnih stališč danes težja. Tožbe na sodišču so dobile perice, laboratorijski delavci, pomivalke steklovine itd., bojim

pa se, da smo preveč malenkostni in preveč zavidamo drugim. Zaradi tožbe na Ustavnem sodišču Slovenije smo dobili povrnjenega nekaj tudi drugi zaposleni. Plače pa so že dve do tri leta približno enake. Nagrajevanja dela za 12 ur dnevno je še vedno prenizko.«

»Razdajanje nekemu se mi zdi povsem normalno!«

»Če opravljaš human poklic in ob tem nekoliko trpi tudi družina, mi osebno zadovoljstvo vendarle nekaj pomeni. Visokega priznanja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se sprva nisem niti dobro zavedala. Menim pa, da je ta plaketa, ki sem jo prejela, veliko breme, ker sem prepričana, da bo treba še precej narediti za upravičenje priznanja. Zato ob vsem minulemu delu nimam občutka, da sem si ravno jaz zaslužila to plaketo. Rekla bi, da je to priznanje prej obveza kot spodbuda. Čutim, da bi morala narediti nekoliko več in sem sprva celo razmišljala, da priznanja ne bi sprejela. Morda ne vem dejansko ceniti vsega, čeprav sem vendarle naredila nekaj dobrega, vse moje življenje pa je nekako povezano s tem, da se vedno nekemu razdajam, kar se mi je zdelo ves čas normalno.« je povedala letošnja nagrajena Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Elizabeth Zadravec.

MILAN JERŠE

Valjar je pravkar končal delo na tem odseku ceste in za njim se je širil močan vonj po vročem asfaltu.

občina Murska Sobota. Takšni so namreč kriteriji pri posodabljanju krajevnih cest. Posamezna gospodinjstva ob odsekih, ki so jih posodabljali, so morala zato dokaj globoko seči v žep, in sicer so se gibali njihovi prispevki od 120.000 do 350.000 tolarjev. Že leta 1992 pa so v Križevcih zbrali tudi 5-odstotni delež za asfaltiranje občinske ceste proti Domanjševcem. Tedaj je bilo to blizu 1,5 milijona tolarjev. In še so pripravljali kaj primakniti, če bo res prišlo do uresničitve te njihove želje. Po tej cesti namreč 5-krat dnevno vozi avtobus v Domanjševce in po njej poteka večji del prometa med va-

Grad za izbrance?

Zdaj, ko so lepo uredili še zunanost lendavskega gradu, je vse več razmišljanj, čemu naj bi rabilo grajsko poslopje. Stalne likovne razstave, muzejčka, domovanja likovne klonije... ne namerava nihče izganjati iz gradu. Se pa iz duha, ki bi pazila nanj; o dubovih, ki naj bi ga nadomestili, pa ni slišati, zato je občinska vlada sklenila, da je treba namestiti alarmne naprave. »Alarm« pa se je pravzaprav že vključil. Gre namreč za »predrznost« komitaja, ki si je šla uradno ogledat prostore in prišla s predlogom, da je v njem prostora še in še. Temu, da bi ga del namenili za arhivsko gradivo, menda »graščak« ne nasprotuje, je pa odločno proti, da bi v kateri od soban uredili gostinski lokalček. Predlagatelj tega so seveda osveščeni in načrtujejo običajne (cene) okrepčevalnice, kot je svojčas v gradu že bila, ampak prostorček, kjer bi si ogledal razstave in drugo, za trenutek posedel, se kulturno okrepčal. V korak naj

bi - po predlogih komisije - šla turizem in kultura ali pa narobe: kultura in turizem. Da kaj takega ni bogokletno, so dejali tudi pri spomeniškem varstvu, pa tudi v druge gradove ljudje ne hodijo le zato, da bi občudovali razstave oziroma iskali zgolj duhovno hrano. še najmanj pa, da bi se »navstajljali« grajskim duhovom, za katere vemo, da strašijo.

V lendavskem gradu uradno še ni duhov, straši pa že. Za to naj bi bil kriv »graščak« Kiraly, kar pomeni po slovensko: kralj. Oh, ves se tresem!

Š. S.

Končno odločilni udarec proti pirnici in divjemu sirku v koruzi

STellom je Ciba zadela v polno. Problem divjega sirka, plazeče pirnice in drugih nadležnih plevelov v koruzi je rešen.

Tell je vseh pogledih moderen herbicid:

- prijazen za okolje: nizek odmerek, 40 gramov na hektar
- ugoden za uporabo: vodotopna zrnca pakirana v vodotopnih vrečkah

STellom škropite po vzniku, ko sirmek požene (10-20 cm) in razvije koruzo 4-8 listov. Škropilni brozgi dodajte oroševalec Extravon.

Tell dovoljuje polno izkoriščenje rodnege potenciala koruze in omogoča zopet ren-

tabilno proizvodnjo koruze v področjih, zapleveljenih z divjim sirkom in prinico.

Nadaljnja pojasnila in strokovna navodila vam bo rade volje dajal zastopnik **Ciba-Geigy, agro, d.o.o.** Einspielerjeva 6, 61000 Ljubljana Tel. (061) 132 71 13, Fax (061) 132 91 55

ciba
Raziskovanja v korist kmetijstva
Tell®

FONTRADE d.o.o.
Staneta Rozmana 17
69000 Murska Sobota
tel./fax: 069 32-230

**PRODAJA
MONTAŽA
SERVIS
TELEFONSKIH
NAPRAV**
Panasonic

**Niste sami
Vestnik
je
z vami!**

NOVO NOVO NOVO

pletiljstvo **breza**

trgovina **BOOM SHOP**

v prvem nadstropju trgovine BOROVO
Slovenska 38, Murska Sobota

NAJNIŽJE TOVARNIŠKE CENE

bombažne nogavice, ženske hlače
nogavice, moško, žensko in otroško perilo,
žabice, trenirke, spalne srajce, bluže, T-shirt
majice, puloverji in še marsikaj

MAJA DOBI VSAK KUPEC DARILLO

VABLJENI

Odprto
od 8.00 do 19.00,
ob sobotah do 12.00.

SMO ZA 20 - 70 % CENEJŠI

TRGOVSKO PODJETJE
"INTRADE" d.o.o.
EXPORT - IMPORT
Miklavževa 22, 62000 Murska Sobota, Slovenija, tel.: 062/22 6409, 22 42 90, fax: 062/22 64 73

SAMSUNG
GENERALNI ZASTOPNIK
ZA SAMSUNG

**Kupujete televizor?
Zavijte v pravo prodajalno!**

AKCIJA!

Veliko znižanje televizorjev!

SAMSUNG model CX 5051 AT - ekran 51 cm, dalj., hyperband, teletekst - za samo 45.999 SIT
SAMSUNG model CX 5314 AT - ekran 55 cm, dalj., hyperband, teletekst - za samo 51.999 SIT
SAMSUNG model CX 6229 T - ekran 63 cm, dalj., hyperband, teletekst - za samo 72.999 SIT

GARANCIJA 1 LETO!
Pooblaščen servis:
Mitja PRESKER
Ul. čebelarja Močnika 7
Miklavž

Prodaja tudi NA 3 ČEKE!

Za vas poslujemo vsak dan od 9.00 do 12.00 in od 15.00 do 19.00, v soboto od 9.00 do 12.00.

AR AUTO

PODJETJE ZA TRGOVINO, TRANSPORT IN SERVISIRANJE G. RADGONA, d.o.o.
69250 Gornja Radgona, Ljutomerška 29

objavlja

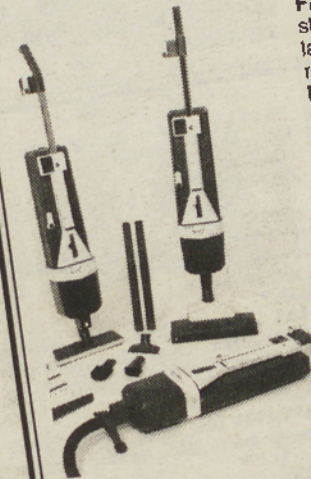
RAZPIS

za zbiranje ponudb za najem poslovnih prostorov
s površino 302,80 m²

1. Poslovni prostor je poslovna stavba, ki stoji na izjemni lokaciji z velikim parkirnim prostorom ob magistralni cesti Gornja Radgona-Murska Sobota; od središča G. Radgona je oddaljen približno 1 km.
2. Poslovni prostor je primeren za sedež podjetja, poslovavnice, obrt, predvsem pa predstavništva in podobno. Prostor dajemo v najem za več let z možnostjo odkupa.
3. Cena najema je 8,00 DEM za m² plus stroški.
4. Rok za oddajo vloge je 8 dni po objavi, priporočeno po pošti na gornji naslov.

Za dodatne informacije pokličite po telefonu, št. je (069) 61 944, telefaks (069) 61 692, od 7.00 do 15.00 ure.

FABEL ECOLOGIC

FABEL je prvi sesalniki, pri katerem so vsi izpuščeni deli iz neolomljivega naylona. FABEL ima edinstveno gibljivo stopalno glavo, ki omogoča lahko vodenje in sesanje prav do roba z obeh strani. FABEL ima patentirano konstrukcijo tako, da ga z dvema potezama spremenite v ležec sesalnik na kolesih, težak le 3,8 kg. FABEL lahko uporabite za kemično čiščenje. Garancija 2 leti, servis je zagotovljen, možnost plačila na odlog. Ekskluzivni distributer v Sloveniji:

OMEGA
Trg svobode 12
69250 G. Radgona
tel.: 069/61 762, 69 415
telefaks: 069/61 762

**PRISPEVAJTE
ZA
MATERINSKI
DOM!**

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, št. ev. 50101-603-43533 HVALA!

PONUDBA

M S TEDNA

Turistično kmetijsko in trgovsko podjetje, d.o.o.
KLJUČAROVCI 19, SLO, 69242 Križevci pri Ljutomeru, tel./telefaks 069/87 887, 87 731
Ljutomer, Prešernova 40, tel. 83 020, 83 021

NEMOGOČE JE MOGOČE

KOVINOTEHNA

—pri Marku Slaviču—

- regresirani pesni rezanci • rezervni deli za cisterne CREINA
- kardanske gredi • akumulatorji • velika izbira električnega in navadnega orodja ter okovja
- gumbe za traktorje in vsa kmetijska mehanizacija • ves gradbeni material • kolesa za vso družino

OBIŠČITE NAS V KLJUČAROVCIH IN V LJUTOMERU!
NEMOGOČE JE MOGOČE, KOVINOTEHNA TUDI VAM NAJBLIŽJA!
Kupovati moramo znati!

*Ne da se napisati besed,
ki bi ponovno priklicale
tvoj veseli pogled.
Ne da se dojeti,
da si nenadoma ugasnil kot cvet,
vendar z nami ostaja
tvoj neminljivi portret.*

V SPOMIN

2. maja so minila tri leta žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi sin in brat

Robert Rajh
s Petanjcev

Hvala vsem, ki z lepimi mislimi stojite ob njegovem mnogo preranem grobu, mu polagate cvetje in prižigate svečke.

Tvoji najdražji

*Pred tremi leti
zrli smo v tvoj obraz,
a zdaj te več ni.
Vajin očka mirno spi,
nam pa solzijo se oči.*

V SPOMIN

Minevajo tri žalostna leta, ko nas je zapustil dragi očka in mož

Iztok Kerčmar

Za vsako misel in spomin nanj, za vsak obisk pri grobu, darovano cvetje in prižgane sveče – pristrčna hvala.

Tvoji hčerki z mamico

ZAHVALA

16. marca nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Emil Šooš

iz Kamovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali in izrekli sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljuči vsi njegovi

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

Skrb, delo in sledovi tvojih pridnih rok spremljajo spomin na 7. maj 1993, ko se je ustavilo srce drage žene, mame, ome, sestre in tašče

Marije Korpič

roj. Žokš, iz M. Sobote

Hvala vsem, ki se je z dobro mislijo v srcu spominjate, stojite ob njenem grobu, ji prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žaljuči vsi njeni

*Solze se osušijo,
a bolečina ostane...*

V SPOMIN

7. maja mineva 10 let, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, tast in stari oče

Franc Sinic

iz Vanče vasi

Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob in prižigate sveče.

Tvoji najdražji

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je praznina,
ki hudo boli.
Oh, kako je hiša prazna,
odkar te več ni.*

V SPOMIN

6. maja mineva leto žalosti, odkar je odšel od nas dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Štefan Kardoš

iz Polane

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi huđega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od tvojega življenja.*

ZAHVALA

V 55. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, sin, tast in brat

Ivan Sabotin

iz Lipovec

Iskrena hvala vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu zadnjemu počitku, darovali vence, cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, ženskemu in moškemu pevskemu zboru za odpete žalostinke, govorniku za ganljive besede in Stanetu za odigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi najdražji

*Minilo bo že leto dni,
ko v grobu mirno spiš,
a veči, draga mama,
da v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

6. maja mineva leto, odkar je nehalo biti srce naši dragi ženi, mami, tašči, babici in prababici

Irmu Vučko

iz Dolnje Bistrice 83

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage tete

Marije Zrim

slikarke, iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom in znancem, ki so ji bili dolga leta v pomoč in spodbudo. Zahvaljujemo se vsem, ki so jo pospremili k poslednjemu počitku, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in zdravstvenemu osebju bolnišnice in Doma ostarelih v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred in govornikom za tople besede slovesa, pevskemu zboru soboškega društva upokojencev in godbeniku za poslednje zvoke Tišine.

M. Sobota, Celje, Ljubljana, Nova Gorica

Vsi njeni

*Saj molčal si, močte trpel,
prišla je ura, nisi mogel več,
kar izgubili smo te.
Za tibo ostala je praznina
in solza spomina,
zakaj ta pot bila je le edina.*

ZAHVALA

V 58. letu nas je za vedno zapustil dragi sin, mož in oče

Milan Panker

iz G. Petrovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem, botrini, prijateljem ter družinami Kerčmar in Jošar, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali vence in šopke. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in kolektivu farme v Petrovcih. Vsem še enkrat pristrčna hvala.

Žaljuči vsi njegovi

*Težko je izgubiti človeka,
ki ga ljubiš,
še težje ga je izgubiti
za vedno.
A najtežje se je naučiti
živeti brez njega ...*

V SPOMIN

Z bolečino in grenkobo se spominjamo žalostnega trenutka pred letom dni, ko je tragična usoda hotela, da je prenehalo biti srce najdražjega

Jožeta Gyergyeka

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem preranem grobu, mu prižigate sveče, prinašate cvetje in ga ohranjate v lepem spominu.

Žena Marta in sin Sašo

*Minili sta dve žalostni leti,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo rosi.*

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 4. maj, odkar ni več med nami ljubega moža, očeta in dedija

Vinka Flegarja

iz Murske Sobote

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov in dobrot, kar so nam dali tvoje srce in pridne roke. Hvala vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu.

Žaljuči vsi njegovi

ZAHVALA

V 43. letu smo izgubili našo drago

Gabiko Mlinarič

od katere smo se za vedno poslovili 15. aprila t.l. na trnjskem pokopališču.

Vsem, ki ste jo obiskovali med njeno boleznijo v bolnišnici in doma, jo prišli kropiti, ji darovali vence, cvetje, sveče, za sv. maše, in mrliško vežico, nam ustno, pisno in telefonsko izrazili sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, se prisrčno zahvaljujemo.

Posebna hvala g. dr. Jožetu Zadravcu in g. dr. Štefanu Horvatu za zdravljenje, kaplanu g. Kranjcu za pogrebni obred in nadvse ganljivo slovo kot tudi Roziki Horvat za poslovilne besede od odprtem grobu.

Hvala pevcem in vsem, ki so karkoli storili za dobro naše nikdar pozabljene Gabike.

Starija Dražek in Mancika, brata Jožek in Andrej ter sestra Vida z družinami

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih
pridnih rok za vedno nam ostaja.*

ZAHVALA

14. aprila nas je v 84. letu zapustila draga mama, babica in prababica

Frančiška Makovec

iz Lukavec 38

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem dobrim sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše. Posebna hvala osebju kirurškega oddelka soboške bolnišnice za vso nego, dr. Norčiču, dr. Ljubici Gašparac in sosedu Zinki. Hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino, gasilcem in govorniku Zvonku za besede slovesa. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Z vsem spoštovanjem in ljubeznijo se te bomo spominjali.

Žaljuči vsi, ki smo te imeli radi

*Pomlad se na zemljo vrne,
narava vsa ozeleni,
le vaju, draga mama in ata,
več med nami ni.*

V SPOMIN

5. maja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, tašča in sestra

Karolina Zrinski

roj. Hašaj, iz Moščanec 70

26. novembra tega leta pa bodo minila tri leta, odkar nas je zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek in tast

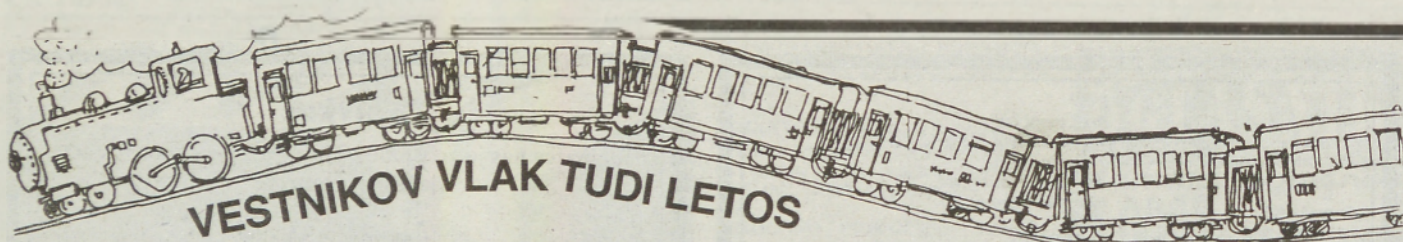
Janez Zrinski

iz Moščanec 70

Tiho in žalostno je ob vajinem grobu, vendar polno lepih spominov, ko smo bili še skupaj. Hvala vsem, ki stojite ob njenem grobu, jima prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žaljuči vsi njuni najdražji

Lendavski perenci

Ni mi do tega, da bi to rubriko spremenil v Šepetanja, Zaopne besede ali ji dal kako drugo ime pornokotičkov. Toda življenje ni samo jutranje garanje, življenje je tudi hoja v dvoje. In nesreča (lahko tudi sreča) je da je pot do nasprotnega spola večkrat vijugasta, zato so ljudje, ki omagajo, preden pridejo do cilja. »Bližnjega« srečanja torej zanje ni, če bi imeli vsi enako usodo (ali si ne dovolj prizadevali), bi živel v izumrl.

Tole razmišljanje se mi je porodilo, ko sem zvedel za usodo podoben skega fanta Marka. Ker rad dela na polju in pri živini, mu ni veliko časa za hojo na veselite. Če pa je že šel, je samo sedel in pil pivo, ne pa da bi katero povabil na plesišče. Pa ne zato, ker ne bi znal zaplesati polke in valčka, ampak predvsem zato, ker ni imel domačih dvorjenj. V škripce pa bi tudi zašel, če bi bila zgovornejša plesalka, ki bi potem moral povedati, da je samo navaden kmet. Za ples pa si ni upal in prosil, ker se na zabavah muzajo same najstnice, ki bi jim bil bil oče.

Marku manjkajo izkušnje z ženskami. Le kako priti do njih? Žensk izkušnje! Škoda je, ker v vasi ni več »posrednice« Roze, ki ji je bilo treba le izraziti željo za srečanje s tem ali onim oziroma s to ali ono (in se odšteti nekaj denarcev), potem pa je stopila v akcijo. Hodev reči prinesla takšen ali drugačen odgovor. Škoda je tudi, ker so ljudje opustili dober običaj hoje »v ogledu«, ko pa so svojčas zblizali mlako teles, ki bi sicer samevala, kot sameva, vendar hrepeni, telo naloži Markeca. Toda fant se noče vdati v usodo strica, kot v vsaj odlično pravimo starih samcem, pa se je domislil sodobnejšega načina iskanja zakonskega partnerja. Dal je oglas v časopis in v njem zapisal: »Fant star 38 let, lastnik večje mehanizirane kmetije, osebnega avta, večje domače deviz, nekadilek, nealkoholik... išče izkušeno žensko, staro do 50 let, ki bi ga uvedla v svet ljubezni. Poroka ni izključena. Ponudbe s sliko pod »Bodi moja!«

In kakšni so bili odmevi? Kar ducat pisem so mu poslali iz uredu časopisa, v katerem je bil oglas. V nedeljo, ko sem ga srečal na veseli, je ga pobral, zakaj neki je sam, ko pa si lahko privoščiš barske plesalke, ki mu je razkril. Bil je malo pod učinkom alkohola, zato »ni večel, ni govori«, pa sem tako zvedel tudi za vsebino oglasa in pisem »občevalk«. Obtožba je bila huda: »Vse so kurve! Že res, da sem hotel žensko, ki bi me naučila... toda tega, da ji bom moral to plačati, nisem pričakoval. Nobena pa ni izrazila želje, da bi za vedno prišla na kmetijo, na njej delala in se z menoj poročila. Od dopisovalk iz mesta sem drugega tudi ni mogoče pričakovati.«

Marko ni šel na nobeno srečanje in nobeni od dopisovalk ni odgovoril. V usodo, da bi za vse življenje ostal sam, pa se tudi noče vdati. Zato ko vidi, da je za deklice prestar, da so tujke same lahke ženske... kako se približati kateri od mlajših vdov. Presneto dobro pa se, da tudi pri tem moral hoditi trnovo pot in da bo moral biti sila »vino« preden bo kateri »srl srce«. Saj ne gre za to, da si ta ali ona ne bi želela moškega, gre za to, da se ne bi rada »vezala«. Naše mlade »vrtolomci« dobivajo po svojih možeh lepe »penzije«, in če bi se z njimi poročile, bi bile ob te prejemke. Na vasi pa je pač tako, da dobro ni mogoče hoditi »sadi hren«, kot to rad reče in počne Jožko, ne da bi se poročil, sicer ga srenja razglasi za nemoralnega. Marko, ki gre vsako nedeljo k rani maši, pa si tudi zaradi take oznake ne sme privoščiti. Ima kdo idejo, kako naj vendarle pride do pošteno ženske?

Z VESTNIKOM NA MORJE

21. VESTNIKOV VLAK

11. JUNIJA V KOPER, PIRAN IN PORTOROŽ

- ogled Kopra: stolnica, Pretorska palača, Loggia – priče starih Benečanov
- vožnja ob slovenski obali
- ogled Pirana: na Tartinijevem trgu sodnijska in občinska palača, Kazina – nekdanja Loggia, najlepša stavba beneške gotike – zgradba Benečanka, rojstna hiša G. Tartinija in njegov spomenik, cerkev sv. Petra in mestni AKVARIJ
- Portorož, Sečovlje: kako delajo sol – ogled Solinarskega muzeja in 700 let starih solin
- možnost nakupa morske soli in glinastih lončkov
- kosilo v restavraciji Žusterna, kjer boste ob prijetni glasbi in pogledom na morje zaplesali in se povesečili.

Cena izleta je 3.900 SIT. Karte lahko kupite v naročniški službi Vestnika, Slovenska 41, M. Sobota.

Med naročniki VESTNIKA, ki v roku paravnaveja naročnino, bomo izžrebali 45 potnikov in jih popeljali s seboj. Seznam srečnih izžrebancev bomo objavili v Vestniku 19. maja.

zavarovalnica triglav d. d.
območna enota M. Sobota

Radgonski mehurčki

Lep majski pozdrav, ljube moje. Prišel je torej dolgo pričakovani maj – mesec zaljubljenih. Veste, tudi mene včasih še daje, čeprav sem že v letih. Ampak za ljubezen ni nikoli prepozno. Najbrž je tudi mojega kolega, sicer »penzioniranega« Radgončana dajala zaljubljenost ali pa pomladna utrujenost, da ni napisal v zadnji aprilski Vestnik težko pričakovanih mehurčkov. Dragi moj Radgončan, za oboje je zdravilo!

Ja, v Radgoni so imeli otroci dolge počitnice in so bili na naši grbi. Sicer pa je bilo kar prav, saj je bila v Radgoni na sam zadnji aprilski dan – birma. Ljube moje, to je bilo lepote in bogastva na kupu. Pa pravijo, da ljudje nimajo denarja. Ne vem, kje so otroci (in starši) zvrtili toliko bogatih botrov. Ja, saj ne »šimfam«. Vesela sem, da so otroci zadovoljni. Na gradu pa je bil potem zvečer mogočen kres. Gledala sem te Radgončane in uživala. Še se znamo zabavati, plesati, igrati in piti! Ni kaj, »lušno« je bilo. Hvala vam, »sindikati«, ki ste poskrbeli za praznik dela. Če bi še za nas brezposelne zagorel

kakšen plamen upanja za dobro službo! Obijubljajo nam že!

Ja, ljube moje, v Radgoni pa zopet cirkus za cirkusom. Ali so nekateri naši ljudje (predvsem funkcionarji – stari in novi!) obsedeni od raznih spletk in aferic? Vse kaže, da je tako! Pogledajte, sekretar Jožek (dvojni sekretar) je zbolel. Na občini »gužva« in vse narobe. Ob kupu pravnih in pravnikov na občini pa župan »zvoha« in lastnoročno nastavi v.d. sekretarja, ki je znan za mešanje in spletkarjenje. Pa še lepo »penzijo« ima. Mihec (predsednik vlade) pa nič in v jok!

Vse kaže, ljube moje, da bomo vseeno imeli štiri občine. Nekdo (upam, da se ve, kdo?) je na stranska vrata, proti volji občanov, »sformiral« občino Apače (skupaj s Stogovci). Joj, ljube moje, kako danes lahko vsakdo »nategne« pošteno ljudi. Slišala sem, da je večina želela biti v občini Radgonca. To bo še lušno do konca maja, ko bomo »drveli« na volišča!

Majski pozdrav od Radgonske klepetulje

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Preden sva se lotila pisanja teh vrstic, nekaterim se menda zdijo nepotrebne ali brezvezne, drugi pa jih komaj čakajo, sva poklicala najino zvezo na uredništvo Vestnika in povprašala, ali morava le »pikati« ali pa lahko tudi kakšno stvar pohvaliva. Rečeno nama je bilo, da je to stvar najine odločitve. Kakor torej hočeva. In zdi se nama prav, da se pohvalno izraziva o praznovanju 30-letnice lotmerške gimnazije. Vse je teklo dokaj gladko, še najbolj pa je »teklo« na skupnem srečanju vseh generacij maturantov v hotelu Radin v Radenci. Slišala sva, da so nekateri še posebno občudovali ravnateljstvo (O. T.) po-

skočnost na plesišču. In ko sva po vsem tem prebirala, kaj so o tem jubileju napisali drugi, se nama je kljub vsemu prikradlo tudi eno »pikasto« vprašanje: **Kako to, da so šele zdaj praznovali 30-letnico, ko pa je bila le-ta dejansko že lani septembra?** Zelo bova vesela, če nama bo to kdo pojasnil. Lahko tudi lepo po prleško.

Eni naši vse bolj resno jemljejo Muro za mejno reko med Prekijo in Prekmurjem, drugi pa se na to poživljajo. Tako so bili na srečanje ob 1. maju na Jeruzalemu povabljeni samo »delavci« iz lotmerške in ormoške občine. Najboljši

prleški narodnozabavni ansambel **Bratje Kurbos**, v katerem nastopa tudi lotmerški finančni minister, pa je brez predhodov nastopil v Kuzmi na Goričkem (Zapojimo in zaigramo po domače).

Da glasha ne pozna meja, se je potrdilo tudi na nedavnem pogrebu na Razkrižju. Kot sva lahko prebrala v zahvali v Vestniku, so se hrvaškima duhovnikoma (razkriškemu Slavičku in štrigovskemu Logožarju) pridružili na pogrebni slovesnosti tudi (prekmurski) bistriški pevci. O tem, zakaj niso nastopili domači, pa so možna različna ugibanja.

To kar sta zakoličila Alojz Kavaš – Mikrokozmos in Stefan Smej – Metuljček na sam dan Zemlje v parku pred soboškim Spomenikom zmage, bosta nadaljevala turoperatorja Andrej Gerencar – Golobek in Stefan Dravec – Turist. Na dobro pogojenem parku z gnojem Kavaševih koz sta zasadila milijon divjakov. Na te divjake bosta v času turističnega tedna cepila vrtnice. Z divjaki ju je bojda sponzoriral Europrodukt, s cepici vrtnic pa ju bosta Herman Kisilak in Drago Šiftar – Carli.

Ko je Evgen Sapač – Brzi ob zadnjem obisku svojega strankarskega glavarja Počobnika ugotovil, da mu fakse, ki jih je pošiljal novinarskim hišam, na pošti požira sam Sveti duh, se je odločil, da bo odslej raznašal vsa sporočila njegov Dub, ki ta sporočila tudi sestavlja, lastnoročno in jih bo izročal lastnoročno.

Ludvik Bratša – Luidži si že puli svoje košate brke, saj mu od lanskoletne turneje z dr. Ostercem in Ivanom Obalom – Idijem po Izraelu ostajajo zgolj spomini. V državi kaže, da ne bo denarja za namaknje, tako bo tudi podjetje Agrotech potegnilo kratko, saj s prodajo izraelskih namakalnih sistemov bolj slabo kaže, in to navkljub stališču ljutomerskega parlamenta, da so ti sistemi najboljše. Hudič pa je tudi v tem, da se sam bog kaj preveč ne meni za omenjena stališča, saj nas letos kar pridno namaka.

Jože Kuhar – Exmarxist sedaj intenzivno išče novo ekonomsko teorijo, s katero bi potegnili soboški »Smelt«, (palačo) Panonke iz blata. Pomagati mu ne more niti njegov nekdanji nadrejeni, sedaj nižji direktor, kmet, zelenjadar in cvetličar Franc Vrtarič – Vrtalec, ki je sam pregloboko zavrtal.

Rudi Cipot – Jack si mane roke, saj bo začel prešteti denar iz polnih »kufrov sakolantov«, ti so namreč začeli pobirati »sakolacije« za poljske pridelke in veselice. Nekoliko težje mu bo pri srcu, ko bosta morala z Milanom Mörecom – Zanesljivim odvezati možnjo in pokriti zeleno preprogo v Fazaneriji z markami.

Viktor Šbui, direktor Pomurske banke, ne ve, ali naj si pobarva »hjončne« brčice na sivo ali naj si jih obrije. Jezi ga, da ga je skupaj z eksbančnikom, sedaj menedžerjem, nategnili drugi prav tako eksbančnik Pomurske banke, sedaj pa bančnik SKB banke Dalibor Gider – Gringos, ko jima je pred nosom speljal Agromerkur. Pa se mu ne spleča, saj ima pod svojim okriljem še zmeraj eno od najboljših perspektivnih podjetij, ki je to že skoraj 45 let, PAN-AGRO namreč.

RESEDA KOLJ

S.O.S. Company Veščica d.o.o.
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 4e, tel.: 069/23 507, fax: 31 576

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov pri soboškem Agroservisu so prodajalci predzadnji teden v aprilu pripeljali 71 vozil, prodali pa 5.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Renault 4GTL	1984	85.000	2.100 DEM
Citroen BX 16 TRS	1988	81.000	9.800 DEM
Citroen AX	1987	66.000	7.800 DEM
Lada Samara	1993	15.000	870.000 SIT
Mercedes 190	1984	230.000	16.000 DEM
Toyota Corolla XL	1990	87.000	15.000 DEM
Zastava	1992	18.000	3.500 DEM
Opel Kadett	1988	37.000	11.000 DEM
Opel Corsa	1992	28.000	13.700 DEM
Geat FXD	1988	56.000	12.000 DEM
Škoda Favorit	1991	39.000	8.500 DEM
Opel 55	1990	41.000	4.500 DEM

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Murska Sobota	Osrednja ljubljana tržnica
Jabolka	100,00	90,00
Hruške	200,00	150,00
Pomarance	120,00	100,00
Limone	160,00	110,00
Banane	180,00	140,00
Grozjje	490,00	500,00
Ananas	300,00	250,00
Solata	300,00	270,00
Krompir	40,00	60,00
Paprika	550,00	500,00
Paradižnik	350,00	290,00
Kumare	300,00	260,00
Zelje	100,00	90,00
Cetrulje	120,00	100,00

Pomurska banka d.d.

Moja domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 29. aprila 1994, (tečajji veljajo od 30. 4. 1994 od 00.00.)

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.123.5626	1.092.00	1.120.00
Francija	100	2.306.1685	2.240.00	2.282.00
Nemčija	100	7.904.0630	7.760.00	7.910.00
Italija	100	8.2447	8.05	8.24
Švica	100	9.295.9685	9.020.00	9.250.00
ZDA	1	131.5236	129.40	132.10

OBRETNOSTNE MERE ZA TOLARSKA VLOGE

od 1. maja 1994
Revalorizacijska stopnja za mesec maj: R=2.1%

	OBR. MERA	MESEČNA	LETNA
Hranične vloge	60% OD R	1,26%	15,89%
Tekoči in žiro računi	50% OD R	1,05%	13,09%
Tolarska varčevalna knjižica	R+3%	2,36%	31,56%
Dovoljena prekoračitev na TR	R+16%	3,40%	46,16%
Nedovoljena prekoračitev na TR	R+25%	4,05%	50,65%
VEZAVA			
Depoziti od 10 do 19 dni	R+1%	2,19%	29,00%
Depoziti od 20 do 30 dni	R+2%	2,27%	30,26%
min. znesek vezave: 30.000,00 SIT			
Depoziti od 31 do 90 dni:			
do 50.000 SIT	R+6%	2,61%	35,36%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8%	2,77%	37,94%
nad 100.000 SIT	R+8,5%	2,81%	38,58%
Depoziti nad 1 mesec	R+3%	2,36%	31,56%
Depoziti nad 3 mesece:			
do 50.000 SIT	R+6%	2,61%	35,36%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8,5%	2,81%	38,58%
nad 100.000 SIT	R+9%	2,85%	39,22%
Depoziti nad 4 mesece:			
do 50.000 SIT	R+7,5%	2,73%	37,30%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+9%	2,85%	39,22%
nad 100.000 SIT	R+9,5%	2,89%	39,86%
Depoziti nad 5 mesecev:			
do 100.000 SIT	R+9%	2,85%	39,22%
nad 100.000 SIT	R+9,5%	2,89%	39,86%
Depoziti nad 6 mesecev:			
do 50.000 SIT	R+8%	2,77%	37,94%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+10%	2,93%	40,52%
nad 100.000 SIT	R+10,5%	2,97%	41,17%
Depoziti nad 12 mesecev:			
Depoziti nad 24 mesecev	R+11%	3,01%	42,81%
Depoziti nad 36 mesecev	R+12%	3,05%	44,45%